

Bilaga 1. Resultat av tillgång och efterfrågan på de 22 legitimationsyrkena

Nationella planeringsstödet 2021

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Innehåll

Bilagans innehåll	5
Tillgång.....	5
Efterfrågan	6
Apotekare	7
Arbetssterapeut.....	12
Audionom	17
Barnmorska	22
Biomedicinsk analytiker	27
Dietist.....	32
Fysioterapeut.....	37
Hälso- och sjukvårdskurator	42
Kiropraktor.....	44
Logoped.....	49
Läkare	54
Naprapat	61
Optiker	66
Ortopedingenjör	71
Psykolog.....	76
Psykoterapeut	81
Receptarie	86
Röntgensjuksköterska.....	91
Sjukhusfysiker.....	96
Sjuksköterska	101
Tandhygienist	112
Tandläkare	117
Referenser	123

Bilagans innehåll

I den här bilagan presenteras resultat av tillgång och efterfrågan på de 22 legitimationsyrkena inom hälso- och sjukvården. I patientsäkerhetslagen (2010:659) framgår vilka yrken inom hälso- och sjukvården som omfattas av legitimationsbestämmelser. Följande resultat redovisas för varje legitimationsyrke¹:

Tillgång

2018

- Antalet legitimerade och sysselsatta oavsett bransch.²
- Andelen av de sysselsatta som var verksamma inom hälso- och sjukvården³ och andelen av dessa som var kvinnor respektive män och som arbetade i offentlig respektive privat sektor.
- Andelen av de legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården som var 67 år eller äldre.⁴
- Medelåldern bland de legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården.
- Det relativa antalet sysselsatta inom hälso- och sjukvården (antalet legitimerade och sysselsatta per 100 000 invånare) i riket och per län.⁵ Illustreras även i en figur.
- Åldersfördelningen bland de sysselsatta inom hälso- och sjukvården 2018. Illustreras i en figur.

2014–2018

- Förändringen i det relativa antalet sysselsatta inom hälso- och sjukvården (antalet legitimerade och sysselsatta per 100 000 invånare) i riket.⁵ Illustreras även i en figur.
- Förändringen i det relativa antalet sysselsatta inom hälso- och sjukvården i offentlig respektive privat sektor i riket. Illustreras även i en figur.

Sjukskrivningar

För varje legitimationsyrke (utom för hälso- och sjukvårdskuratorer) redovisas följande (illustreras även i två figurer):

¹ För hälso- och sjukvårdskuratorer, som blev ett legitimationsyrke 1 juli 2019, redovisas enbart tillgången på *legitimerade* eftersom det ännu inte finns data över tillgången på legitimerade och sysselsatta.

² Data redovisar antalet legitimerade och sysselsatta personer, utan hänsyn till hur stor del av heltid de arbetar.

³ För en definition av *hälso- och sjukvård* se huvudrapportens bilaga 3.

⁴ Enligt 32 a § lag (1982:80) om anställningsskydd (LAS) hade en arbetstagare rätt att kvarstå i anställning till utgången av den månad då han eller hon fyller 67 år, fram till 1 januari 2020, då åldern höjdes till 68 år. Fr o m 1 januari 2023 höjs åldern till 69 år. Eftersom föreliggande rapport använder data om sysselsättning för 2018 utgår den från lagen som gällde då, alltså 67 års ålder.

⁵ För bammorskor redovisas antalet sysselsatta per 100 000 kvinnor i fertil ålder (15–44 år).

- Den andel av de som var legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården ett år och som hade ett sjukfall någon gång under året därpå som varade i minst 15 dagar och därmed nådde Försäkringskassan. Sysselsättning gäller år X och sjukskrivning år X+1, eftersom sysselsättningen avser november för respektive år. Exempelvis andelen som var sysselsatt i november 2018 och hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan någon gång under 2019. Data presenteras för legitimerade och sysselsatta 2008–2018 med sjukfall som nådde Försäkringskassan 2009–2019.
- Genomsnittligt antal dagar med utbetald ersättning för sjukskrivning (genom sjukpenning, arbetsskadesjukpenning eller rehabiliteringspenning) till legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården 2008–2018. Data presenteras för de som var legitimerade och sysselsatta i november 2008–2018 och genomsnittligt antal utbetalda dagar för sjukskrivning någon gång under året därpå, 2009–2019.

Legitimationer, examina och söktryck

- Antalet utfärdade legitimationer 2019 och hur stor andel som utfärdades till personer med en utbildning i Sverige, inom EU eller EES eller utanför EU eller EES.
- För respektive legitimationsyrke redovisas figurer över antalet utfärdade legitimationer 2015–2019.⁶
- Antalet avlagda examina läsåret 2019/2020.⁷
- Antalet behöriga förstahandssökande per antagen höstterminen 2020 till en yrkesutbildning som leder fram till något av legitimationsyrkena.⁸
- Antalet personer som studerade utomlands till apotekare, läkare eller tandläkare med studiemedel från CSN läsåret 2019/2020.

Efterfrågan

För en närmare beskrivning av de olika källorna för efterfrågan se huvudrapportens avsnitt Underlag och metod för bedömning av tillgång och efterfrågan.

- Antalet regioner som har bedömt att efterfrågan är större än tillgången inom de olika legitimationsyrkena, enligt Socialstyrelsens arbetsmarknadsenkät 2020.
- Bedömning av tillgång och efterfrågan som har gjorts av SCB hösten 2020.
- Bedömning av tillgång och efterfrågan som har gjorts av fack- och yrkesorganisationer för respektive yrke sommaren och hösten 2020.

⁶ För hälso- och sjukvårdskuratorer redovisas data över antalet utfärdade legitimationer 2019 samt 2020 (t o m 7 december), eftersom det inte utfärdades några sådana legitimationer innan 2019.

⁷ Data saknas för hälso- och sjukvårdskuratorer, kiropraktorer och naprapater.

⁸ Data saknas för kiropraktorer och naprapater.

Apotekare

TILLGÅNG

2018

- Knappt 4 800 legitimerade och sysselsatta.
- Omkring 3 200 inom hälso- och sjukvården, varav 75 % kvinnor och 25 % män, 36 % i offentlig sektor och 64 % i privat sektor.
- 1,4 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Stockholms och Uppsala län.
- Västerbottens och Norrbottens län hade lägst antal apotekare per 100 000 invånare men flest receptarier i förhållande till apotekare.
- Enligt SKR var knappt 600 farmaceuter (apotekare och receptarier) anställda i regionerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 19 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 31 % i offentlig sektor och 14 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 371 apotekarlegitimationer, varav 57 % till utbildade i Sverige, 19 % inom EU eller EES och 24 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 230 personer apotekarexamen.
- 1,7 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.
- Läsåret 2019/2020 studerade 24 personer till apotekare utomlands.

EFTERFRÅGAN

- 3 av de 19 regioner som har apotekare anställda redovisar att det är brist (Östergötland, Kalmar län och Västra Götaland) och 16 rapporter balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer mer än 50 % av arbetsgivarna att det är balans mellan tillgång och efterfrågan på både nyexaminerade och yrkeserfarna apotekare.
- Sveriges Farmaceuter och Sveriges Apoteksförening bedömer att det är brist på apotekare, främst på mindre orter i glesbygd.

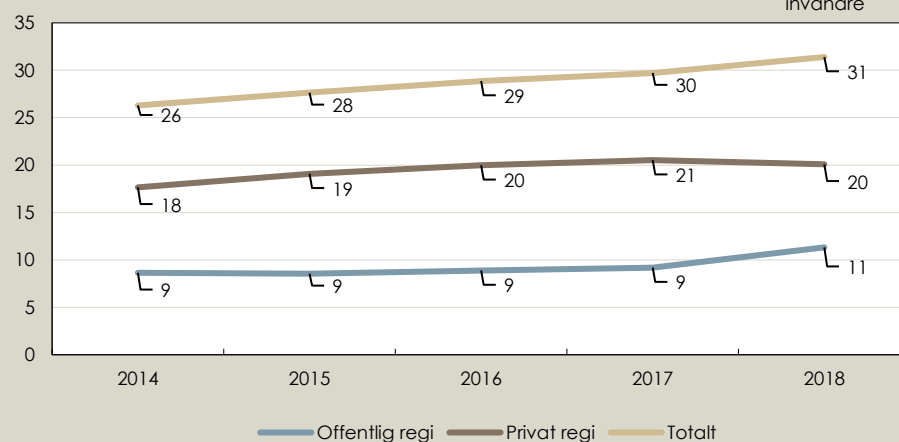
Antalet sysselsatta apotekare har ökat över tid

Figur 1 visar antalet legitimerade apotekare sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med 19 procent relativt befolkningen och ökningen var större i offentlig än i privat sektor.

Figur 1. Legitimerade och sysselsatta apotekare 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

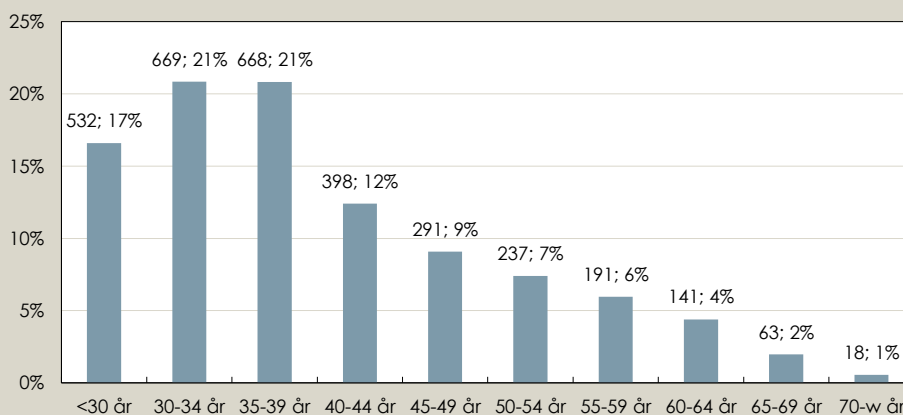
Källa: Socialstyrelsen

Figur 2 visar att de största åldersgrupperna bland legitimerade och sysselsatta apotekare 2018 var de mellan 30 och 39 år och att drygt 70 procent var under 45 år. Medelåldern bland apotekare verksamma inom hälso- och sjukvården 2018 var 40 år och 1,4 procent var 67 år eller äldre.

Figur 2. Apotekare i hälso- och sjukvården 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

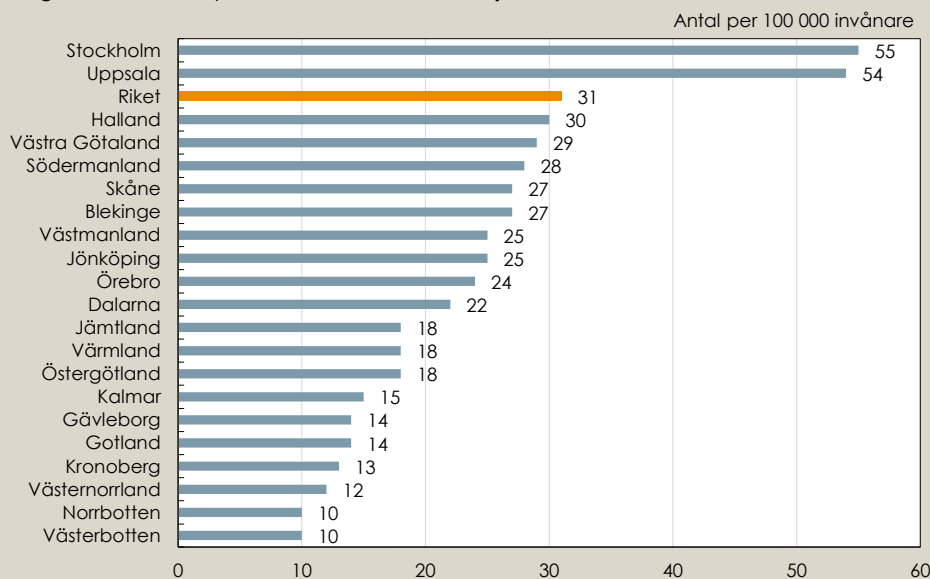
Källa: Socialstyrelsen

Stockholms län hade flest legitimerade och sysselsatta apotekare 2018, både totalt och per 100 000 invånare (se figur 3). Det var också det enda länet med fler sysselsatta apotekare än receptarier [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland farmaceuter (apotekare och receptarier) som var anställda i regioner 2018 var 93 procent [3].

Figur 3. Antal apotekare per 100 000 invånare 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

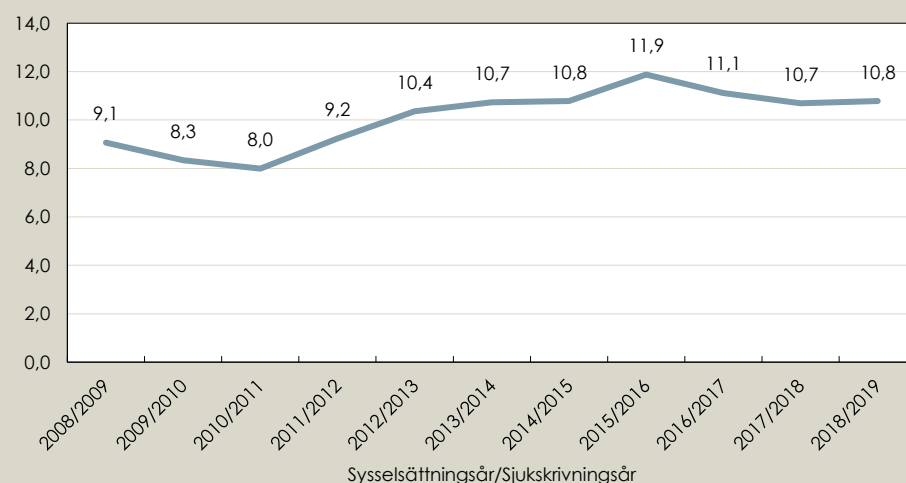
Sjukskrivningar bland apotekare

Figur 4 visar att andelen av de legitimerade apotekarna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 8,0 och 11,9 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 4. Andel legitimerade och sysselsatta apotekare med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

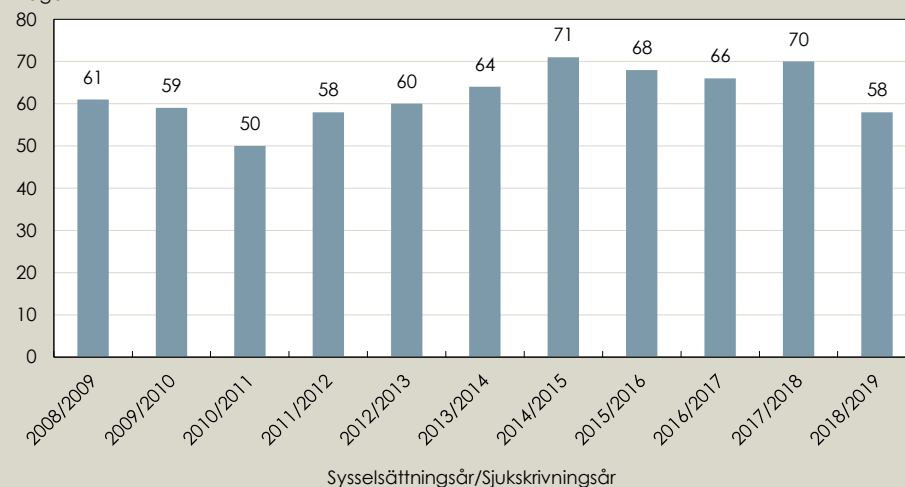
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 5 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta apotekare fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 50 och 71 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 5. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna apotekare

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

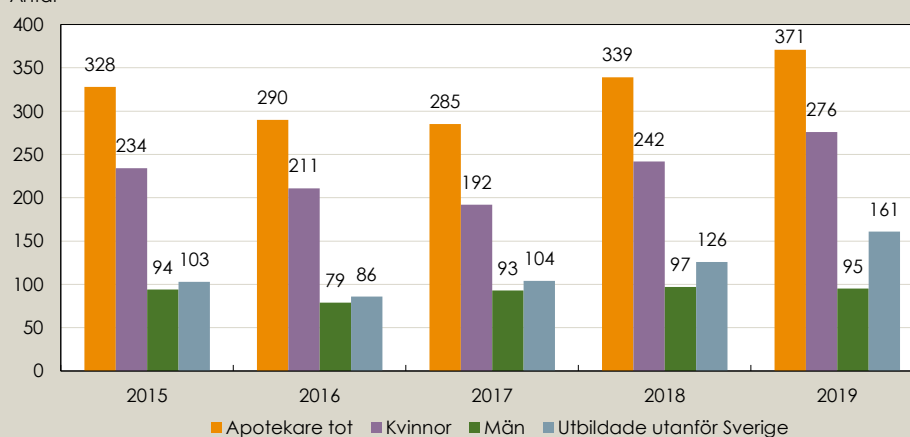
Ökat antal utfärdade apotekarlegitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till apotekare ökade med 13 procent 2015–2019. Majoriteten av legitimationerna 2019 utfärdades till kvinnor och drygt 40 procent till apotekare som utbildats utanför Sverige (se figur 6). Antalet utlandsstuderande minskade med 51 % mellan läsåren 2014/2015 och 2019/2020 [2].

Figur 6. Antal utfärdade legitimationer till apotekare 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män samt antalet av det totala antalet som utbildat sig utanför Sverige

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 230 personer apotekarexamen (179 kvinnor och 51 män) [6]. Söktrycket till apotekarutbildningen höstterminen 2020 var 1,7 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt avlade 65 procent av nybörjarna läsåren 2001/2002–2011/2012 apotekarexamen

inom 8 år (5 års nominell studietid + 3 år).⁹ Andelen var högre bland kvinnor (68 procent) än bland män (56 procent) [8].

Regionerna har generellt inte brist på apotekare

Av de 19 regioner som har apotekare anställda rapporterar Region Östergötland, Region Kalmar län och Västra Götalandsregionen att efterfrågan på yrkesgruppen är större än tillgången. Region Kalmar län beskriver att det framför allt är brist på apotekare med en magisterexamen i klinisk farmaci men även på apotekare med inriktning mot statistik och läkemedelsekonomi [9].

Sveriges Farmaceuter bedömer att allt fler apotekare arbetar inom regionerna

Enligt Sveriges Farmaceuter (SF)¹⁰ arbetar apotekare och receptarier 2020 huvudsakligen inom tre sektorer; apoteksbranschen (knappt 5 500, främst receptarier), life science-branschen (omkring 2 000, främst apotekare) och offentlig sektor¹¹ (omkring 1 400 apotekare och receptarier).

Enligt SF arbetar allt fler apotekare inom hälso- och sjukvården, främst på sjukhus i regionerna, men även i kommunerna. SF uppger att regionerna i allt större utsträckning anställer apotekare och receptarier istället för att köpa in tjänsterna från apoteken. Det bedöms öka efterfrågan inom hälso- och sjukvården. SF bedömer även att behovet av apotekare och receptarier inom apoteksbranschen och kommunal hälso- och sjukvård kommer att fortsätta öka, bland annat i samband med kommande pensionsavgångar. SF tror också att efterfrågan på bägge yrkesgrupper kommer att öka i primärvården i samband med omställningen mot en mer nära vård [10, 11].

Sveriges Apoteksförening uppger att apotek tvingas stänga på grund av brist på apotekare

SF och Sveriges Apoteksförening (SA)¹² uppger att mindre orter i glesbygd har stora behov av apotekare och receptarier. SA menar att apoteken främst efterfrågar receptarier men uppger att apotek tvingas stänga eller reducera öppettider på grund av brist på både apotekare och receptarier. Enligt SF rapporterar Försäkringskassan om hög sjukfrånvaro inom bägge yrkesgrupper i apoteksbranschen. Enligt SA närmar sig många, framför allt receptarier, pensionsåldern samtidigt som det är vanligt att bägge yrkesgrupper fortsätter att arbeta efter pensionen. SA bedömer inte att ökad digitalisering minskar rekryteringsbehovet eftersom även E-handel kräver farmaceutisk bemanning [10-12].

⁹ I rapporten för NPS 2020 redovisades examensfrekvensen 79 % för apotekarutbildningen. Det avsåg andelen nybörjare som avlade antingen en apotekarexamen, en annan yrkesexamen eller en generell examen. I den här rapporten redovisas endast andelen nybörjare som avlagt en *apotekarexamen*.

¹⁰ Sveriges Farmaceuter är ett fack- och professionsförbund för receptarier och apotekare. Förbundet är en del av Saco.

¹¹ Offentlig sektor uppges omfatta hälso- och sjukvård samt myndigheter.

¹² Sveriges Apoteksförening är en branschorganisation för Sveriges apotek.

Arbetsterapeut

TILLGÅNG

2018

- Knappt 12 200 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 9 500 inom hälso- och sjukvården, varav 94 % kvinnor och 6 % män, 85 % i offentlig sektor och 15 % i privat sektor.
- 1,6 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens län.
- Enligt SKR var drygt 3 700 arbetsterapeuter anställda i regionerna och drygt 3 400 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare var oförändrat.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 1 % i offentlig sektor men ökade med 3 % i privat sektor 2014–2018.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 433 arbetsterapeutlegitimationer, varav nästan 100 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 352 personer arbetsterapeutexamen.
- 1,5 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

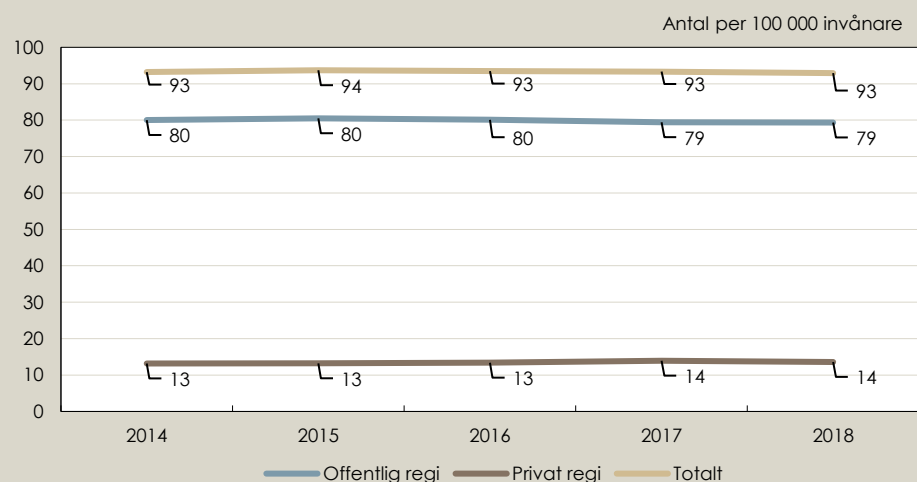
- 14 av 21 regioner bedömer att det är brist på arbetsterapeuter och 7 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer 50 % av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade och mer än 70 % har brist på yrkeserfarna.
- Sveriges Arbetsterapeuter bedömer att det är brist på yrkesgruppen.

Oförändrad tillgång på arbetsterapeuter över tid

Figur 7 visar antalet legitimerade arbetsterapeuter sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta var oförändrat i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet sysselsatta minskade i offentlig sektor men ökade i den privata.

Figur 7. Legitimerade och sysselsatta arbetsterapeuter 2014–2018

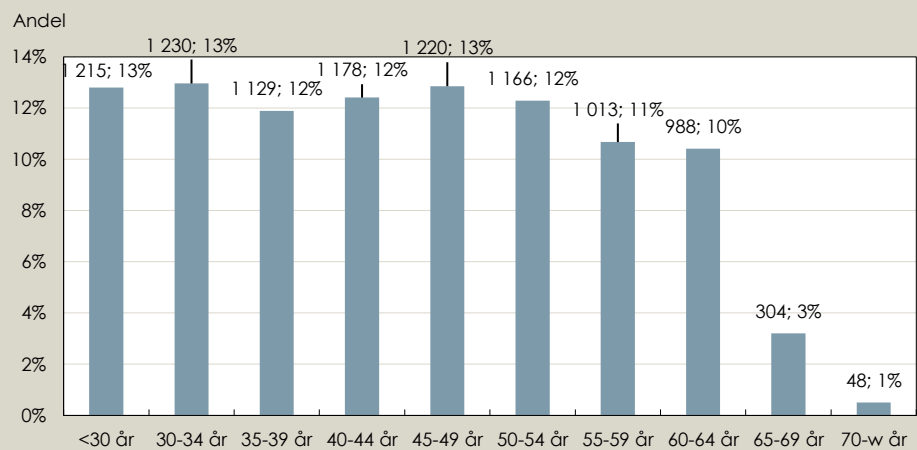
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Figur 8 visar att fördelningen mellan åldersgrupperna av sysselsatta arbetsterapeuter var jämn upp till 54 års ålder. Medelåldern bland de sysselsatta arbetsterapeuterna i hälso- och sjukvården 2018 var 45 år och 1,6 procent var 67 år eller äldre.

Figur 8. Arbetsterapeuter i hälso- och sjukvården 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

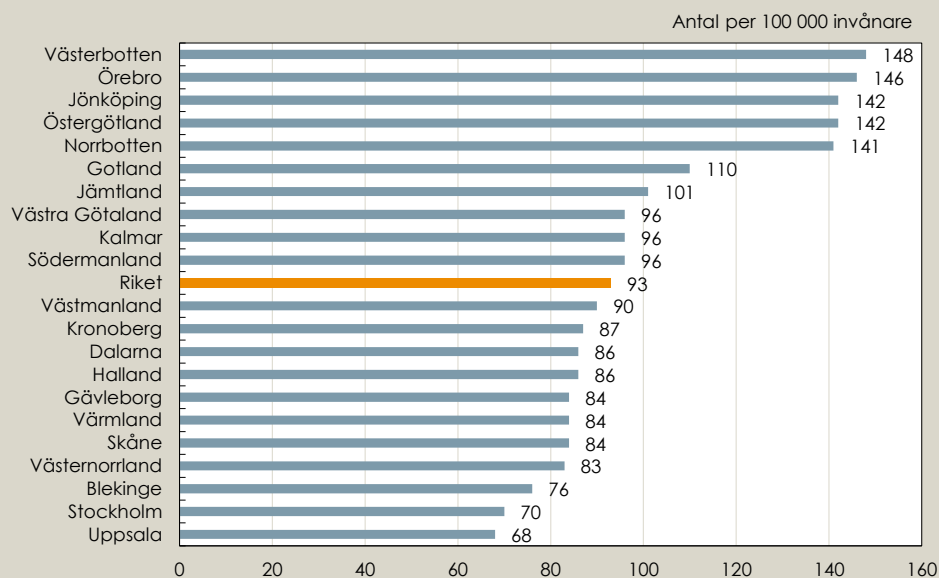

Västerbottens län hade flest sysselsatta arbetsterapeuter per 100 000 invånare 2018 (se figur 9) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland arbetsterapeuter som var anställda i regioner och kommuner 2018 var 91 procent [3, 13].

Figur 9. Antal arbetsterapeuter per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

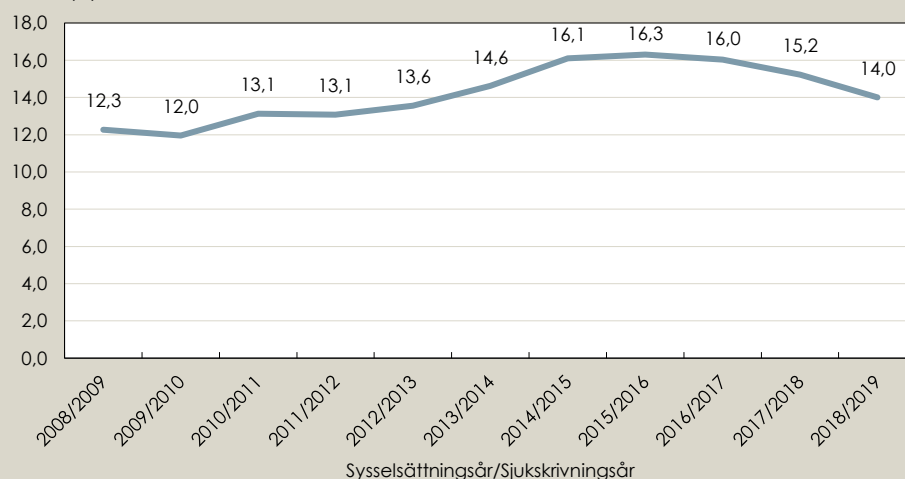
Sjukskrivningar bland arbetsterapeuter

Figur 10 visar att andelen av de legitimerade arbetsterapeuterna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 12,0 och 16,3 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 10. Andel legitimerade och sysselsatta arbetsterapeuter med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

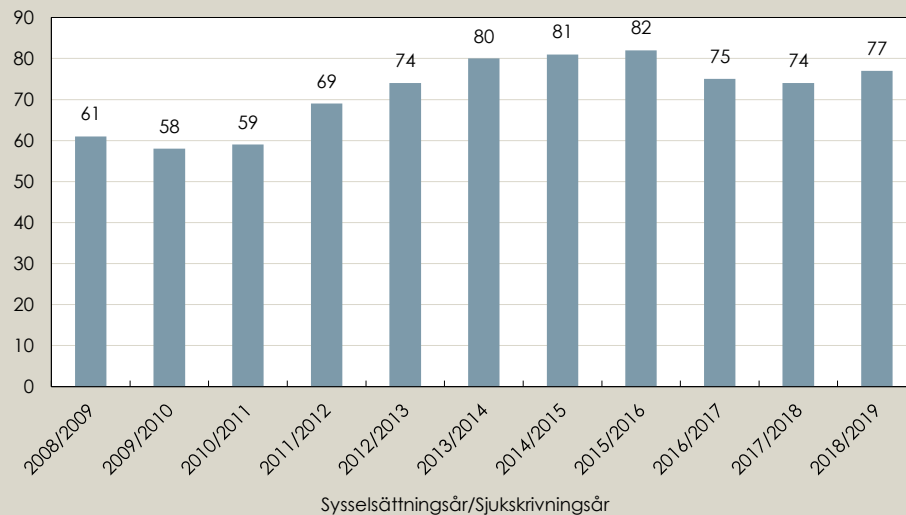
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 11 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta arbetsterapeuter fick utbetald ersättning varierade mellan 58 och 82 dagar för de som var sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 11. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna arbetsterapeuter

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

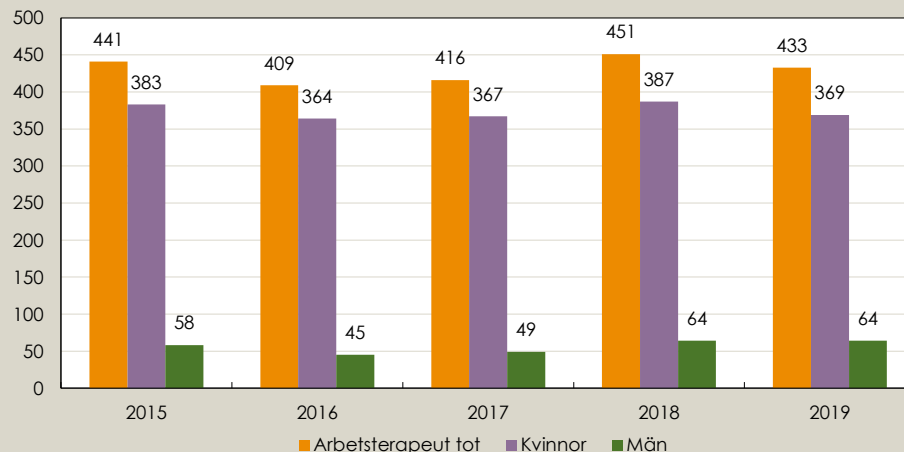
Majoriteten av legitimationer till kvinnor

Antalet årligen utfärdade legitimationer till arbetsterapeuter minskade med två procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 12) [2].

Figur 12. Utfärdade legitimationer till arbetsterapeuter 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 352 personer arbetsterapeutexamen (303 kvinnor och 49 män) [6]. Söktrycket till arbetsterapeututbildningen höstterminen 2020 var 1,5 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 71 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en arbetsterapeutexamen inom 6 år (3 års nominell studietid + 3 år). Andelen var högre bland kvinnor (73 procent) än bland män (56 procent) [8].

Brist på arbetsterapeuter i två av tre regioner

I Socialstyrelsens enkät rapporterar närmare 70 procent av regionerna att de har brist på arbetsterapeuter i sina verksamheter. Region Västmanland uppger att det främst råder brist inom habilitering [9].

Sveriges Arbetsterapeuter tror på ökad efterfrågan

Sveriges Arbetsterapeuter¹³ bedömer att det råder brist på yrkesgruppen sedan flera år [14]. Ett exempel på det är, enligt förbundet, att det finns kommuner som betalar ut en bonus till arbetsterapeuter om de arbetar kvar ett visst antal år [15, 16]. Enligt förbundet har omkring 40 procent av deras medlemmar övervägt att lämna yrket på grund av att de upplever att arbetsmiljön är pressad. Sveriges Arbetsterapeuter bedömer att efterfrågan i primärvården kan komma att öka i samband med omställningen mot en mer nära vård [14]. Uppsala universitet planerar att starta ett treårigt program i arbetsterapi på kandidatnivå för 150 helårsstudenter från 2022 [17].

¹³ Sveriges Arbetsterapeuter är ett professions- och fackförbund inom Saco.

Audionom

TILLGÅNG

2018

- Omkring 1 300 legitimerade och sysselsatta.
- Drygt 1 000 inom hälso- och sjukvården, varav 87 % kvinnor och 13 % män, 80 % i offentlig sektor och 20 % i privat sektor.
- 1,3 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Örebro och Gotlands län.
- Enligt SKR var drygt 730 audionomer anställda i regionerna och färre än 10 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 7 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 6 % i offentlig sektor och 9 % i privat sektor 2014–2018.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 60 audionomlegitimationer, varav nästan 100 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 53 personer audionomexamen.
- 0,9 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

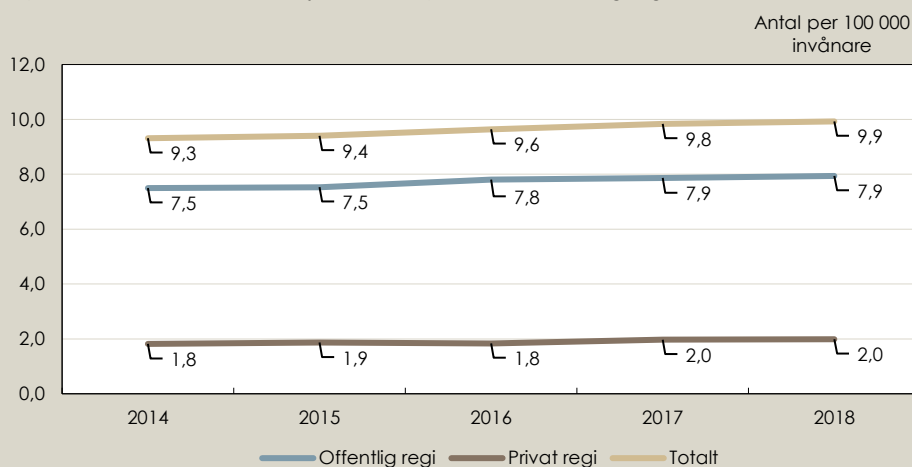
- 9 av 21 regioner bedömer att det är brist på audionomer och 12 redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Audionomerna bedömer att det kan vara ett överskott på yrkesgruppen på utbildningsorterna, medan andra orter har brist.

Ökning av audionomer relativt befolkningen

Figur 13 visar antalet legitimerade audionomer sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med sju procent i förhållande till befolkningen och ökningen var större i privat än i offentlig sektor.

Figur 13. Legitimerade och sysselsatta audionomer 2014–2018

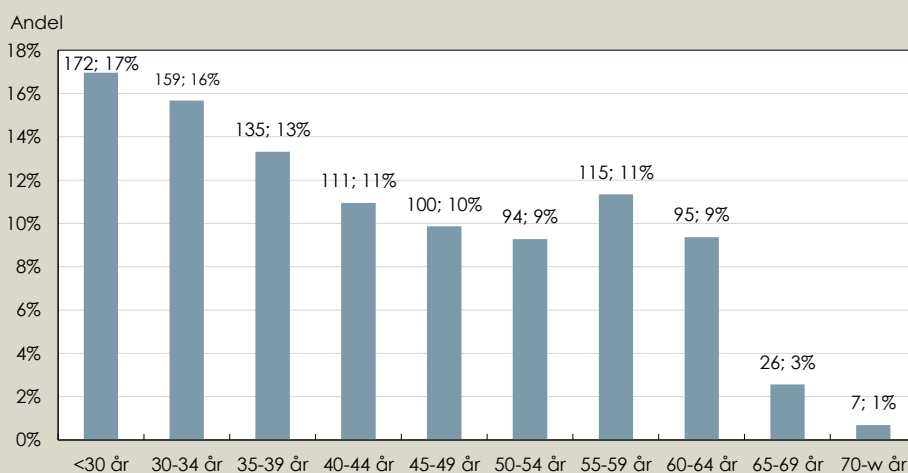
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Figur 14 visar att den största åldersgruppen bland sysselsatta audionomer 2018 var de under 30 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 43 år och 1,3 procent var 67 år eller äldre.

Figur 14. Audionomer i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

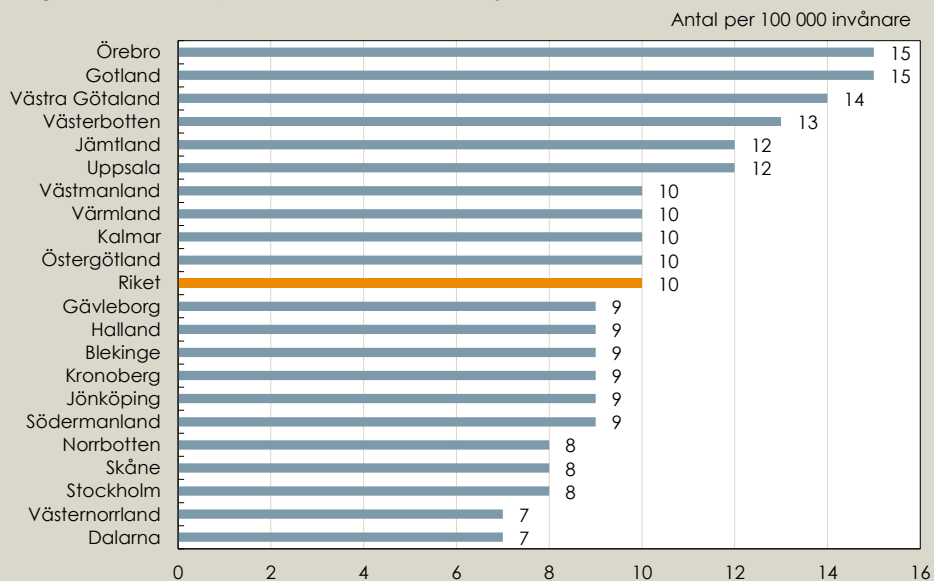

Flest sysselsatta audionomer per 100 000 invånare fanns 2018 i Örebro och Gotlands län (se figur 15) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland audionomer som var anställda i regioner och kommuner 2018 var 88 respektive 87 procent [3, 13].

Figur 15. Antal audionomer per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

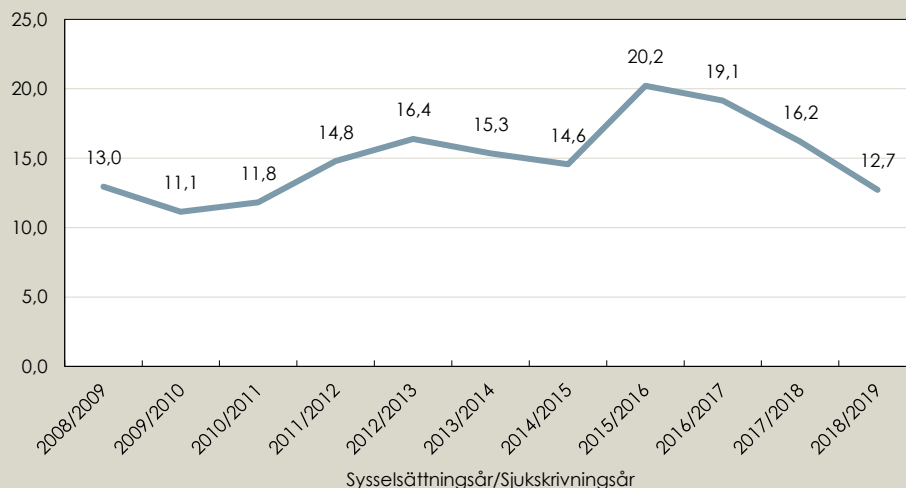
Sjukskrivningar bland audionomer

Figur 16 visar att andelen av de legitimerade audionomerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 11,1 och 20,2 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 16. Andel legitimerade och sysselsatta audionomer med sjukfall som når Försäkringskassan

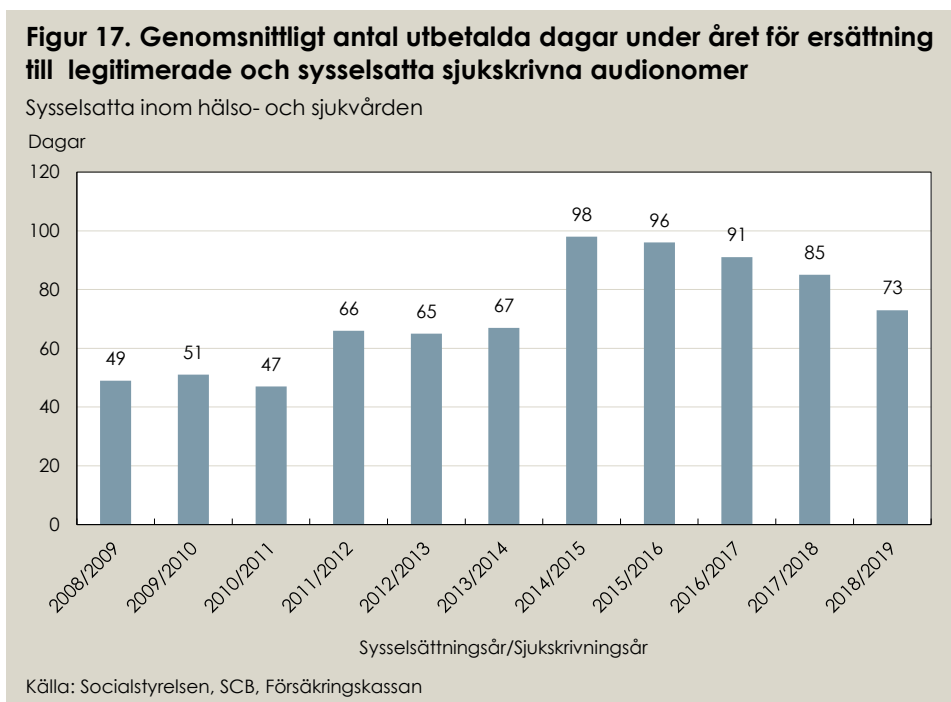
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

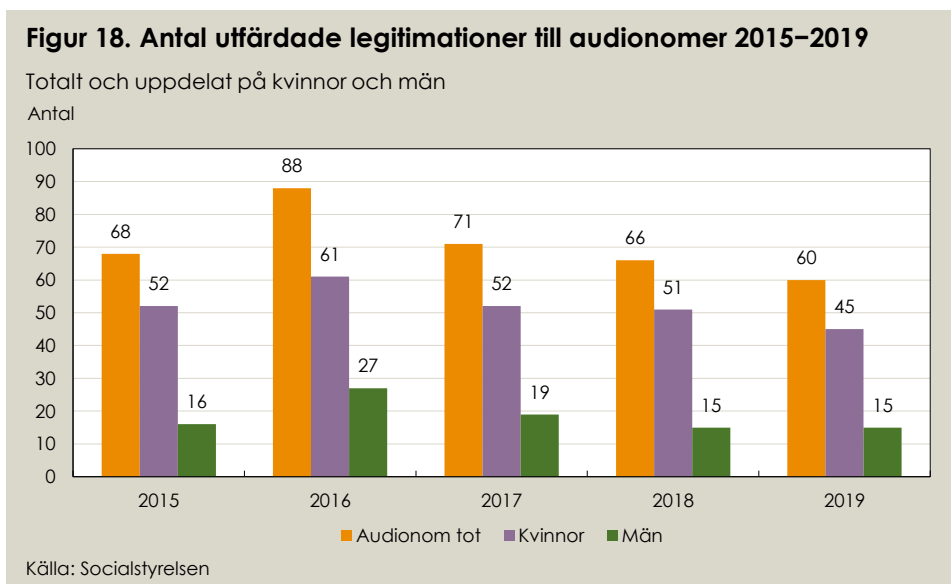
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 17 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta audionomer fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 47 och 98 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Minskat antal utfärdade audionomlegitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till audionomer minskade med 12 procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 18) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 53 personer audionomexamen (36 kvinnor och 17 män) [6]. Söktrycket till audionomutbildningen höstterminen 2020 var 0,9 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 61 procent

av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en audionomexamen inom 6 år (3 års nominell studietid + 3 år) [8].

Mer än hälften av regionerna har balans mellan tillgång och efterfrågan

12 av 21 regioner rapporterar att det råder balans mellan tillgång och efterfrågan för audionomer anställda i deras verksamheter. Ingen region uppger närmare hur en eventuell bristsituation ser ut för just den yrkesgruppen [9].

Audionomerna bedömer att det är brist i landets norra regioner

Audionomerna¹⁴ menar att en sammanpressad lönestruktur och få karriärvägar bidrar till att många lämnar yrket. Framtida pensionsavgångar och en ökad förekomst av hörselskador hos befolkningen bedöms skapa en ökande efterfrågan på audionomer. Enligt föreningen kan exempelvis nordliga regioner ha en ansträngd kompetensförsörjning, ofta i kombination med ett sviktande skatteunderlag och en åldrande befolkning. Samtidigt uppger föreningen att utbildningsorter kan ha ett överskott av legitimerade audionomer.¹⁵ Föreningen bedömer att större användning av audionomers kompetens i preventivt arbete skulle kunna bidra till att skapa samhällsekonomiskt positiva effekter. Föreningen anser exempelvis att audionomer skulle kunna hjälpa till att minska hörselnedsättningar och i förlängningen sjukskrivningar genom att delta i planeringen av offentliga miljöer. Föreningen betonar vikten av att audionomer deltar i tvärsektoriella team som arbetar med äldre, i synnerhet med demensutredningar, eftersom hörselnedsättningar har en tydlig koppling till nedsättning av kognitiva förmågor [18, 19].

¹⁴ Audionomerna är en medlemsförening inom det fackliga förbundet SRAT som är en del av Saco.

¹⁵ Audionomprogrammet ges i Stockholm, Göteborg, Örebro och Lund.

Barnmorska

TILLGÅNG

2018

- Knappt 8 600 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 7 800 inom hälso- och sjukvården, varav nästan 100 % kvinnor, 86 % i offentlig sektor och 14 % i privat sektor.
- 5,4 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 kvinnor i fertil ålder (15–44 år) i Jämtlands län.
- Knappt 6 000 anställda i regionerna 2018 (4 000 på vårdavdelning och 2 000 inom mottagning/rådgivning). Drygt 100 anställda i kommunerna inom mottagning/rådgivning 2018, enligt SKR.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 kvinnor i fertil ålder (15–44 år) ökade med 4 %.
- Det relativa antalet ökade med 4 % i offentlig sektor och 5 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 398 barnmorskelegitimationer, varav 90 % till utbildade i Sverige, 9 % inom EU eller EES och 1 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 359 personer barnmorskeexamen.
- 3,8 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 19 av 21 regioner bedömer att det är brist på barnmorskor och 2 regioner (Halland och Jämtland Härjedalen) redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer nästan 60 % av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade och 70 % har brist på yrkeserfarna.
- Svenska Barnmorskeförbundet bedömer att det är brist i hela landet, särskilt i glesbygdsområden och långt från lärosäten. Vårdförbundet rapporterar om en stor efterfrågan som ökar i takt med en växande befolkning.

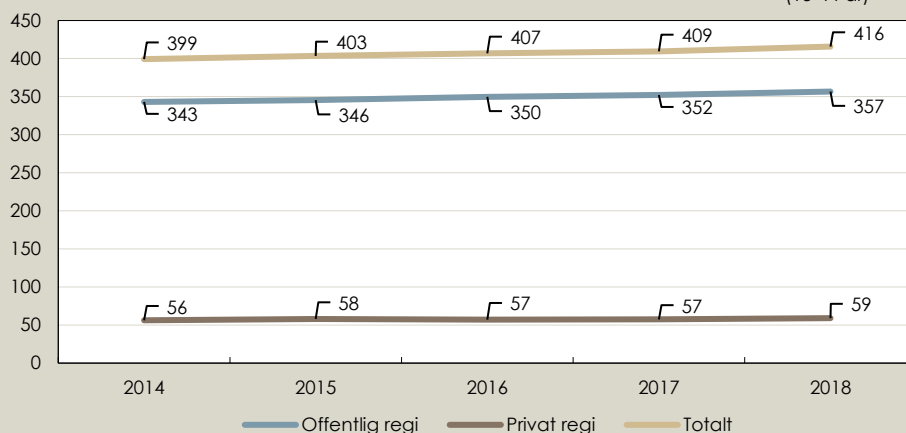
Liten relativ ökning av barnmorskor

Figur 19 visar antalet legitimerade barnmorskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 kvinnor i fertil ålder (15–44 år) 2014–2018. Det relativa antalet sysselsatta ökade med fyra procent (ökningen var fyra procent i offentlig sektor och fem procent i privat sektor).

Figur 19. Legitimerade och sysselsatta barnmorskor 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
kvinnor i fertil ålder
(15–44 år)

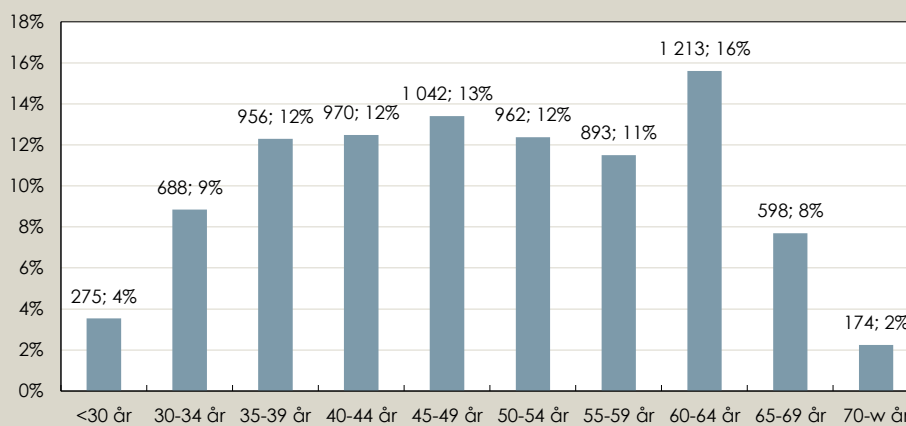
Källa: Socialstyrelsen

Figur 20 visar att den största åldersgruppen bland sysselsatta barnmorskor 2018 var 60–64 åringar. Medelåldern bland de sysselsatta var 49 år och 5,4 procent var 67 år eller äldre.

Figur 20. Barnmorskor i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

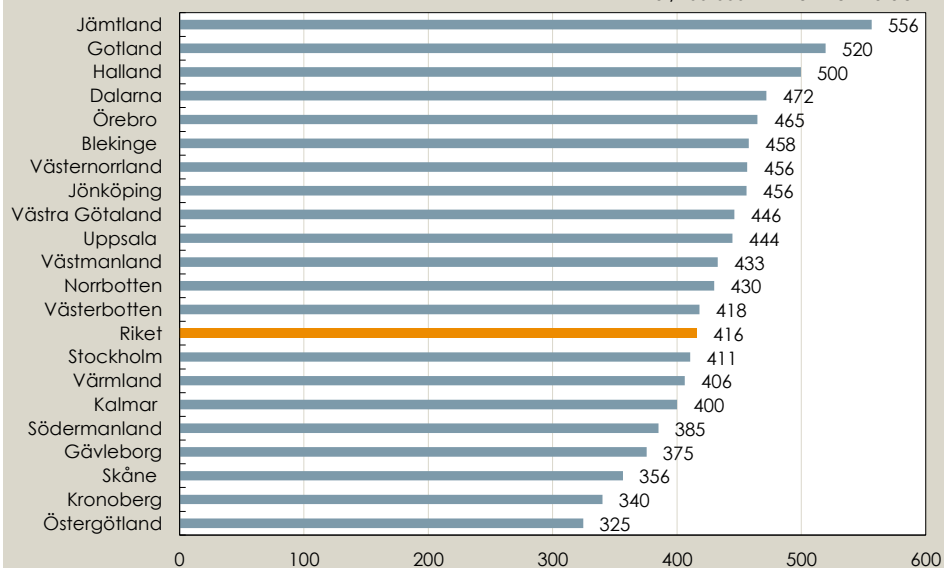
Källa: Socialstyrelsen

Flest sysselsatta barnmorskor per 100 000 kvinnor i fertil ålder fanns 2018 i Jämtlands län (se figur 21) [1, 2, 20].

Sysselsättningsgraden bland barnmorskor som var anställda i regioner 2018 var 80 procent [3, 13].

Figur 21. Antal barnmorskor per 100 000 kvinnor i fertil ålder* 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården Antal/100 000 kvinnor i fertil ålder

* 15–44 år

Källa: Socialstyrelsen

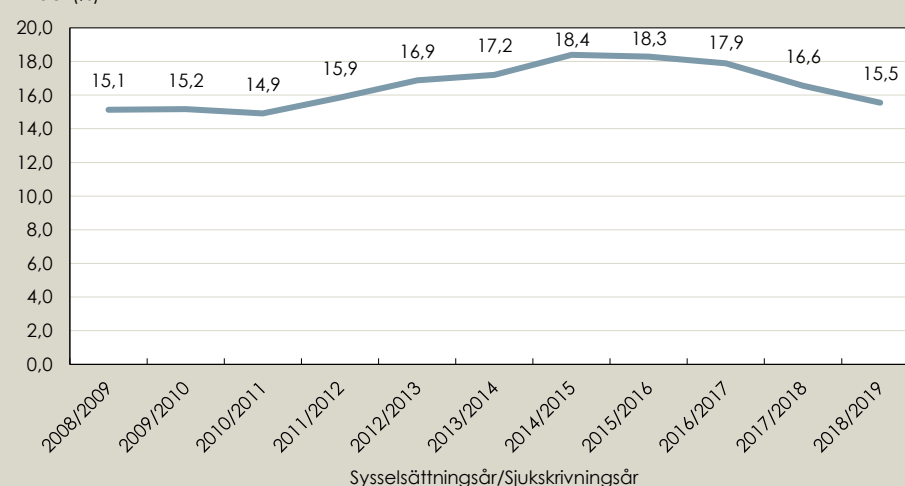
Sjukskrivningar bland barnmorskor

Figur 22 visar att andelen av de legitimerade barnmorskorna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 14,9 och 18,4 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 22. Andel legitimerade och sysselsatta barnmorskor med sjukfall som når Försäkringskassan

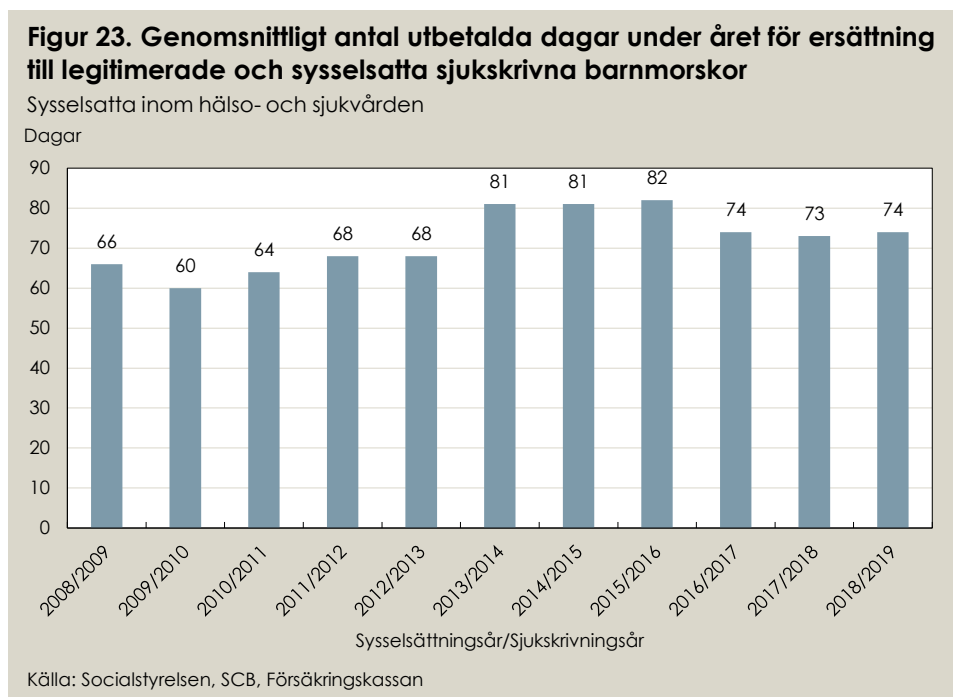
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

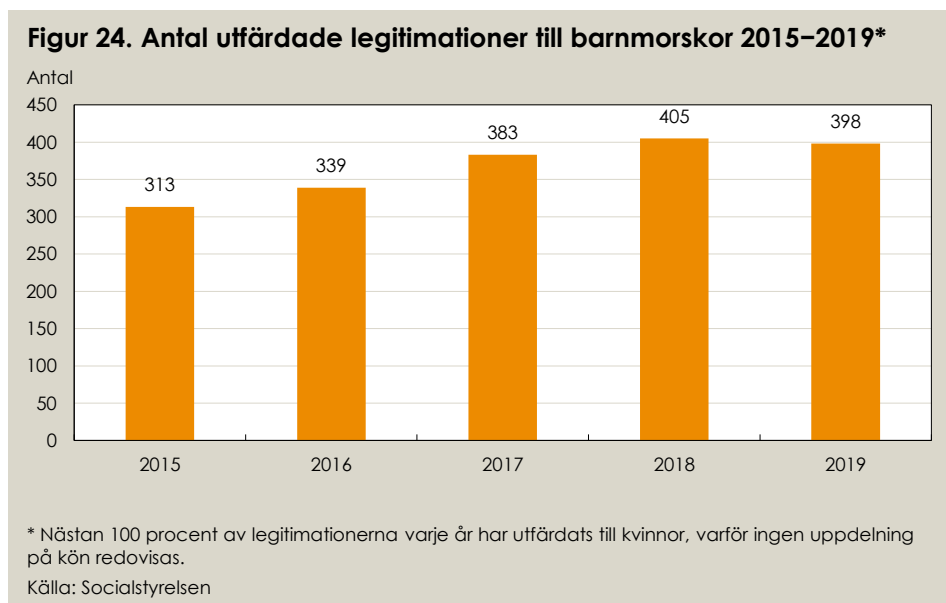
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 23 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta barnmorskor fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 60 och 82 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [4, 5].

Ökat antal utfärdade barnmorskelegitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till barnmorskor ökade med 27 procent 2015–2019. Nästan alla utfärdades till kvinnor (se figur 24) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 359 personer barnmorskeexamen (356 kvinnor och 3 män) [6]. Söktrycket till barnmorskeutbildningen höstterminen 2020 var 3,8 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 91 procent

av nybörjarna läsåren 2004/2005–2014/2015 ut en barnmorskeexamen inom 4,5 år (1,5 års nominell studietid + 3 år) [8].

Nästan alla regioner rapporterar barnmorskebrist

19 av 21 regioner uppskattar att de har brist på barnmorskor i sina verksamheter. Endast regionerna Halland och Jämtland Härjedalen rapporterar att de har tillräckligt många barnmorskor. Enligt Region Uppsala råder nationell brist på barnmorskor. Regionen bedömer att konkurrens från andra arbetsgivare, löneläge och att arbetet kan bedrivas i en dygnet runt-verksamhet bidrar till bristande tillgång. I Region Östergötland finns vakanta barnmorsketjänster och på sikt behövs fler barnmorskor inom förlossningsvården och kvinnohälsan. Region Kronoberg uppger att de har stor brist på barnmorskor och Region Kalmar län bedömer att barnmorskebristen beror på en generationsväxling i yrkesgruppen. Även Region Örebro län uppskattar att brist på barnmorskor beror på pensionsavgångar men även på föräldraledigheter, uppsägningar som har följt i spåren av nedläggning av förlossningen vid Karlskoga lasarett samt att personalen byter arbetsgivare till privata vårdgivare. Enligt Region Västmanland är regionens egna specialistutbildningar den främsta rekryteringsbasen för barnmorskor. Region Västerbotten beskriver bristen som relativ. Regionen uppger att de budgeterade tjänsterna är tillsatta men att yrkesgruppen är relativt ung och har en hög frånvaro bland annat i samband med föräldraledighet. För regionen innebär det att det är svårt att tillsätta vikariat, främst under sommaren [9].

Svenska Barnmorskeförbundet och Vårdförbundet bedömer att det är brist på barnmorskor

Svenska Barnmorskeförbundet¹⁶ bedömer att det är brist på yrkesgruppen i hela landet. Enligt förbundet är tillgången lägre i glesbygd än i storstadsområden nära lärosäten. Svenska Barnmorskeförbundet menar att en brist antingen kan innebära en total avsaknad av barnmorskor eller att de väljer att arbeta för exempelvis bemanningsbolag. Förbundet uppger att många barnmorskor arbetar deltid på grund av hög arbetsbelastning, särskilt inom slutenvården. Förbundet beskriver även att pensionerade barnmorskor ibland stöttar verksamheterna, särskilt under sommaren. Vårdförbundet¹⁷ bedömer att efterfrågan på barnmorskor växer i takt med att befolkningen ökar.

Svenska Barnmorskeförbundet bedömer att det är svårt att utbilda nya barnmorskor i samma takt som pensionsavgångarna, samt att brist på verksamhetsförlagd utbildning kan minska utbildningstakten. Enligt Vårdförbundet kan ett tillskott av utbildningsplatser i bästa fall möta efterfrågan på sikt, under förutsättning att arbetsförhållanden och löner är tillräckligt goda. Båda förbunden menar att patientsäkerheten kan påverkas om en erfaren barnmorska ersätts med en som är nyexaminerad. Svenska Barnmorskeförbundet påtalar att det saknas statistik som visar hur många barnmorskor som arbetar kliniskt, i vilka verksamheter de befinner sig och hur stor del av heltid de arbetar. Det uppges försvåra planeringen av framtida kompetensbehov [21, 22].

¹⁶ Svenska Barnmorskeförbundet en självständig facklig professionsförening inom SRAT, som är en facklig organisation inom Saco.

¹⁷ Vårdförbundet är ett fack- och yrkesförbund.

Biomedicinsk analytiker

TILLGÅNG

2018

- Omkring 10 200 legitimerade och sysselsatta.
- Drygt 8 100 inom hälso- och sjukvården, varav 89 % kvinnor och 11 % män, 89 % i offentlig sektor och 11 % i privat sektor.
- 3,8 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens län.
- Enligt SKR var knappt 6 700 biomedicinska analytiker anställda i regionerna och 20 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 3 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 3 % i både offentlig och privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 386 legitimationer till biomedicinska analytiker, varav mer än 90 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 349 personer examen som biomedicinsk analytiker.
- 1,1 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 18 av 21 regioner bedömer att det är brist på biomedicinska analytiker och 3 regioner (Örebro län, Gävleborg och Jämtland Härjedalen) rapporterar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer mer än 60 % av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade och mer än 70 % har brist på yrkeserfarna.
- Enligt Naturvetarna, Vårdförbundet och Institutet för biomedicinsk laboratorievetenskap råder det brist på biomedicinska analytiker, främst i norra Sverige och utanför storstadsregionerna. Svensk Förening för Nuklearmedicin redovisar brist på biomedicinska analytiker.

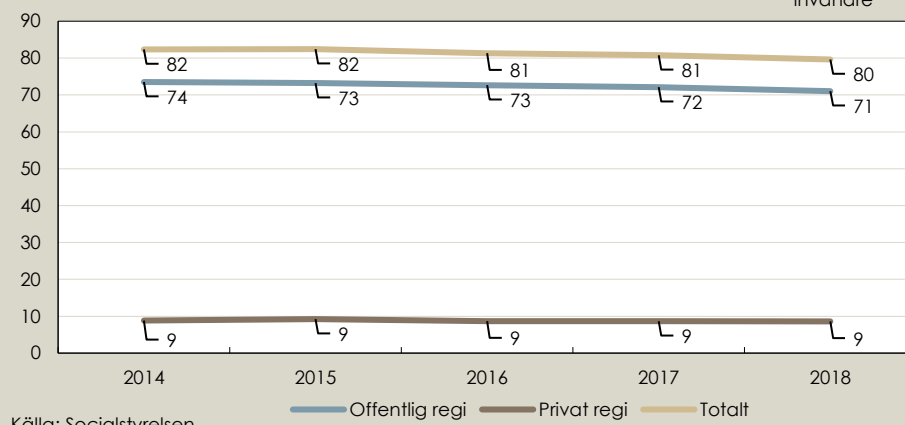
Svag minskning av biomedicinska analytiker

Figur 25 visar antalet legitimerade biomedicinska analytiker sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade med tre procent i förhållande till befolkningen, både i offentlig och privat sektor.

Figur 25. Legitimerade och sysselsatta biomedicinska analytiker 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

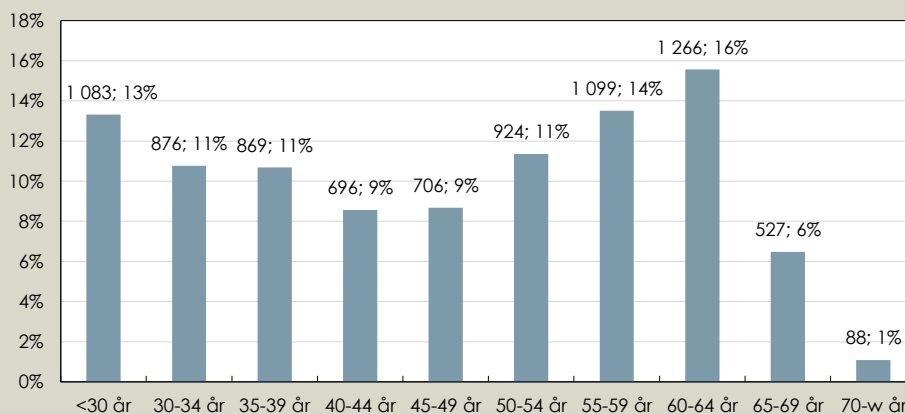

Figur 26 visar att de största åldersgrupperna av sysselsatta biomedicinska analytiker 2018, omkring 30 procent, utgjordes av de mellan 55 och 64 år. Samtidigt var omkring 35 procent under 40 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 47 år och 3,8 procent var 67 år eller äldre.

Figur 26. Biomedicinska analytiker i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

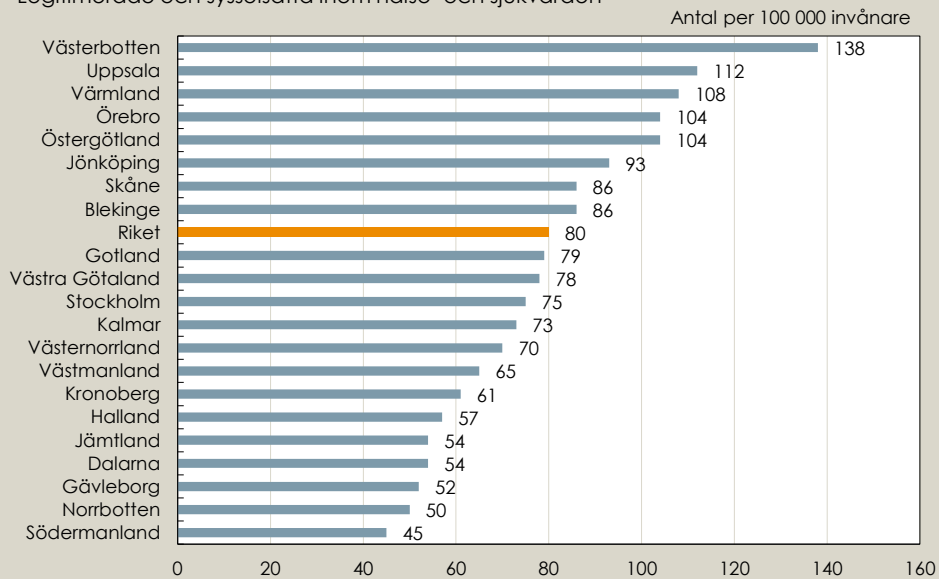

Västerbottens län hade flest sysselsatta biomedicinska analytiker per 100 000 invånare 2018 (se figur 27) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland biomedicinska analytiker som var anställda i regioner och kommuner 2018 var 88 respektive 99 procent [3, 13].

Figur 27. Antal biomedicinska analytiker per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

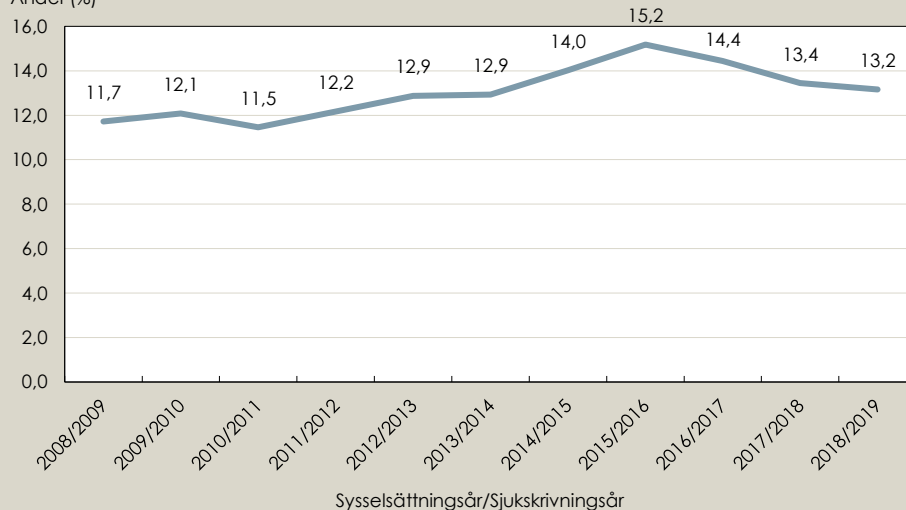
Sjukskrivningar bland biomedicinska analytiker

Figur 28 visar att andelen av de legitimerade biomedicinska analytikerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 11,5 och 15,2 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 28. Andel legitimerade och sysselsatta biomedicinska analytiker med sjukfall som når Försäkringskassan

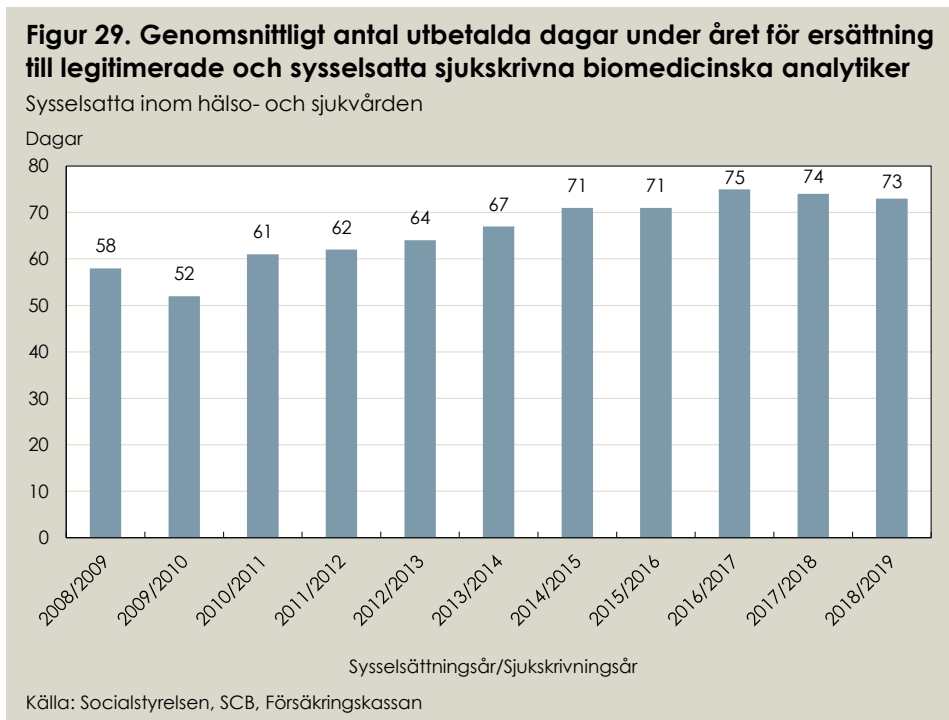
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

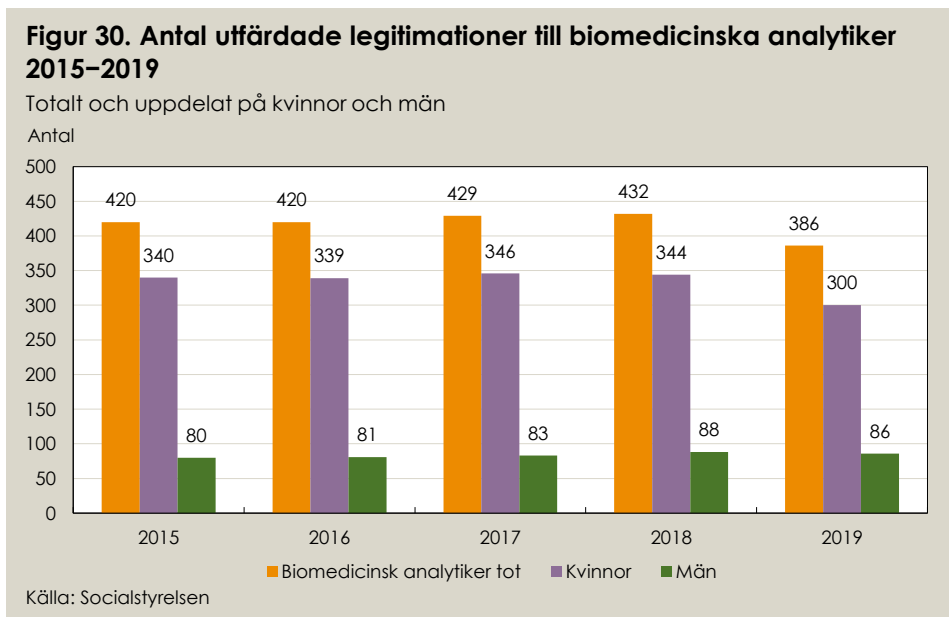
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 29 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta biomedicinska analytiker fick utbetald ersättning på grund av sjuk-skrivning varierade mellan 52 och 75 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Minskat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till biomedicinska analytiker minskade med åtta procent 2015–2019. Fördelningen mellan kvinnor och män var relativt konstant över tid (se figur 30) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 349 personer examen som biomedicinsk analytiker (277 kvinnor och 72 män) [6]. Söktrycket till utbildningen höstterminen 2020 var 1,1 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 59 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en examen som biomedicinsk analytiker inom sex år (tre års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (63 procent) än män (48 procent) [8].

Brist i nästan samtliga regioner

18 av de 21 regionerna bedömer att de har brist på biomedicinska analytiker i sina verksamheter. Region Stockholm uppger att det främst finns för få i primärvården. I Region Östergötland är det svårast att rekrytera till diagnostikverksamhet som bedrivs dygnet runt. Samma region har svårt att tillsätta tjänster för biomedicinska analytiker med inriktning mot klinisk fysiologi. Region Halland uppger att bristen på biomedicinska analytiker skiljer sig geografiskt i regionen och att det främst saknas erfarna medarbetare. Regionen tror att det är för få som söker utbildningen men att bristen även kan bero på att det finns för få utbildningsorter. Även Region Västmanland tror att bristen beror på att det saknas en grundutbildning i närheten [9].

Fack- och yrkesorganisationer rapporterar brist

Naturvetarna¹⁸, Vårdförbundet och Institutet för biomedicinsk laboratorievetskap (IBL)¹⁹ bedömer att det är brist på biomedicinska analytiker. Enligt Naturvetarna är bristen störst i norra Sverige och utanför storstadsregionerna. IBL menar att det framför allt är brist långt ifrån, men även på utbildningsorterna. IBL uppger att andra yrkeskategorier ibland anställs om det saknas biomedicinska analytiker bland de sökande. Samtliga organisationer menar att yrkets attraktivitet minskar med få karriärmöjligheter. Vårdförbundet och Naturvetarna betonar att biomedicinska analytiker inte tjänar in sin utbildning [22–24]. Enligt Saco tjänar yrkesgruppen sex procent mindre än någon med enbart samhällsvetenskaplig gymnasieutbildning. Detsamma uppges gälla flera legitimationsyrken i hälso- och sjukvården [25].²⁰

Naturvetarna uppger att biomedicinska analytiker med inriktning laboratorievetskap är eftertraktade i läkemedelsindustrin, på myndigheter, inom djursjukvård och hos privata företag. Dessa verksamheter uppges betala högre löner än hälso- och sjukvården och beskrivs inte ha svårt att rekrytera laboratorievetenskaplig kompetens.²¹ Efterfrågan på biomedicinska analytiker med fysiologisk inriktning uppges vara större [24].

Behov av att ersätta kommande pensionsavgångar

De tre organisationerna bedömer att det utbildas för få biomedicinska analytiker för att möta kommande pensionsavgångar. Vårdförbundet och IBL betonar att genomströmningen på utbildningen är låg och IBL bedömer att det

¹⁸ Naturvetarna är ett fackligt förbund inom Saco för högskoleutbildade naturvetare.

¹⁹ IBL är en fackligt och politiskt obunden yrkesorganisation för biomedicinska analytiker.

²⁰ Arbetsterapeuter, fysioterapeuter, receptarier, sjuksköterskor och tandhygienister uppges höra till de yrkesgrupper som under en livstid tjänar mindre än personer med enbart en samhällsvetenskaplig gymnasieutbildning.

²¹ Enligt Naturvetarnas statistik från 2019 var medellönen för biomedicinska analytiker med laboratorievetenskaplig inriktning i privat sektor omkring 43 000 kronor per månad, jämfört med 33 000 kronor per månad i regionerna.

krävs två eller tre nyexaminerade för att ersätta en erfaren biomedicinsk analytiker [22-24].

Enligt Svensk Förening för Nuklearmedicin (SFNM) behövs fler biomedicinska analytiker för att möta kommande pensionsavgångar och framtida behov inom nuklearmedicin, framför allt inom PET-området [26].²²

Dietist

TILLGÅNG

2018

- Knappt 1 900 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 1 300 inom hälso- och sjukvården, varav 95 % kvinnor och 5 % män, 82 % i offentlig sektor och 18 % i privat sektor.
- 1,1 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens och Uppsala län.
- Enligt SKR var knappt 1 000 dietister anställda i regionerna och drygt 60 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 16 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 12 % i offentlig sektor och 36 % (70 dietister) i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 92 dietistlegitimationer, varav mer än 90 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 108 personer dietistexamen.
- 5,6 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

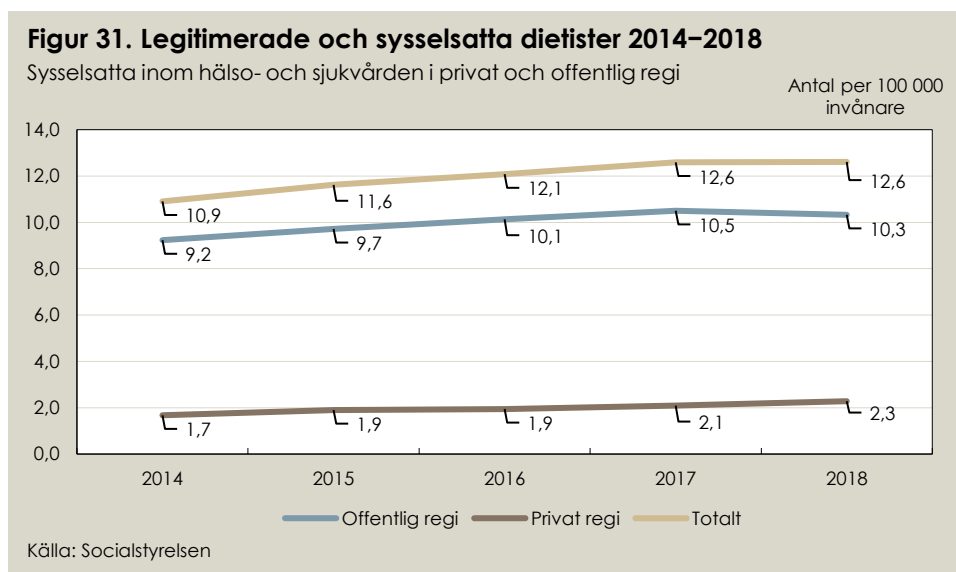
- 11 av 21 regioner bedömer att det är brist på dietister och 10 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Dietisternas Riksförbund bedömer att de flesta dietister får arbete men att efterfrågan kan öka under omställningen mot en nära vård.

Ökad tillgång på sysselsatta dietister

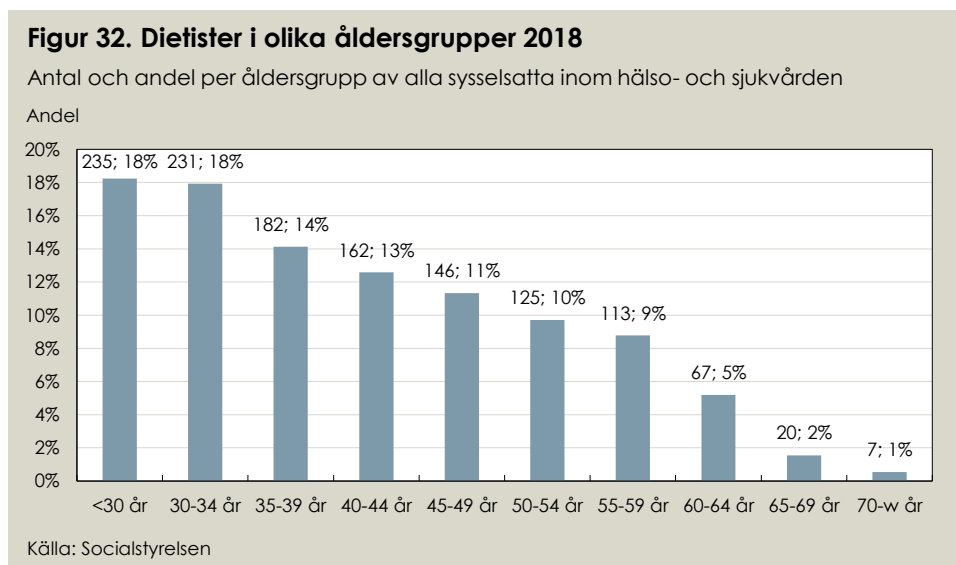
Figur 31 visar antalet legitimerade dietister sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med

²² PET (positronemissionstomografi) – en bildteknik för att studera processer och funktion av olika organ och områden i kroppen genom att mycket små mängder av en radioaktivt märkt biologisk substans injiceras som sedan fördelas och binds till olika områden. PET-kameran omvandlar den registrerade informationen till bilder.

16 procent i förhållande till befolkningen och ökningen var större i privat än offentlig sektor.

Figur 32 visar att omkring 36 procent av de sysselsatta dietisterna 2018 var under 35 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 41 år och 1,1 procent var 67 år eller äldre.

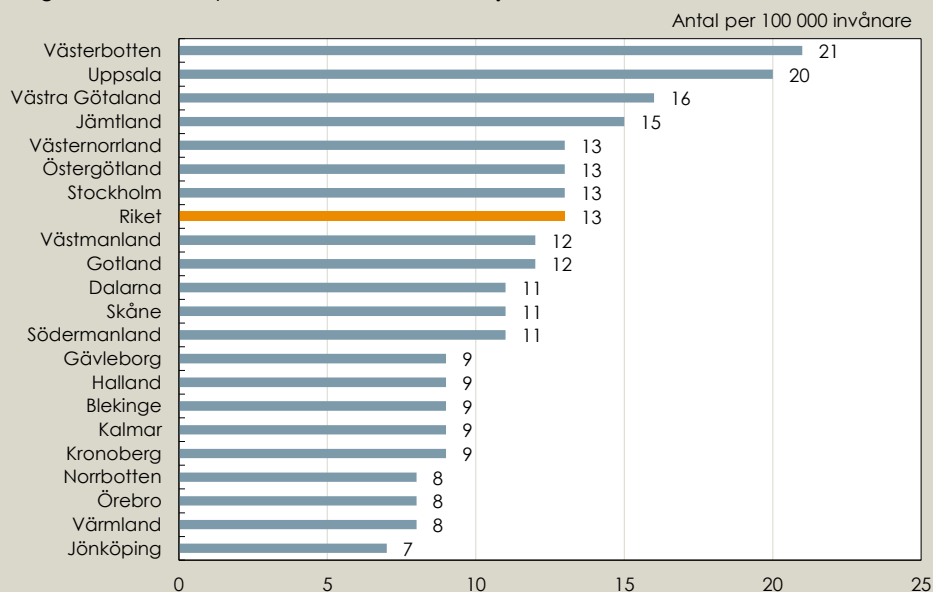

Västerbottens och Uppsala län hade flest sysselsatta dietister per 100 000 invånare 2018 (se figur 33) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland dietister som var anställda i regioner och kommuner 2018 var 88 procent [3, 13].

Figur 33. Antal dietister per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

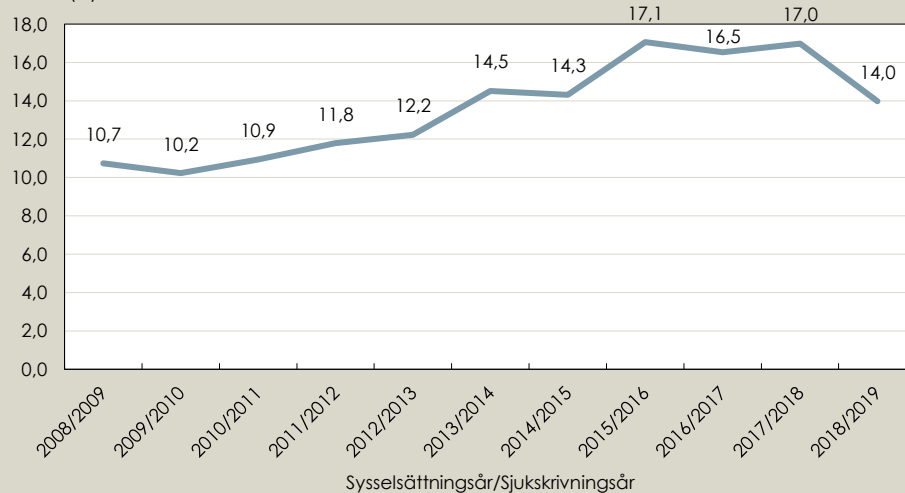
Sjukskrivningar bland dietister

Figur 34 visar att andelen av de legitimerade dietisterna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 10,2 och 17,1 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 34. Andel legitimerade och sysselsatta dietister med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

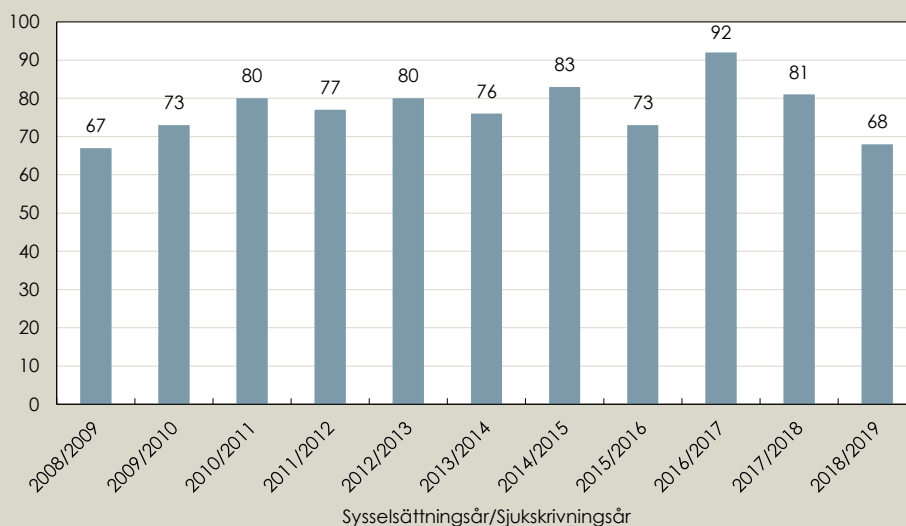
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 35 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta dietister fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 67 och 92 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 35. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna dietister

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

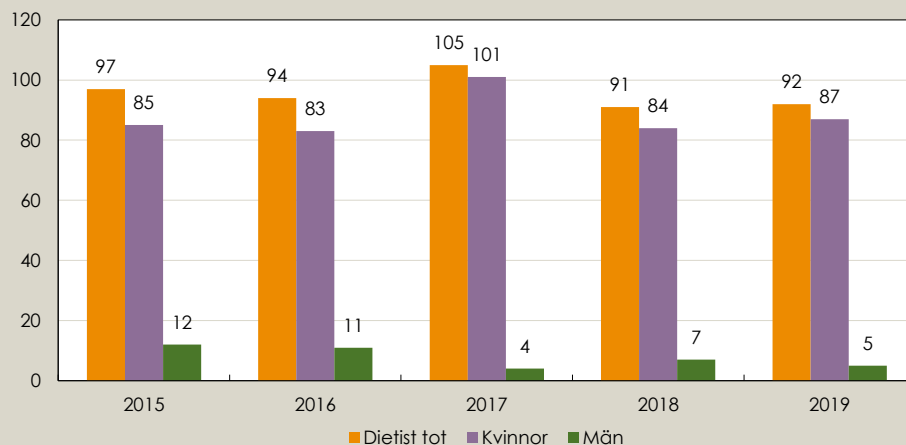
Jämn nivå av utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade dietistlegitimationer har varit relativt konstant över tid men minskade med fem procent 2015–2019. Nästan alla legitimationer utfärdades till kvinnor (se figur 36) [2].

Figur 36. Antal utfärdade legitimationer till dietister 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 108 personer dietistexamen (93 kvinnor och 15 män) [6]. Söktrycket till dietistutbildningen höstterminen 2020 var 5,6 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 72 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en dietistexamen inom sex år (tre års nominell studietid + tre år) [8].

Hälften av regionerna har brist på dietister

Elva regioner uppger att efterfrågan på dietister i deras verksamheter är större än tillgången, medan tio regioner har bedömt att de har tillräckligt många dietister. Region Stockholm har tillräckligt många dietister på sjukhusen men uppskattar att det är brist inom primärvården. Region Örebro län bedömer att bristen beror på att det saknas en dietistutbildning i länet och att regionen har för få dietisttjänster [9].

Dietisternas Riksförbund bedömer att tillgången på dietister är ojämnt fördelad över landet

Enligt Dietisternas Riksförbund (DRF)²³ har majoriteten av dietister arbete redan innan avslutad utbildning. DRF uppger att antalet dietisttjänster har ökat i många regioner och att vissa regioner erbjuder dietistassistenttjänster till studenter som avslutat termin fyra eller fem på dietistutbildningen.

Enligt förbundet har exempelvis mödra- och barnhälsovård, habilitering, psykiatri, kommunal hälso- och sjukvård och elevhälsa ingen eller låg tillgång på dietister. DRF räknar därför med en ökad efterfrågan inom ramen för en god och nära vård. Förbundet bedömer dessutom att närmare 200 dietister kommer att gå i pension fram till 2026 [27, 28].

DRF menar att tillgängligheten till dietister är ojämn över landet. Förbundet hänvisar till att endast 25 procent av patienterna i primärvården på nationell nivå fick träffa en dietist inom utsatt tid, samt att väntetiderna varierade mellan regionerna [29].²⁴ Enligt DRF är det svårare för mindre regioner och regioner i glesbygd att rekrytera dietister, vilket de tror beror på att större regioner erbjuder fler utvecklingsmöjligheter [28].

DRF har i en medlemsundersökning kartlagt att 20–30 procent av befintliga dietisttjänster i primärvården i många regioner är vakanta. Enligt kartläggningen får vissa tjänster inga sökande och andra har dragits in av ekonomiska skäl [30]. DRF menar att brist på yrkesgrupper med få verksamma, som dietister, inte uppmärksammas lika mycket som när det gäller större yrkesgrupper. Samtidigt menar förbundet att det innebär att ett fåtal saknade dietister kan utgöra en stor andel av det totala antalet sysselsatta [28].

²³ DRF är en professionsförening inom Naturvetarna, som är ett fackförbund inom Saco.

²⁴ Under 2019 och fram till april 2020.

Fysioterapeut

TILLGÅNG

2018

- Omkring 17 100 legitimerade och sysselsatta.
- Omkring 13 700 inom hälso- och sjukvården, varav 77 % kvinnor och 23 % män, 64 % i offentlig sektor och 36 % i privat sektor.
- 2,9 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens, Jämtlands och Norrbottens län.
- Enligt SKR var drygt 6 000 fysioterapeuter anställda i regionerna och drygt 2 200 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 1 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 1 % i offentlig sektor och 2 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 957 fysioterapeutlegitimationer, varav 90 % till utbildade i Sverige, 8 % inom EU eller EES och 2 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 529 personer fysioterapeutexamen.
- 5,0 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 13 av 21 regioner bedömer att det är brist på fysioterapeuter och 8 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer mer än 40 % av arbetsgivarna att det är balans mellan tillgång och efterfrågan på nyexaminerade men 60 % bedömer att det är brist på yrkeserfarna fysioterapeuter.

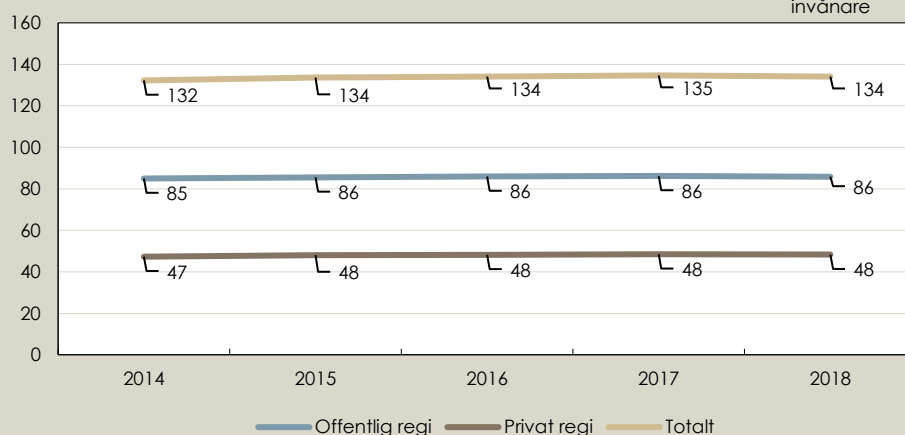
Jämn tillgång på fysioterapeuter över tid

Figur 37 visar antalet legitimerade fysioterapeuter sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med en procent i förhållande till befolkningen och ökningen var större i privat än i offentlig sektor.

Figur 37. Legitimerade och sysselsatta fysioterapeuter 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

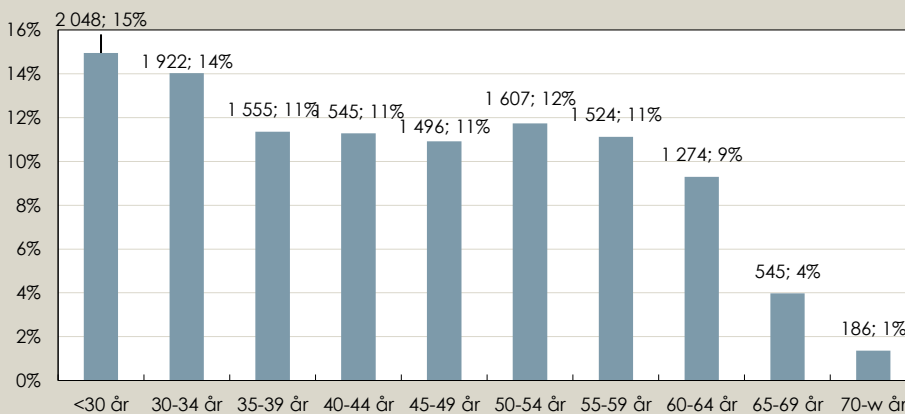

Källa: Socialstyrelsen

Figur 38 visar att nästan 30 procent av alla sysselsatta fysioterapeuter i hälso- och sjukvården 2018 var under 35 år. Fördelningen av sysselsatta var relativt jämn för de mellan 35 och 59 år. Medelåldern bland de sysselsatta fysioterapeuterna var 44 år och 2,9 procent var 67 år eller äldre.

Figur 38. Fysioterapeuter i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

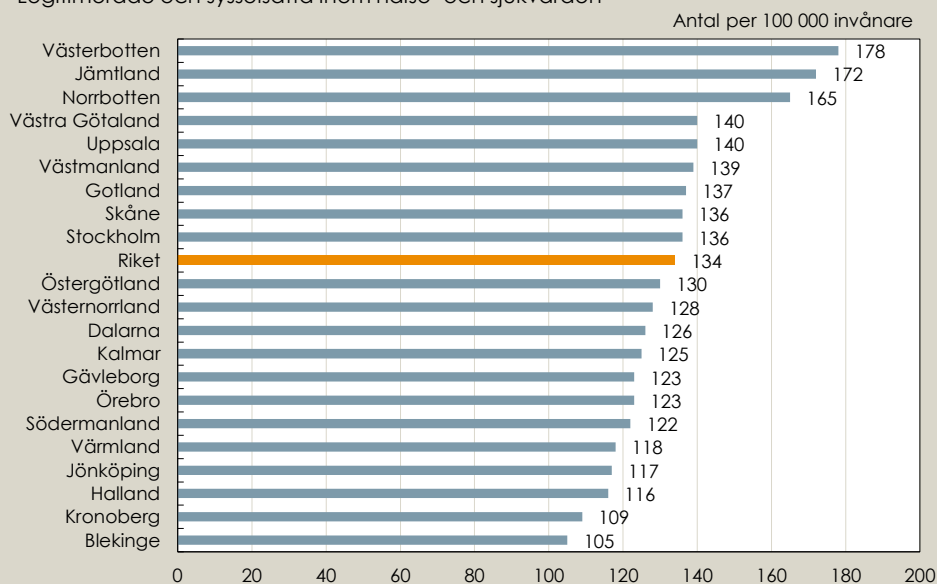
Källa: Socialstyrelsen

Västerbottens, Jämtlands och Norrbottens län hade flest sysselsatta fysioterapeuter per 100 000 invånare 2018 (se figur 39) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland fysioterapeuter som var anställda i regionerna och kommunerna 2018 var 90 procent [3, 13].

Figur 39. Antal fysioterapeuter per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

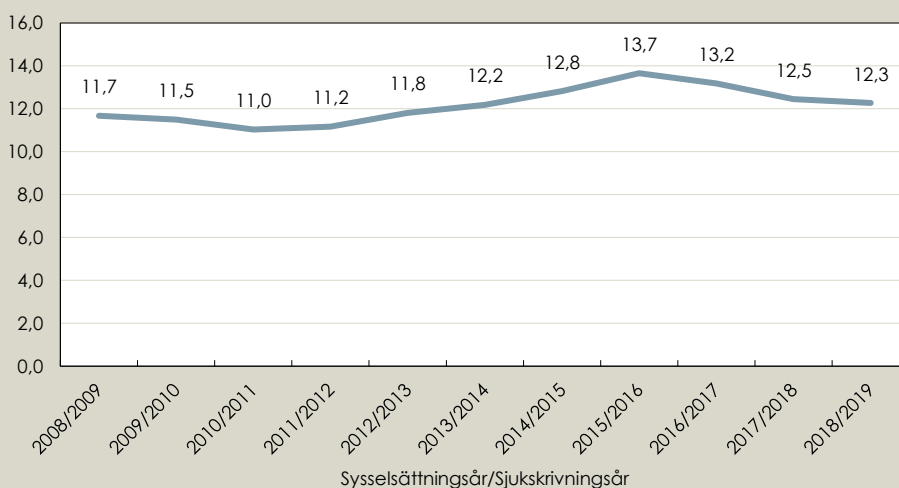
Sjukskrivningar bland fysioterapeuter

Figur 40 visar att andelen av de legitimerade fysioterapeuterna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 11,0 och 13,7 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

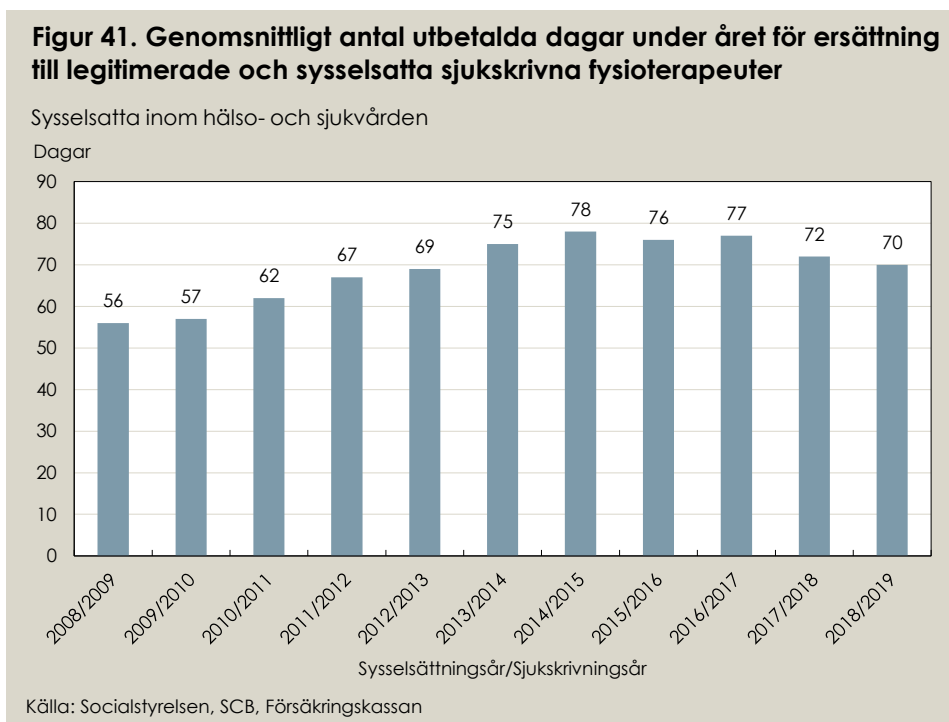
Figur 40. Andel legitimerade och sysselsatta fysioterapeuter med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

Figur 41 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta fysioterapeuter fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 56 och 78 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Minskat antal utfärdade legitimationer

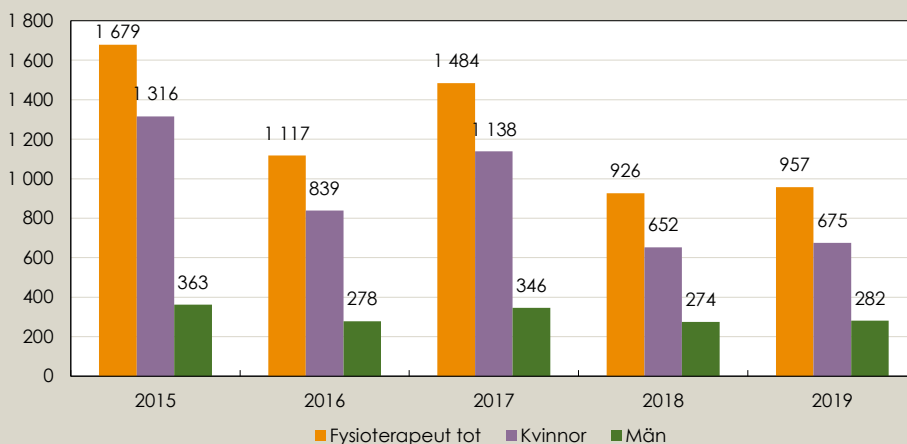
Antalet årligen utfärdade legitimationer till fysioterapeuter minskade med 43 procent 2015–2019 (se figur 42) [2]. Minskningen kan delvis förklaras av att färre personer än tidigare år har ansökt om ny legitimation för att byta yrkestitel.²⁵

²⁵ Sjukgymnaster fick den skyddade yrkestiteln fysioterapeut 1 januari 2014.

Figur 42. Antal utfärdade legitimationer till fysioterapeuter 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män

Antal

Läsåret 2019/2020 avlade 529 personer fysioterapeutexamen (337 kvinnor och 192 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 5,0 behöriga första-handssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 77 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en fysioterapeutexamen inom sex år (tre års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (80 procent) än bland män (71 procent) [8].

Mer än hälften av regionerna redovisar brist

Från 13 av regionerna rapporteras om brist på fysioterapeuter. Region Kalmar län beskriver att det är svårt att rekrytera fysioterapeuter till mindre orter. I Region Örebro län är det främst brist på erfarna fysioterapeuter och regionen har svårt att rekrytera till primärvårdsenheter som ligger långt från Örebro. Samma region bedömer att en ökad efterfrågan på yrkesgruppen och avsaknad av en fysioterapeututbildning bidrar till bristsituationen [9].

Fysioterapeuterna bedömer att det finns behov av en statligt reglerad specialistutbildning

Fysioterapeuterna²⁶ hänvisar till att både SCB, UKÄ och Arbetsförmedlingen rapporterar att efterfrågan på fysioterapeuter överstiger tillgången. Enligt SCB gäller det främst erfarna fysioterapeuter [31-35]. Fysioterapeuterna bedömer att det behövs en förlängd grundutbildning och en examen på avancerad nivå om yrkesgruppen ska kunna möta kraven i hälso- och sjukvården samt nå upp till den nivå som motsvarande utbildning har internationellt. Förbundet efterfrågar därför en statligt reglerad specialistutbildning som kan bidra till att fylla samhällets behov av fysioterapi [36].

²⁶ Fysioterapeuterna är ett professions- och fackförbund inom Saco.

Hälso- och sjukvårdskurator

TILLGÅNG

- 2019 utfärdades 961 legitimationer till hälso- och sjukvårdskuratorer, varav nästan 100 % till utbildade i Sverige.
- 2020 (t o m 7 december 2020) utfärdades 976 legitimationer.
- Enligt SKR var knappt 4 500 kuratorer anställda i regionerna och drygt 3 700 i kommunerna 2018.
- 4,8 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 18 regioner uppger att de har hälso- och sjukvårdskuratorer anställda. 3 av dessa (Uppsala, Sörmland och Västernorrland) bedömer att det är brist på yrkesgruppen medan 15 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Akademikerförbundet SSR bedömer inte att det råder arbetslöshet bland hälso- och sjukvårdskuratorer och att efterfrågan beror på hur många arbetsgivare som efterfrågar legitimerade kuratorer.

Hälso- och sjukvårdskuratorutbildningen har startat

Hälso- och sjukvårdskurator är ett legitimationsyrke i Sverige sedan 1 juli 2019. Det innebär att det är en skyddad yrkestitel och att endast den som har en legitimation kan kalla sig hälso- och sjukvårdskurator [37]. Hösten 2020 startade den första utbildningen för hälso- och sjukvårdskuratorer med 20 studenter, vid Lunds universitet. Programmet omfattar 60 högskolepoäng (motsvarande ett års heltidsstudier) [38]. Den som saknar hälso- och sjukvårdskuratorexamen men har arbetat som kurator inom hälso- och sjukvården kan under perioden 1 juli 2019–1 juli 2024 ansöka om legitimation hos Socialstyrelsen enligt vissa övergångsbestämmelser [37].²⁷

Sysselsättningsgraden bland kuratorer som var anställda i regionerna respektive kommunerna 2018 var 89 respektive 91 procent [3, 13].

Av de 961 legitimationer som utfärdades till hälso- och sjukvårdskuratorer 2019 var 874 till kvinnor och 87 till män [2]. Söktrycket till utbildningen för hälso- och sjukvårdskuratorer höstterminen 2020 var 4,8 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 73 procent av nybörjarna läsåren 2002/2003–2012/2013 ut en socionomexamen inom 6,5 år (3,5 års nominell studietid + 3 år). Andelen var högre bland kvinnor (75 procent) än bland män (59 procent) [8].

Flera regioner saknar hälso- och sjukvårdskuratorer

Region Kronoberg och Västra Götalandsregionen uppger att de inte använder befattningen hälso- och sjukvårdskurator. Bland kuratorerna i Örebro län

²⁷ Ansökanden måste ha en socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan tillsammans med: 1.verksamhet som kurator inom hälso- och sjukvården i minst fem år, eller 2.verksamhet som kurator inom hälso- och sjukvården i minst två år samt relevant vidareutbildning.

finns det legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer men de är anställda som kuratorer. Region Uppsala uppger att det råder brist bland kuratorer som grupp, och där inkluderas hälso- och sjukvårdskuratorer [9].

Akademikerförbundet bedömer inte att det råder arbetslöshet bland hälso- och sjukvårdskuratorer

Akademikerförbundet SSR²⁸ bedömer att det inte råder arbetslöshet bland hälso- och sjukvårdskuratorer, som oftast uppges vara socionomer med en större arbetsmarknad utanför än inom hälso- och sjukvården. Förbundet menar att majoriteten av de som arbetar med titeln kurator saknar legitimation eftersom den nyligen infördes. Enligt förbundet anser endast 6 av 16 regioner som har annonserat efter hälso- och sjukvårdskuratorer att en legitimation är meriterande. Förbundet anser att det är en utmaning att endast ett lärosäte hittills har fått examensrätt för den nya utbildningen.

Akademikerförbundet SSR bedömer att tillgången på hälso- och sjukvårdskuratorer på sikt beror på hur många som lyckas bli legitimerade under övergångsperioden och hur många lärosäten som får examensrätt. Behovet på sikt bedöms bero på hur många arbetsgivare som efterfrågar och premierar att anställa legitimerade kuratorer. Förbundet menar även att arbetsgivare inom hälso- och sjukvården konkurrerar om arbetskraft med andra branscher.

Förbundet anser att Inspektionen för vård och omsorg (IVO) bör förtydliga vem som får använda titeln kurator inom hälso- och sjukvården så att skillnaden mellan kuratorer och hälso- och sjukvårdskuratorer blir tydlig för patienter och för annan hälso- och sjukvårdspersonal [39].

²⁸ Akademikerförbundet SSR är ett fackligt förbund inom Saco.

Kiropraktor

TILLGÅNG

2018

- Omkring 765 legitimerade och sysselsatta.
- Omkring 600 inom hälso- och sjukvården, varav 38 % kvinnor och 62 % män, 9 % i offentlig sektor och 91 % i privat sektor.
- 4,4 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Stockholms län.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 5 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 94 % (27 kiropraktorer) i offentlig sektor och 1 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 35 kiropraktorlegitimationer, varav 89 % till utbildade i Sverige och 11 % inom EU eller EES.

EFTERFRÅGAN

- Alla fyra regioner som uppger att de har kiropraktorer anställda i sina verksamheter (Stockholm, Skåne, Dalarna och Västernorrland) bedömer att det är balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Legitimerade Kiropraktors Riksorganisation och Kiropraktiska Föreningen i Sverige bedömer att det är balans mellan tillgång och efterfrågan i Stockholm men brist i övriga landet, främst i glesbygd.

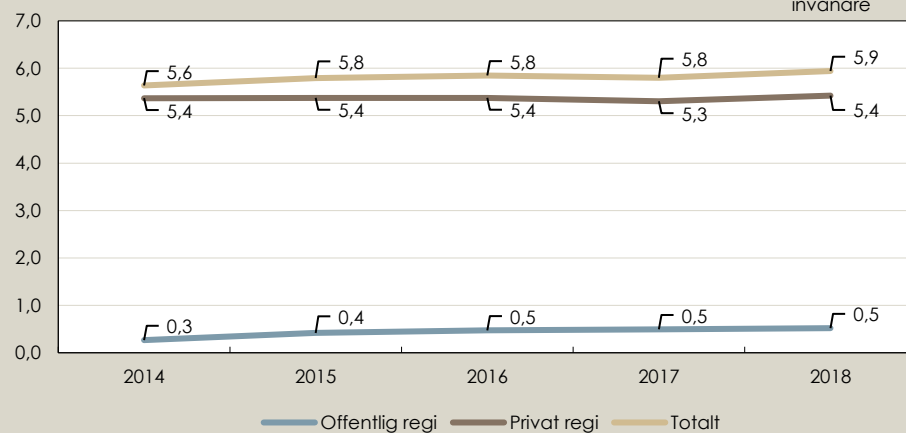
Stor ökning av kiropraktorer i offentlig sektor

Figur 43 visar antalet legitimerade kiropraktorer sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med fem procent i förhållande till befolkningen och ökningen var större i offentlig än privat sektor.

Figur 43. Legitimerade och sysselsatta kiropraktorer 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

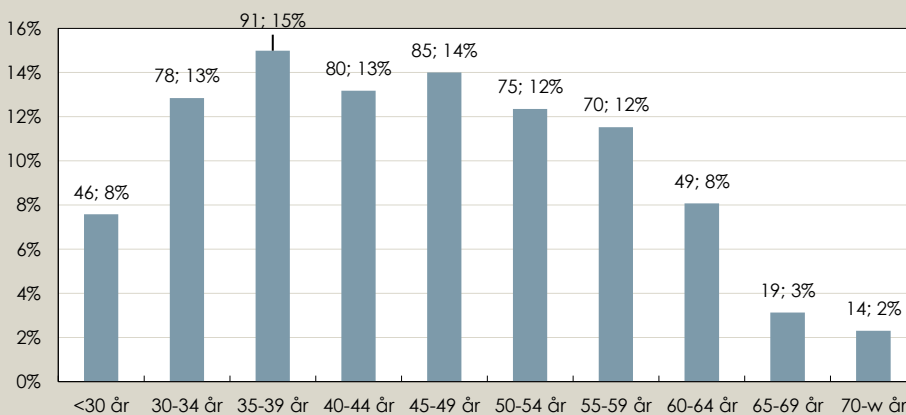
Källa: Socialstyrelsen

Figur 44 visar att antalet sysselsatta kiropraktorer 2018 ökade för varje åldersgrupp upp till 35–39-åringar. Därefter minskade antalet per åldersgrupp, med undantag för de mellan 45 och 49 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 46 år och 4,4 procent var 67 år eller äldre. Stockholms län hade flest sysselsatta i förhållande till befolkningen 2018 (se figur 45) [1, 2].

Figur 44. Kiropraktorer i olika åldersgrupper 2018

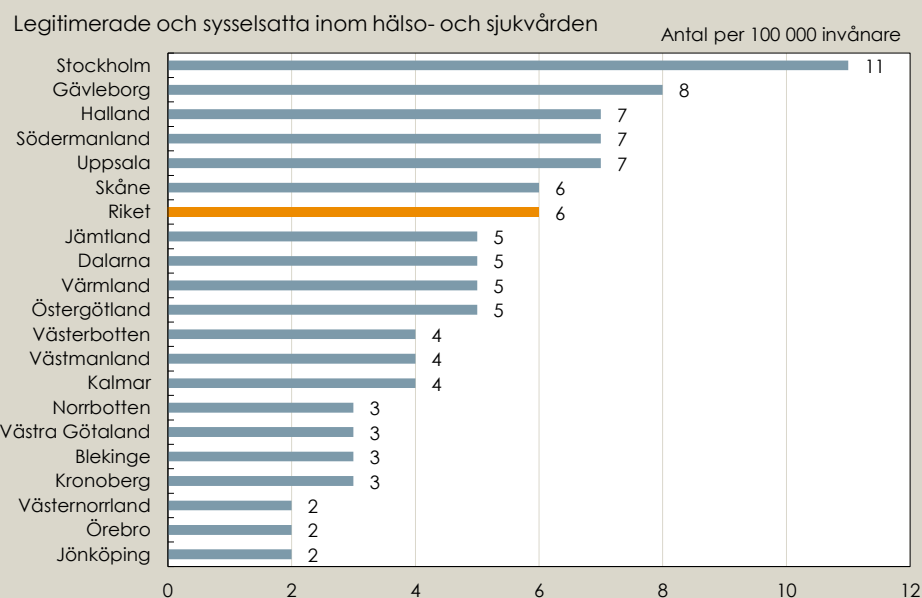
Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

Källa: Socialstyrelsen

Figur 45. Antal kiropraktorer per 100 000 invånare per län 2018*

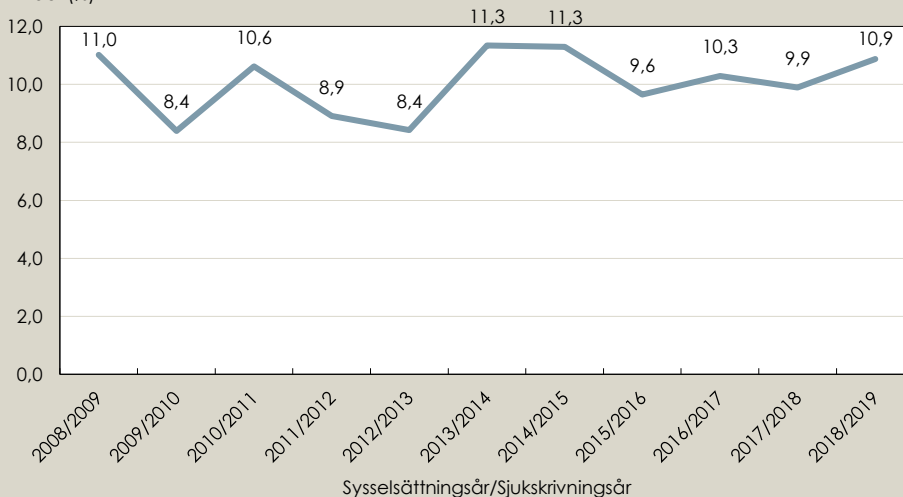
Sjukskrivningar bland kiropraktorer

Figur 46 visar att andelen av de legitimerade kiropraktorerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 8,4 och 11,3 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 46. Andel legitimerade och sysselsatta kiropraktorer med sjukfall som når Försäkringskassan

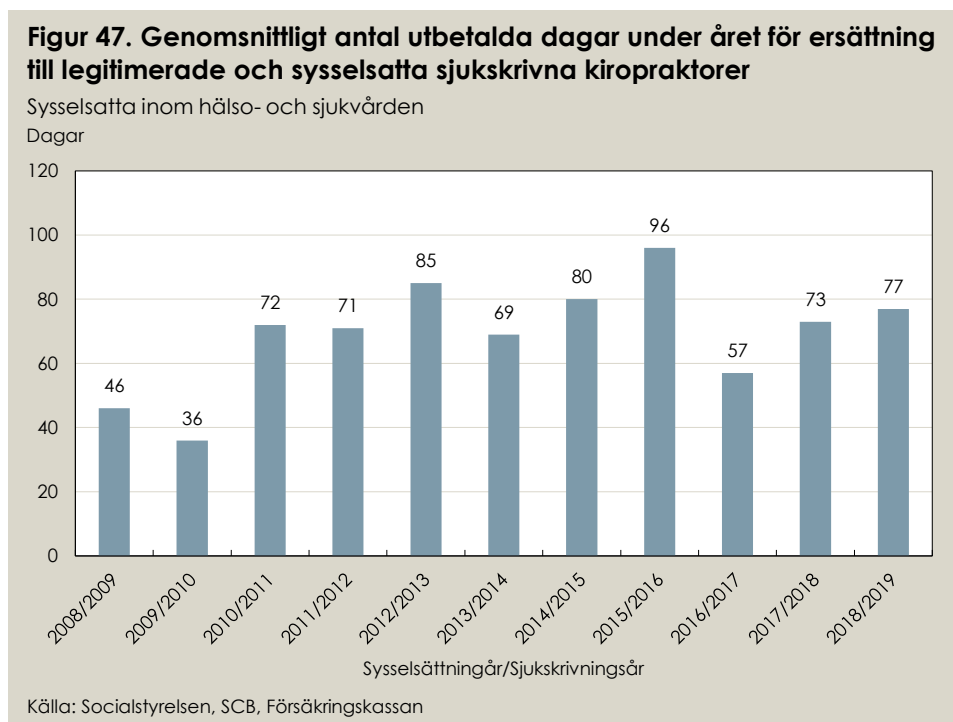
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

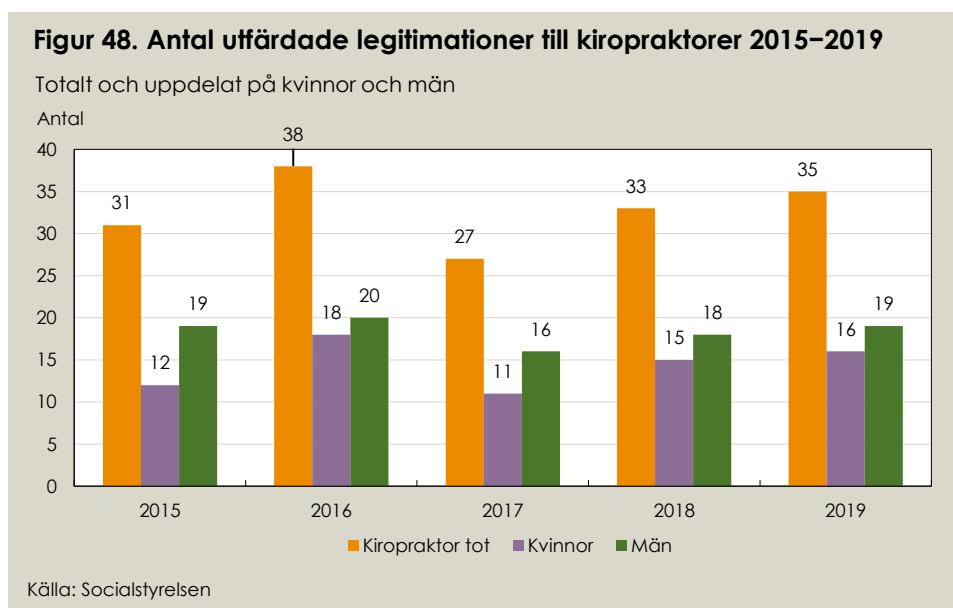
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 47 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta kiropraktorer fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 36 och 96 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Ökat antal utfärdade legitimationer till kiropraktorer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till kiropraktorer ökade med 13 procent 2015–2019. Fördelningen mellan kvinnor och män har varit relativt jämn över tid (se figur 48) [2].

Två organisationer bedömer att det är brist på kiropraktorer utanför Stockholm

Legitimerade Kiropraktorer Riksorganisation (LKR)²⁹ uppskattar att de flesta utlandsutbildade får arbete och att majoriteten av kiropraktorerna finns inom privat vård. LKR bedömer att det är balans mellan tillgång och efterfrågan i Region Stockholm och att etableringen av kiropraktorer på den privata marknaden är högre i storstadsregionerna medan det råder brist i glesbygd. LKR tror att det kommer att råda brist på kiropraktorer om fem år om efterfrågan ökar i samband med omställningen mot en mer nära vård [40].

Även Kiropraktiska Föreningen i Sverige (KFS)³⁰ bedömer att det är balans mellan tillgång och efterfrågan i Stockholm medan det råder brist i övriga landet, inklusive storstadsregionerna. Skandinaviska Kiropraktorhögskolan menar att bristen skulle kunna reduceras genom en statlig, avgiftsfri utbildning i Sverige.³¹ KFS bedömer att det finns en hög och stabil efterfrågan inom kiropraktorerens arbetsområde (problem i rörelseapparaten) men att arbetsmarknaden inom allmänfinansierad hälso- och sjukvård begränsas av att endast tre regioner har kiropraktorer anställda [41].

²⁹ LKR är medlem av SRAT, ett fackförbund inom Saco. Medlemmarna har en kiropraktorsexamen från ett lärosäte som godkänts av professionens eget ackrediteringsorgan European Council on Chiropractic Education (ECCE).

³⁰ Kiropraktiska Föreningen i Sverige är en branschorganisation som representerar legitimerade kiropraktorer.

³¹ Kiropraktorprogrammet är studiemedelsberättigat men kostar omkring 86 000 kronor per år.

Logoped

TILLGÅNG

2018

- Knappt 2 400 legitimerade och sysselsatta.
- Drygt 1 800 inom hälso- och sjukvården, varav 94 % kvinnor och 6 % män, 85 % i offentlig sektor och 15 % i privat sektor.
- 1,5 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Gotlands län.
- Enligt SKR var drygt 1 300 logopeder anställda i regionerna och drygt 300 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 8 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 14 % (255 logopeder) i offentlig sektor men minskade med 16 % (37 logopeder) i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 148 logopedlegitimationer, nästan samtliga till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 138 personer logopedexamen.
- 1,3 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

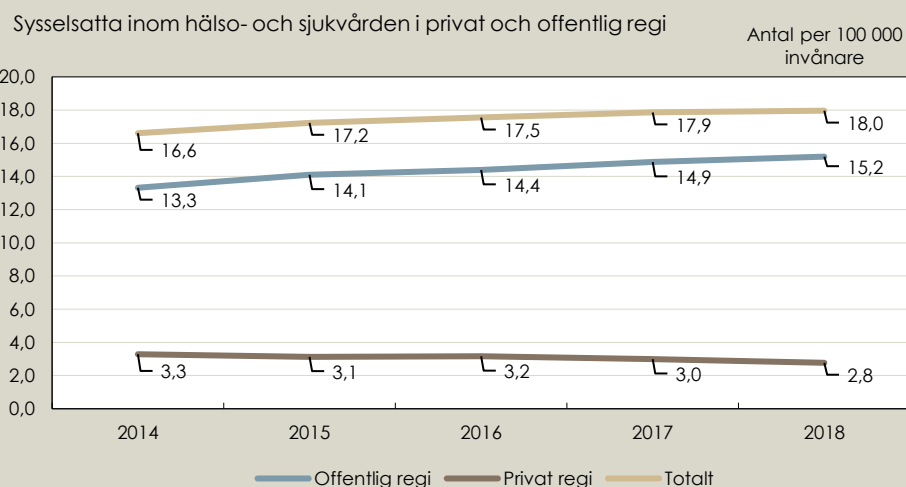
EFTERFRÅGAN

- 7 av 21 regioner bedömer att det är brist på logopeder, 13 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan och 1 region (Västerbotten) rapporterar ett överskott.
- Svenska Logopedförbundet bedömer att det råder balans mellan tillgång och efterfrågan men att det kan vara svårt att tillsätta tjänster långt från utbildningsorterna.

Fler i offentlig sektor och färre inom privat regi

Figur 49 visar antalet legitimerade logopeder sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med 8 procent i förhållande till befolkningen, ökningen inom offentlig sektor var 14 procent medan det relativa antalet sysselsatta inom privat sektor minskade med 16 procent.

Figur 49. Legitimerade och sysselsatta logopedier 2014–2018

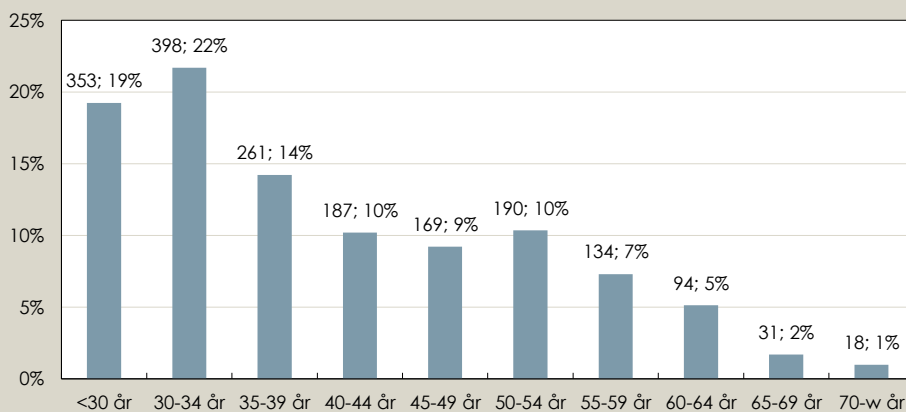

Figur 50 visar att drygt 40 procent av alla sysselsatta logopedier 2018 var yngre än 35 år. Därefter minskade antalet per åldersgrupp, med undantag för 50–54-åringarna. Medelåldern bland de sysselsatta var 40 år och 1,5 procent var 67 år eller äldre.

Figur 50. Logopedier i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

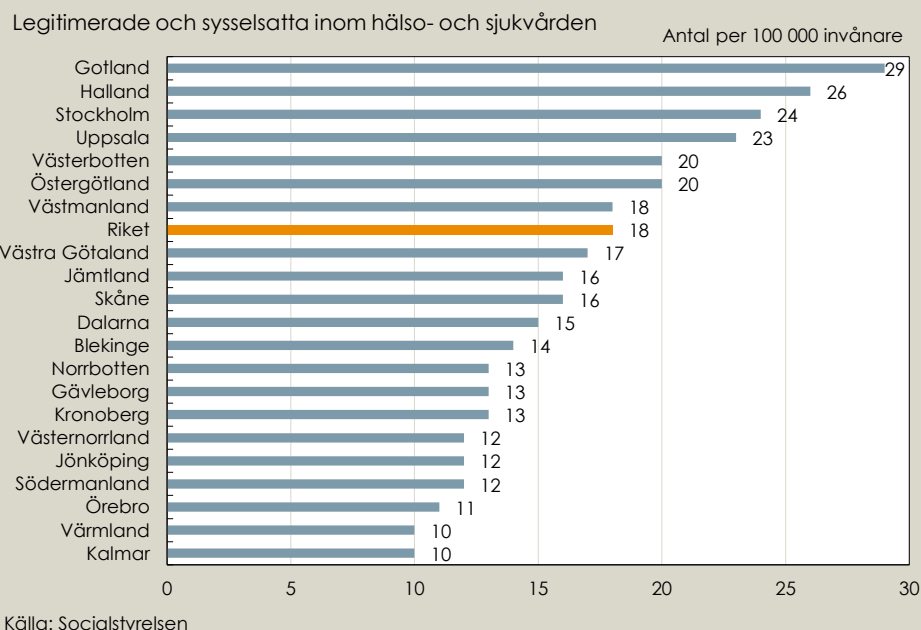

Källa: Socialstyrelsen

Gotlands län hade flest sysselsatta logopedier i förhållande till befolkningen 2018 (se figur 51) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland logopedier som var anställda i regioner och kommuner 2018 var 89 respektive 88 procent [3, 13].

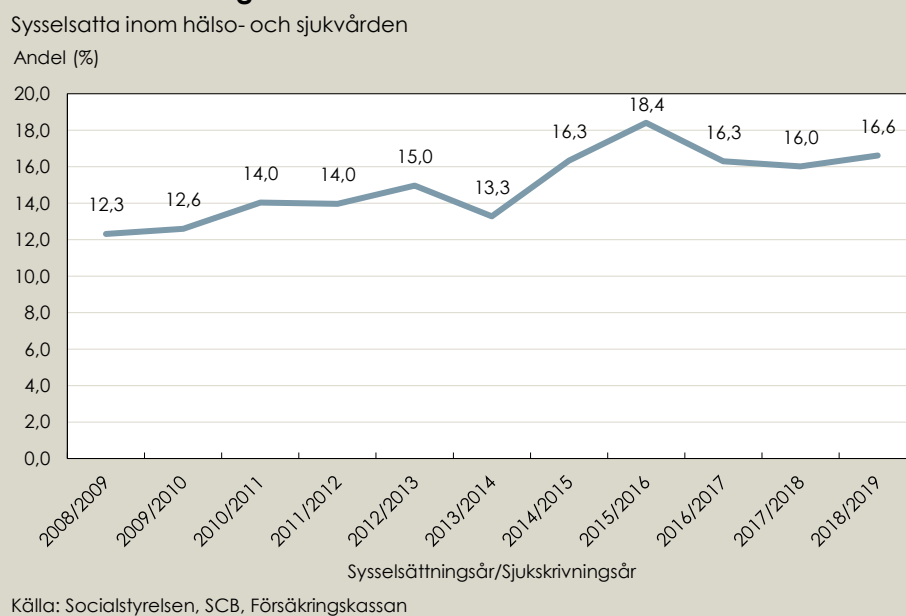
Figur 51. Antal logopeders per 100 000 invånare per län 2018

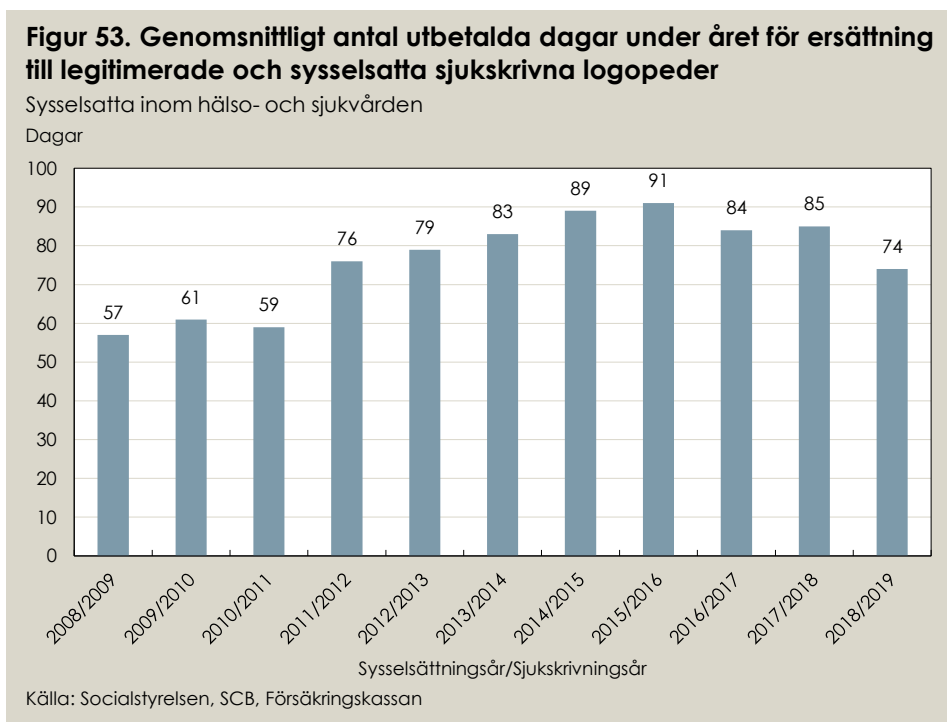
Sjukskrivningar bland logopeders

Figur 52 visar att andelen av de legitimerade logopederna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 12,3 och 18,4 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 52. Andel legitimerade och sysselsatta logopeders med sjukfall som når Försäkringskassan

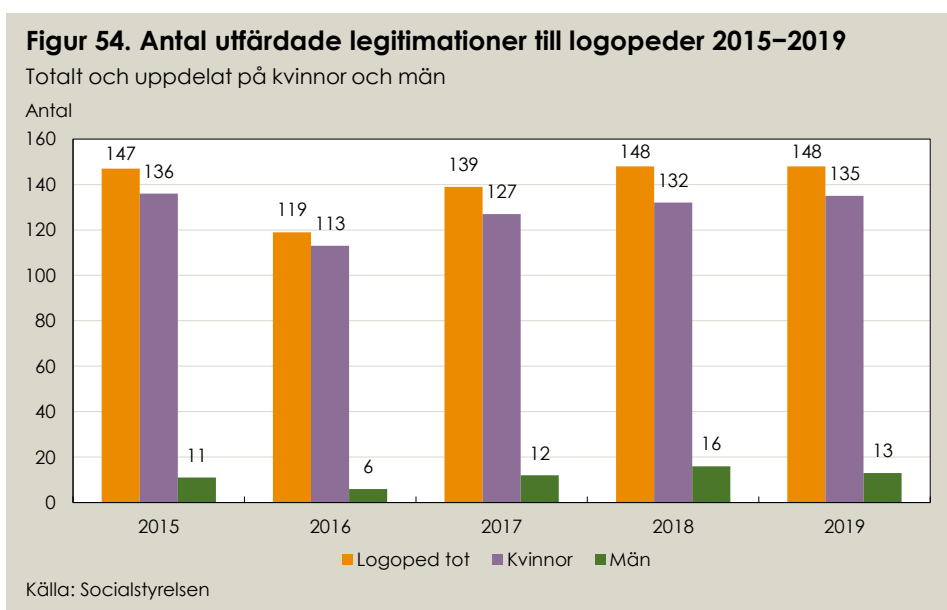

Figur 53 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta logopeder fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 57 och 91 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Jämn nivå i antalet utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade logopedlegitimationer ökade med en procent 2015–2019 och majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 54) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 138 personer logopedexamen 131 kvinnor och 7 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 1,3 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 78 procent av nybörjarna läsåren 2002/2003–2012/2013 ut en logopedexamen inom sju år (fyra års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (78 procent) än bland män (61 procent) [8].

Svenska Logopedförbundet tror att logopeder kommer att behövas i den nära vården

Enligt Svenska Logopedförbundet (Slof)³² arbetar de flesta logopeder inom regionerna i anslutning till sjukhus och habiliteringar men allt fler uppges anställas kommunalt, inom den centrala elevhälsan eller av enskilda skolor. Förbundet bedömer att det finns ett vårdbehov inom kommunal primärvård, exempelvis inom äldre vården och kommunal rehabilitering, som idag saknar logopeder. Slof bedömer att det råder balans mellan tillgång och efterfrågan på logopeder och att majoriteten har en visstids- eller tillsvidareanställning inom sex månader efter examen. Enligt förbundet kan konkurrensen om arbete vara större på och nära utbildningsorterna medan tjänster längre bort från storstadsregionerna kan vara utlysta länge.³³ Slof bedömer att efterfrågan på logopeder ökar och att den kan överstiga tillgången om yrkesgruppen börjar arbeta inom nya verksamheter, såsom skolan, eller den kommunala hälso- och sjukvården. Förbundet uppger att medlemmar från olika delar av landet rapporterar om hög arbetsbelastning [42, 43].

³² Svenska Logopedförbundet är en delförening i SRAT, som är ett fackligt förbund inom Saco.

³³ Logopedutbildningen ges i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala.

Läkare

TILLGÅNG

2018

- Drygt 44 100 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 40 900 inom hälso- och sjukvården, varav 49 % kvinnor och 51 % män, 77 % i offentlig sektor och 23 % i privat sektor.
- 8,4 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Uppsala och Västerbottens län.
- Drygt 32 000 sysselsatta specialistläkare, varav knappt 29 500 inom hälso- och sjukvården (47 % kvinnor och 53 % män, 74 % i offentlig sektor och 26 % i privat sektor).
- Norrbottens län hade lägst antal läkare per invånare, men flest sjuksköterskor i förhållande till läkare (drygt 4 gånger så många).
- Enligt SKR var knappt 21 200 läkare med specialistkompetens (varav 3 200 allmänläkare) och drygt 14 300 icke specialiserade läkare (varav drygt 8 900 ST-läkare och knappt 2 900 AT-läkare) anställda i regionerna 2018. Knappt 200 skolläkare och drygt 10 företagsläkare var anställda i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 4 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 3 % i offentlig sektor och 9 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 2 332 läkarlegitimationer, varav 52 % till utbildade i Sverige, 37 % inom EU eller EES och 11 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 1 462 personer läkarexamen.
- 6,7 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.
- Läsåret 2019/2020 studerade drygt 2 200 personer till läkare utomlands. Antalet utlandsstuderande minskade med 20 % läsåren 2014/2015–2019/2020.
- 2019 utfärdades drygt 2 100 specialistbevis, flest (467) inom allmänmedicin.

EFTERFRÅGAN

- 19 av 21 regioner bedömer att de har brist på specialistläkare och 2 regioner (Värmland och Västerbotten) rapporterar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- 2 av 21 regioner (Skåne och Västra Götaland) bedömer att de har brist på läkare utan specialistkompetens, 16 regioner rapporterar balans och 3 regioner (Värmland, Västmanland och Västerbotten) redovisar ett överskott.
- Enligt SCB bedömer knappt 40 % av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade läkare och mer än 70 % har brist på yrkeserfarna.
- Sveriges Läkarförbund rapporterar brist bland majoriteten av specialistläkare men tillgången uppskattas öka inom allt fler specialiteter.

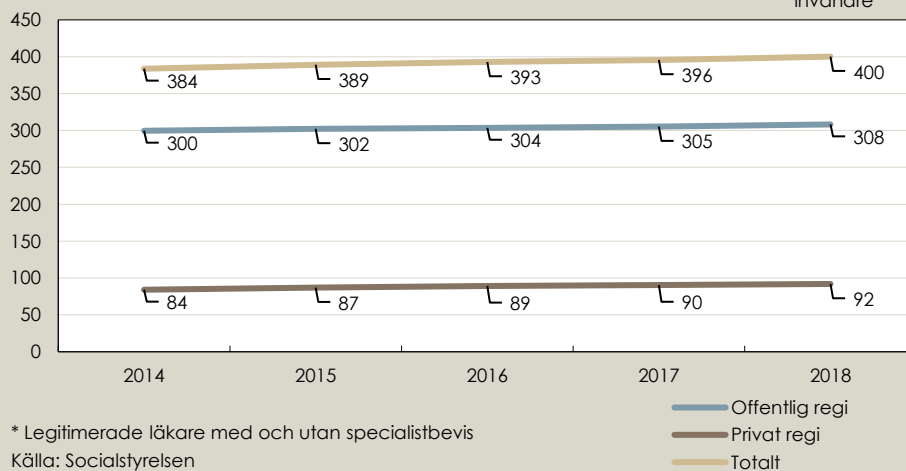
Jämn nivå av sysselsatta läkare över tid

Figur 55 visar antalet legitimerade läkare sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med fyra procent i förhållande till befolkningen, mer i privat än i offentlig sektor.

Figur 55. Legitimerade och sysselsatta läkare 2014–2018*

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

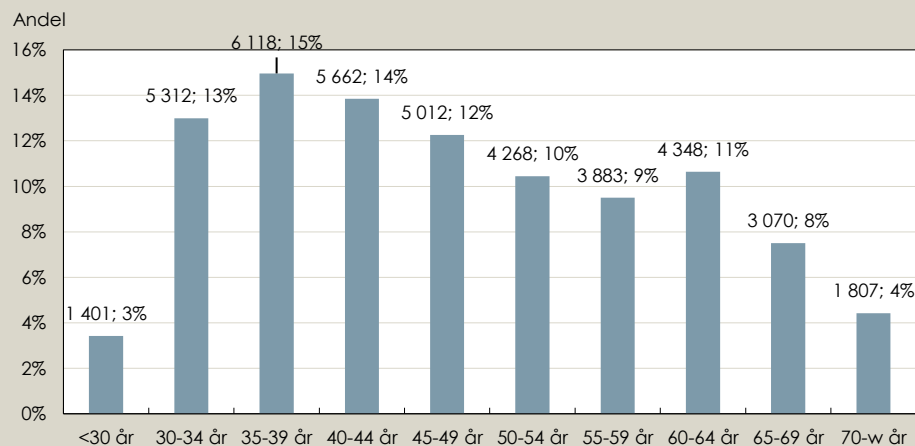
Antal per 100 000
invånare

Figur 56 visar att den enskilt största åldersgruppen bland läkare sysselsatta inom hälso- och sjukvården 2018 var 35–39-åringar. Därefter minskade antalet sysselsatta per åldersgrupp, med undantag för 60–64-åringar. Medelåldern bland de sysselsatta 2018 var 48 år och 8,4 procent var 67 år eller äldre. Fördelningen i åldersgrupper på regional nivå var relativt lik den på nationell nivå (se figur 57).

Figur 56. Läkare i olika åldersgrupper 2018

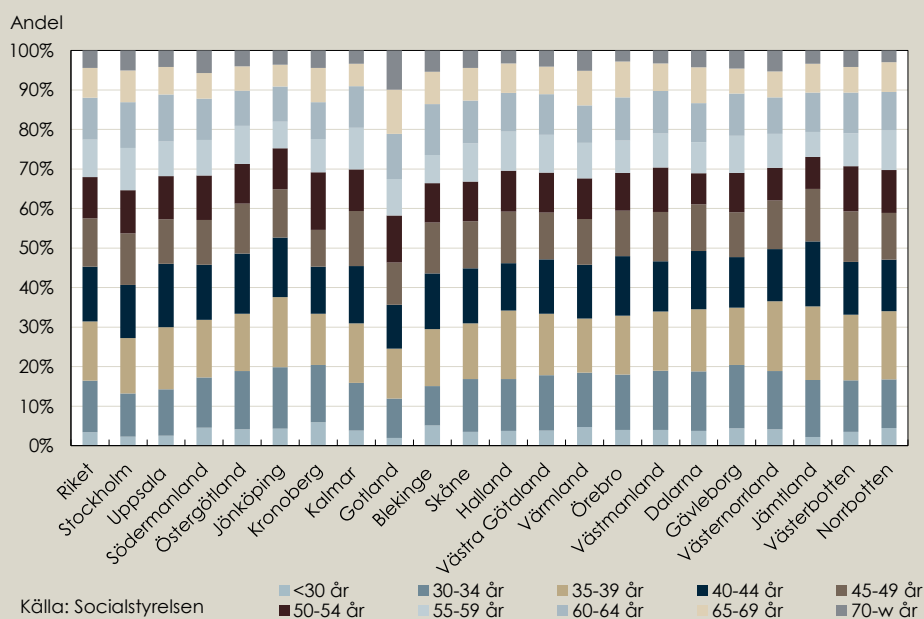
Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

Figur 57. Åldersfördelningen bland läkare i riket och länen 2018

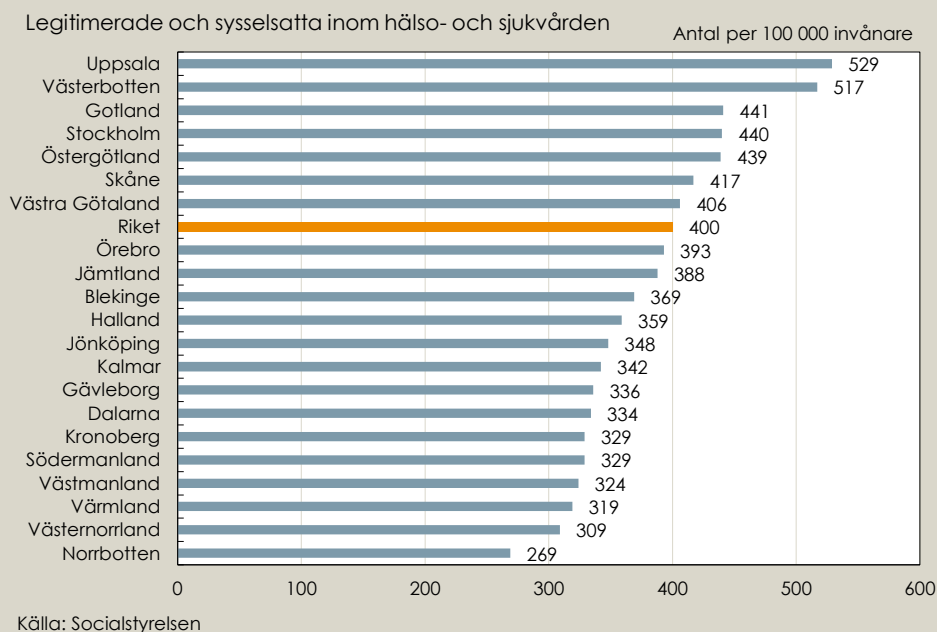
Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Uppsala och Västerbottens län hade flest sysselsatta läkare i förhållande till befolkningen 2018 (se figur 58) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland läkare med specialistkompetens anställda i regioner 2018 var 86 procent (77 procent för allmänläkare). Sysselsättningsgraden bland regionsanställda läkare utan specialistkompetens 2018 var 96 procent (96 procent för ST-läkare och 98 procent för AT-läkare). Sysselsättningsgraden för skolläkare i kommunerna 2018 var 59 procent [3, 13].

Figur 58. Antal läkare per 100 000 invånare per län 2018

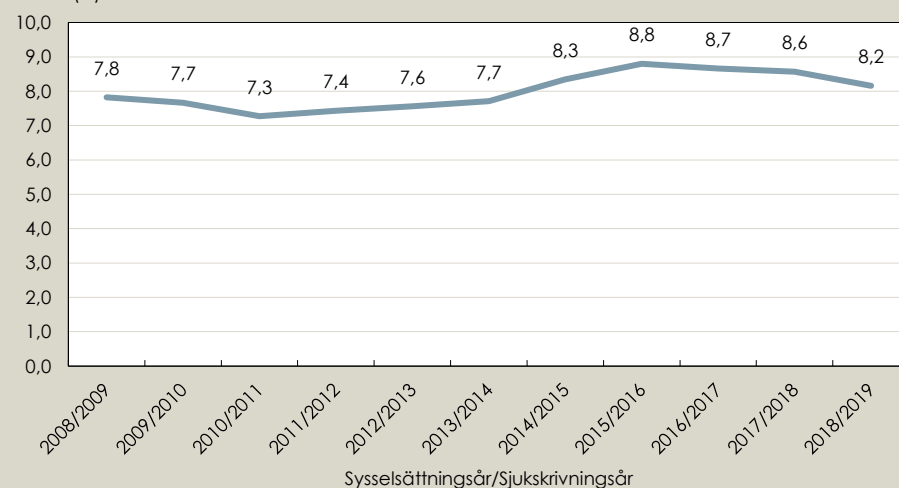
Sjukskrivningar bland läkare

Figur 59 visar att andelen av de legitimerade läkarna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 7,3 och 8,8 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 59. Andel legitimerade och sysselsatta läkare med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

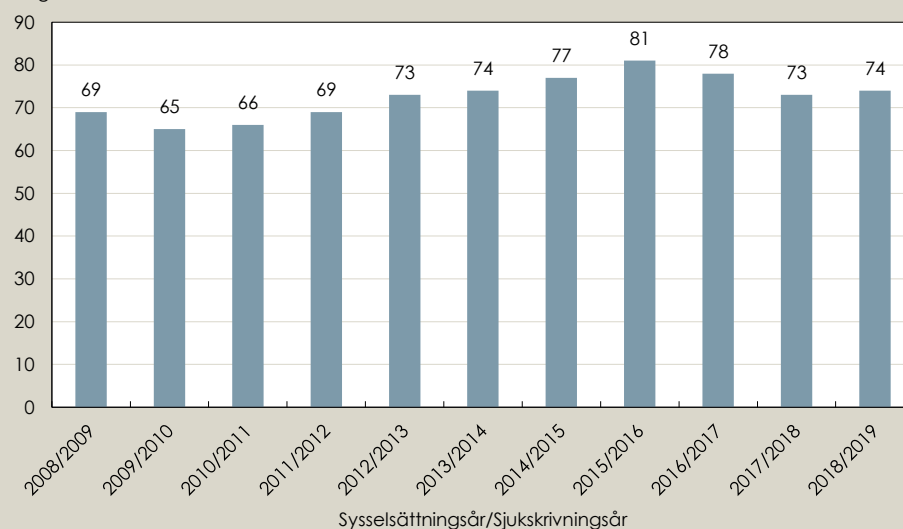

Figur 60 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta läkare fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 65 och 81 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 60. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna läkare

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

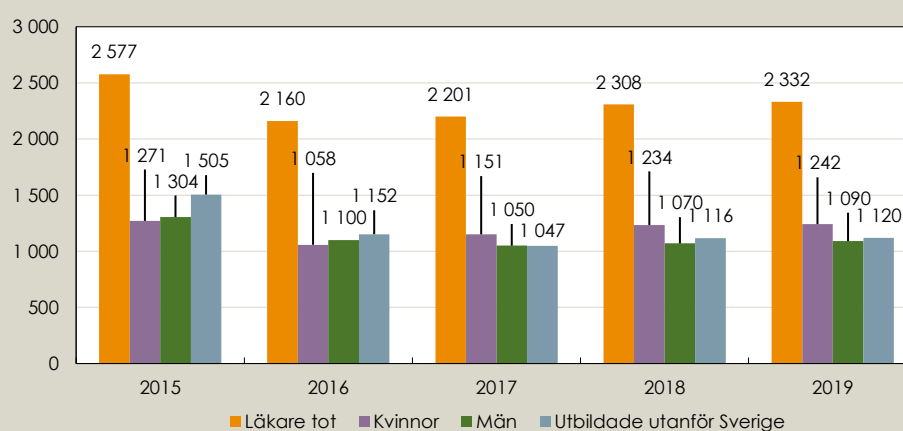
Minskat antal utfärdade läkarlegitimationer

Antalet årligen utfärdade läkarlegitimationer minskade med tio procent 2015–2019. Andelen till personer utbildade utanför Sverige sjönk mellan 2015–2017 men var på en relativt jämn nivå 2017–2019 (se figur 61) [2].

Figur 61. Antal utfärdade legitimationer till läkare 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män samt antalet av det totala antalet till de som utbildat sig utanför Sverige

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 1 462 personer läkarexamen (820 kvinnor och 642 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 6,7 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 88 procent av nybörjarna läsåren 2000/2001–2010/2011 ut en läkarexamen inom 8,5 år (5,5 års nominell studietid + 3 år). Andelen var högre bland kvinnor (90 procent) än män (85 procent) [8]. Antalet läkarstuderande i Sverige, med studiemedel från CSN, ökade med elva procent läsåren 2014/2015–2019/2020, som mest vid Örebro universitet (omkring 44 procent). Läsåret 2019/2020 studerade drygt 2 200 utomlands till läkare, med studiemedel från CSN, de flesta i Riga, Lettland (drygt 400 studenter) och Gdansk, Polen (knappt 350 studenter). Antalet utlandsstuderande har minskat med 20 procent sedan läsåret 2014/2015 [44].

Bristen varierar mellan olika specialiteter

Socialstyrelsens enkät visar att samtliga regioner utom Värmland och Västerbotten redovisar brist på specialistläkare i sina verksamheter. Region Västerbotten beskriver att tillgången på specialistläkare varierar men uppger att det råder brist inom flera specialiteter. Även Region Värmland har svårt att rekrytera till områden långt från Karlstad och upplever att det är svårt att behålla ST-läkarna när de är färdiga med sin specialistutbildning.

Flera regioner, utöver Värmland, beskriver att tillgången på specialistläkare varierar geografiskt och att det ofta är svårare att rekrytera till mindre sjukhus eller till orter i glesbygd. Några regioner betonar att det främst är erfarna specialistläkare som saknas. Ett par regioner nämner långa avstånd till lärosäten som en anledning till bristande tillgång på specialistläkare och en region beskriver att nästan hela försörjningen av specialistläkare bygger på regionens egen utbildning. En annan region menar att de konkurrerar med andra arbetsgivare om en begränsad mängd tillgänglig arbetskraft.

I enkäten saknas frågor om tillgången på de olika specialiteterna men majoriteten av regionerna har ändå gett exempel på vilka inriktningar som det råder brist inom. 12 av 21 regioner rapporterar brist på allmänläkare och 7 regioner har brist på psykiatriker. Fyra regioner redovisar brist på specialistläkare i obstetrik och gynekologi och lika många på barn- och ungdomspsykiatriker. Tre regioner rapporterar brist på specialister i radiologi och lika många har brist inom ögonsjukdomar samt laboratoriemedicinska specialiteter. Klinisk fysiologi, neuroradiologi, onkologi, reumatologi, geriatrik, internmedicin, lungsjukdomar, njurmedicin, rehabiliteringsmedicin samt allergologi är alla specialiteter där två regioner har rapporterat brist. Specialiteter som omnämns som bristspecialiteter av enstaka regioner är barn- och ungdomsmedicin, akutsjukvård, hud- och könssjukdomar, klinisk genetik, endokrinologi och diabetologi, medicinsk gastroenterologi och hepatologi, anestesi och intensivvård, kärlkirurgi, plastikkirurgi, urologi, öron-, näs- och halssjukdomar, neurokirurgi samt rättspsykiatri [9].

Visst överskott på läkare innan specialisering

Endast Region Skåne och Västra Götalandsregionen bedömer att de har brist på icke specialiserade läkare. I 16 regioner råder balans mellan tillgång och efterfrågan medan Region Värmland, Region Västmanland och Region Västerbotten bedömer att de har ett överskott på icke specialiserade läkare [9].

SLF redovisar brist inom flera olika specialiteter

Sveriges läkarförbund (SLF)³⁴ har genom sina specialitetsföreningar besvarat de fyra frågor som Socialstyrelsen skickade till förbundet i juli 2020. Förbundet utvidgade frågan om tillgång på data och bad specialitetsföreningarna uppskatta antalet specialistläkare, antalet ST-läkare samt specialistläkarnas medelålder och genomsnittliga sysselsättningsgrad. För svar inom olika specialiteter se bilaga 2. Enligt SLF bedömer majoriteten av specialitetsföreningarna att det är brist på läkare inom deras specialitet men allt fler uppskattar en bättre tillgång på specialister om fem år. Tillgången uppges vara något högre i storstadsregioner eller i regioner med ett universitetssjukhus. Enligt SLF har mindre specialiteter bäst kännedom om antalet specialistläkare, ST-läkare, medelålder och sysselsättningsgrad. SLF betonar vikten av att inkludera dessa parametrar för att underlätta planering av kompetensförsörjningen på nationell nivå. Enligt SLF ser många specialitetsföreningar en tendens att vissa privata aktörer inte deltar i utbildningen av specialistläkare. Flera specialitetsföreningar uttrycker en oro för att vårduppdraget tränger ut forskning och utbildning, vilket beskrivs kunna ha en negativ påverkan på kompetensförsörjningen och kvaliteten i hälso- och sjukvården [26].

SYLF bedömer att det behövs fler AT-tjänster

Sveriges Yngre Läkares Förening (SYLF)³⁵ bedömer att för få AT-tjänster förlänger tiden från examen till legitimation och uppnådd specialistkompetens. Enligt SYLF behövs 1 700 AT-tjänster för 2020 (men det finns omkring 1 500) och drygt 2 000 AT-tjänster för 2028. SYLF betonar behovet av en nationell sammanställning av antalet ST-tjänster. Enligt SYLF finns fyra kategorier av läkare utan specialistkompetens:

- Vikarierande underläkare före AT (de som väntar på AT uppgörs utgöra 30 procent av alla icke legitimerade läkare). SYLF hänvisar till statistik från SKR som visar att det fanns drygt 1 100 icke legitimerade läkare (som inte var AT-läkare) anställda i regionerna 2018 [3].
- AT-läkare. Enligt SYLF var väntetiden till AT 11,27 månader 2019 nationellt, vilket uppges vara en ökning med 60 procent sedan 2008. Enligt förbundet varierade väntetiden från 5,56 månader i Västernorrland till 18,95 månader i Stockholm. Enligt SYLF uppges 19 procent av AT-läkarna att de överväger att byta karriär och andelen beskrivs vara störst bland de som har väntat på en AT-tjänst i 13 månader eller längre [45].
- Legitimerade läkare på vikariat före ST. Enligt SYLF kan de ofta tillgodoräkna sin tjänstgöring efter legitimation när de ansöker om specialistbevis men förbundet menar att de ofta har en otrygg anställningsform.
- ST-läkare. Har enligt SYLF en tillsvidareanställning under handledning men kan ibland ha svårt att slutföra ST om det saknas möjligheter för sidotjänstgöring [46].

³⁴ Sveriges läkarförbund är ett fackligt förbund inom Saco.

³⁵ Sveriges Yngre Läkares Förening (SYLF) - yrkesförening inom fackförbundet Sveriges läkarförbund.

Naprapat

TILLGÅNG

2018

- Omkring 1 300 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 940 inom hälso- och sjukvården, varav 45 % kvinnor och 55 % män, 5 % i offentlig sektor och 95 % i privat sektor.
- 2,1 % av legitimerade sysselsatta var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Gotlands och Stockholms län.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 4 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 2 % i offentlig sektor och 4 % i privat sektor.

Legitimationer och examina

- 2019 utfärdades 45 naprapatlegitimationer, alla till utbildade i Sverige.

EFTERFRÅGAN

- De två regioner (Dalarna och Västernorrland) som har naprapater anställda i sina verksamheter bedömer att det är balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Svenska Naprapatförbundet bedömer att utbudet av naprapater är störst i storstäder men att många patienter efterfrågar kompetensen.

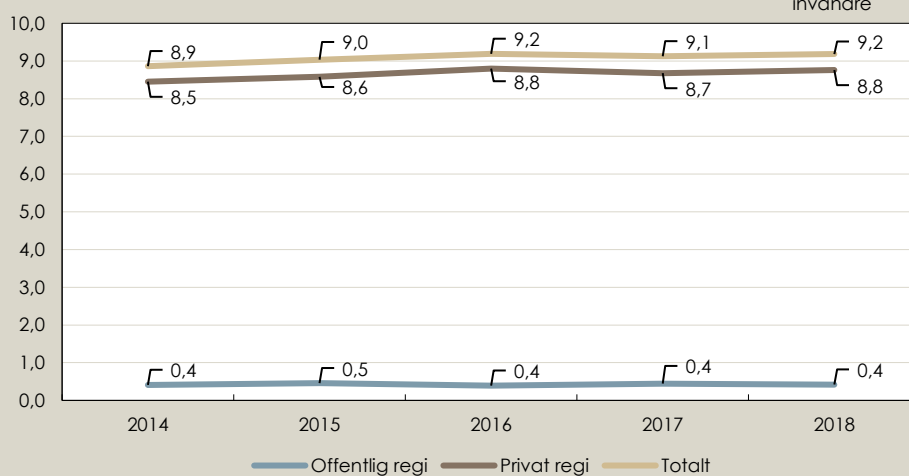
Svag ökning av sysselsatta naprapater

Figur 62 visar antalet legitimerade naprapater sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med fyra procent i förhållande till befolkningen, med störst ökning i privat sektor.

Figur 62. Legitimerade och sysselsatta naprapater 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

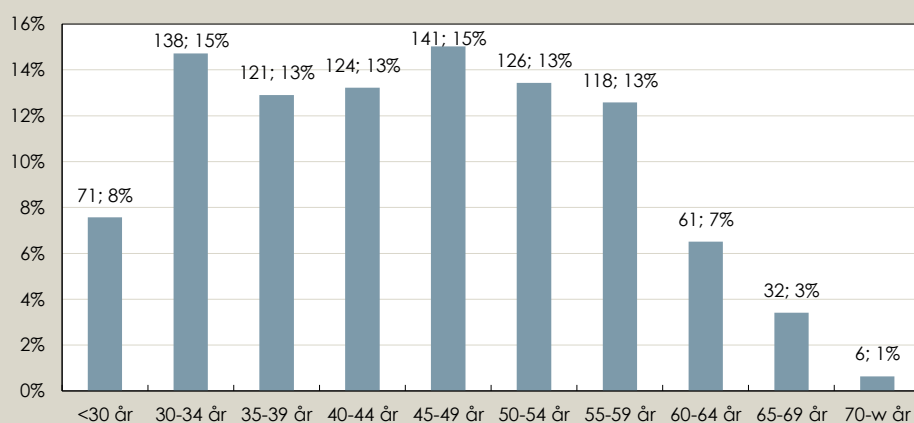
Källa: Socialstyrelsen

Figur 63 visar att de största åldersgrupperna bland sysselsatta naprapater 2018 var 30–34-åringar och 45–49-åringar. Medelåldern bland de sysselsatta 2018 var 45 år och 2,1 procent var 67 år eller äldre. Gotlands och Stockholms län hade flest sysselsatta naprapater per 100 000 invånare 2018 (se figur 64) [1, 2].

Figur 63. Naprapater i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

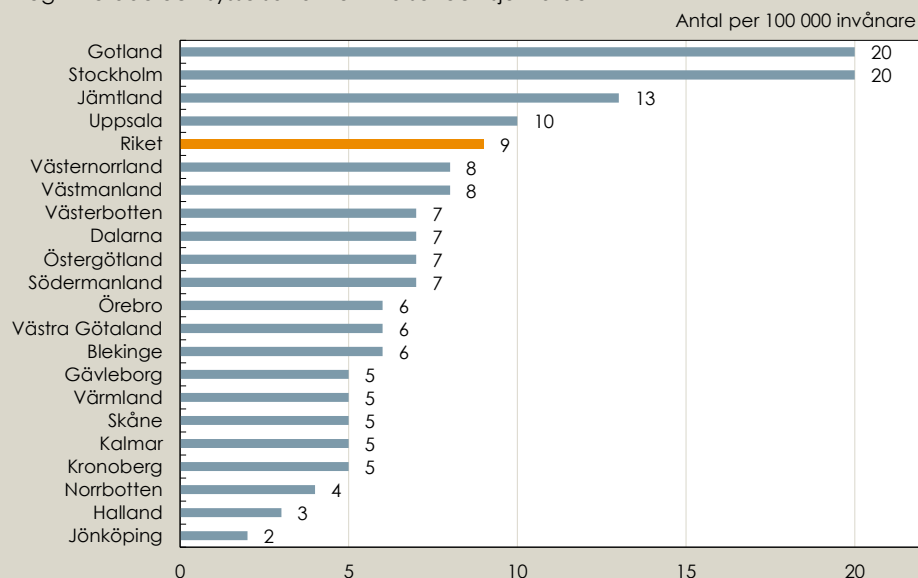
Andel

Källa: Socialstyrelsen

Figur 64. Antal naprapater per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

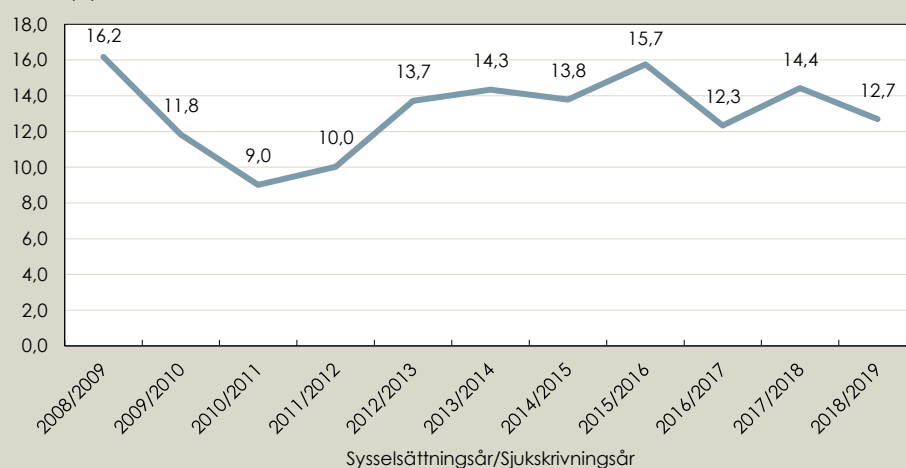
Sjukskrivningar bland naprapater

Figur 65 visar att andelen av de legitimerade naprapaterna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 9,0 och 16,2 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 65. Andel legitimerade och sysselsatta naprapater med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

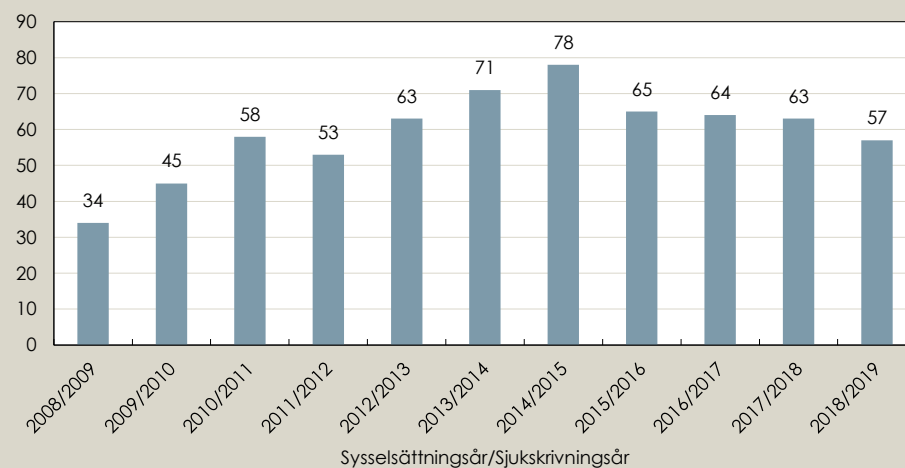
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 66 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta naprapater fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 34 och 78 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 66. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna naprapater

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

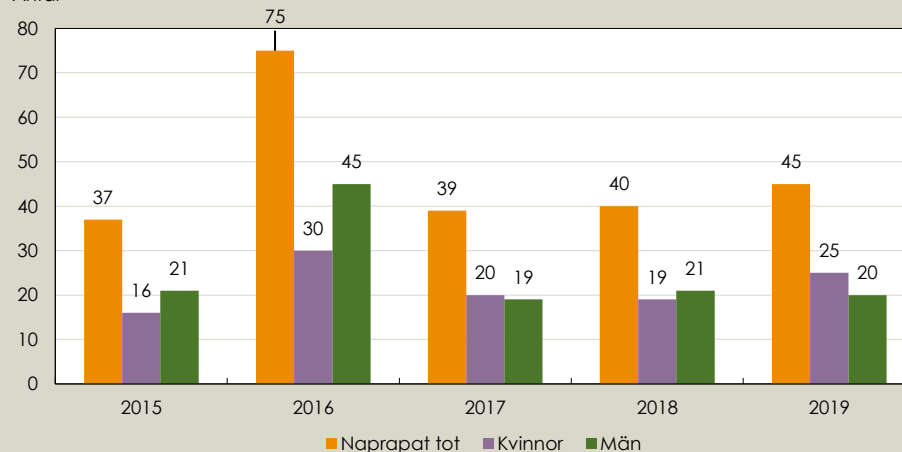
Ökat antal utfärdade legitimationer till naprapater

Antalet årligen utfärdade legitimationer till naprapater har varierat över tid men ökade med 22 procent 2015–2019. Även fördelningen mellan män och kvinnor har varierat över tid (se figur 67) [2].

Figur 67. Antal utfärdade legitimationer till naprapater 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Svenska Naprapatförbundet anser att arbetsmarknaden för naprapater är god

Svenska Naprapatförbundet³⁶ bedömer att arbetsmarknaden för naprapater är god eftersom deras kompetens efterfrågas av personer med besvär i rörelseapparaten, som är en stor patientgrupp. Enligt förbundet ges majoriteten av de 1,5–2 miljoner behandlingar som uppskattas utföras varje år till patienter som har betalat själva. Förbundet uppger att det kan finnas en viss rivalitet mellan olika yrkesgrupper som arbetar med patienter med likartade besvär.

Enligt förbundet ökar deras medlemsantal något och genomströmningen på utbildningen uppges vara god. Samtidigt betonar förbundet att det endast finns två utbildningar i Skandinavien (en i Sverige och en i Finland) och att antalet pensionsavgångar ökar. Förbundet bedömer att efterfrågan på naprapaters kompetens kommer att öka, särskilt om de i större utsträckning skulle arbeta inom den offentliga hälso- och sjukvården. Enligt förbundet finns en stor del av naprapaterna i storstadsregionerna [47].

³⁶ Svenska Naprapatförbundet är ett yrkesförbund för naprapater.

Optiker

TILLGÅNG

2018

- Knappt 2 700 legitimerade.
- Omkring 2 400 inom hälso- och sjukvården, varav 71 % kvinnor och 29 % män, 8 % i offentlig sektor och 92 % i privat sektor.
- 2,9 % av legitimerade sysselsatta var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Kalmar och Stockholms län.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 2 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 54 % (71 optiker) i offentlig sektor men minskade med 5 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 78 optikerlegitimationer, varav 77 % till utbildade i Sverige, 19 % inom EU eller EES och 4 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 79 personer optikerexamen.
- 2,4 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

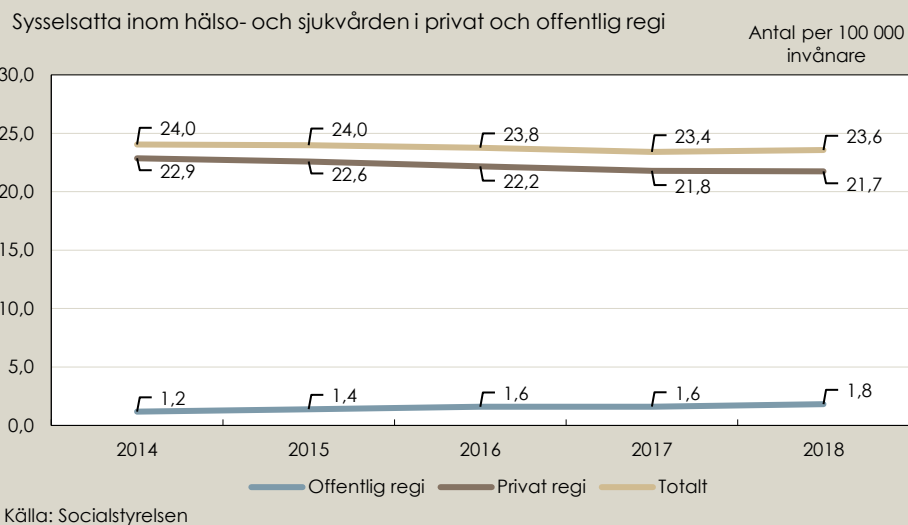
EFTERFRÅGAN

- 3 av de 18 regioner som har optiker anställda i sina verksamheter (Stockholm, Jönköpings län och Jämtland Härjedalen) bedömer att det är brist och 15 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Svensk Optikerförening bedömer att det råder brist på optiker, framför allt i norra Sverige och på mindre orter.

Fler optiker verksamma i offentlig sektor

Figur 68 visar antalet legitimerade optiker sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade med två procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet minskade i privat sektor, där majoriteten av optikerna är verksamma, men ökade i offentlig sektor.

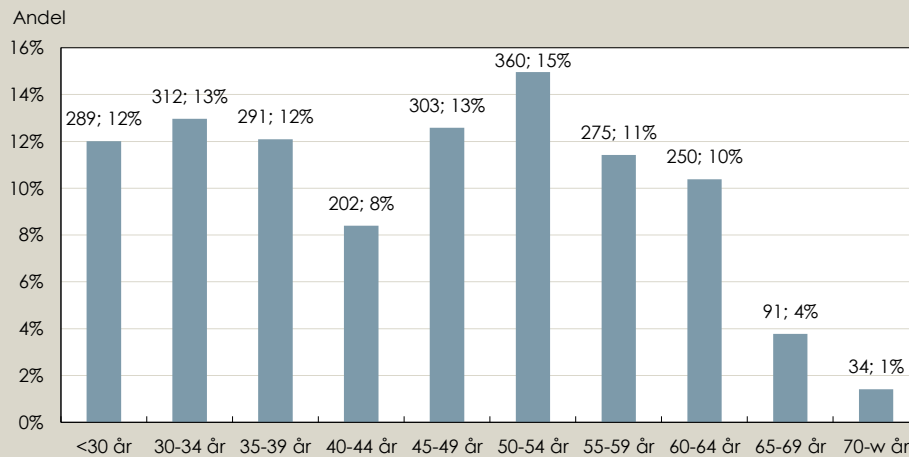
Figur 68. Legitimerade och sysselsatta optiker 2014–2018

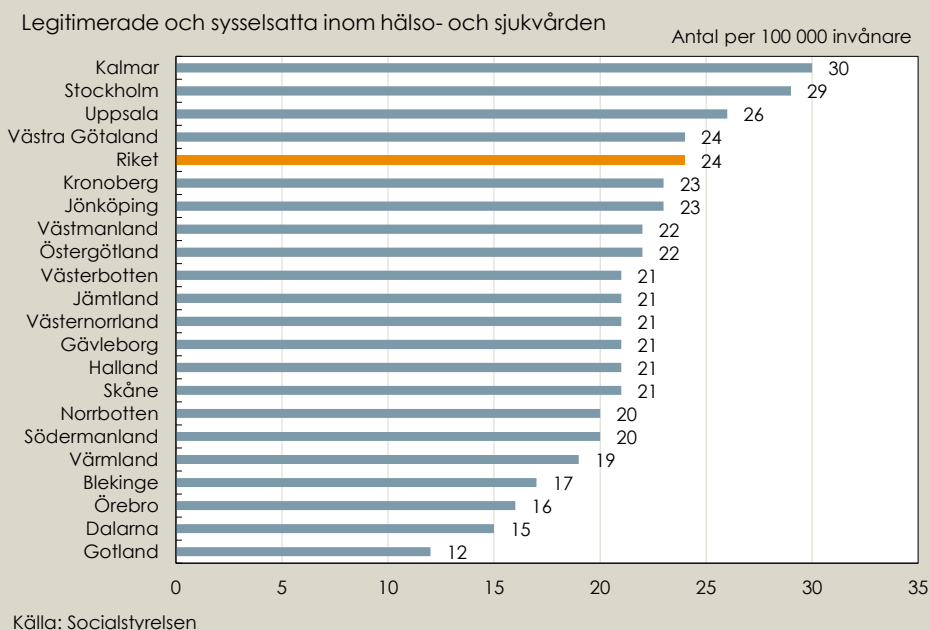
Figur 69 visar att den enskilt största åldersgruppen bland sysselsatta optiker 2018 var 50–54-åringar men att nästan 40 procent var under 40 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 45 år och 2,9 procent var 67 år eller äldre. Kalmar och Stockholms län hade flest sysselsatta optiker i förhållande till befolkningen 2018 (se figur 70) [1, 2].

Figur 69. Optiker i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

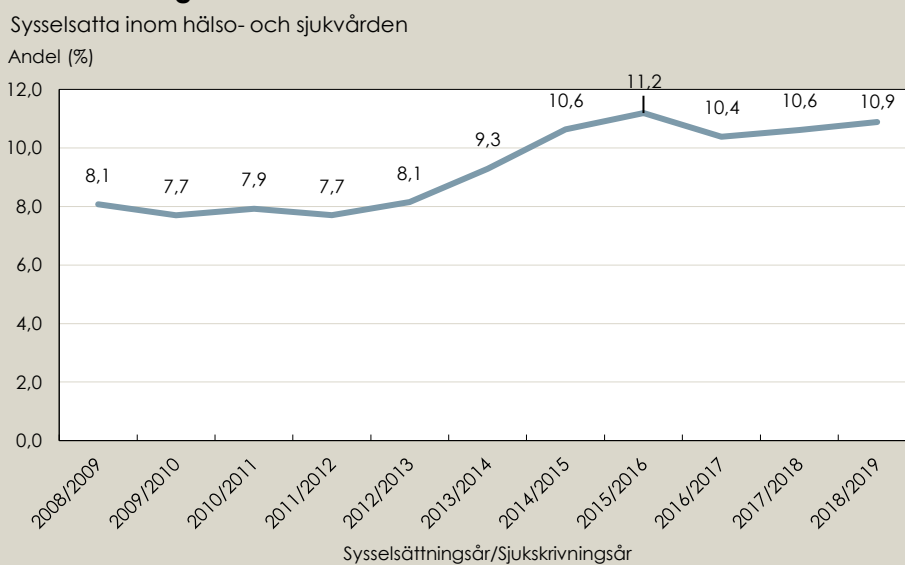
Figur 70. Antal optiker per 100 000 invånare per län 2018

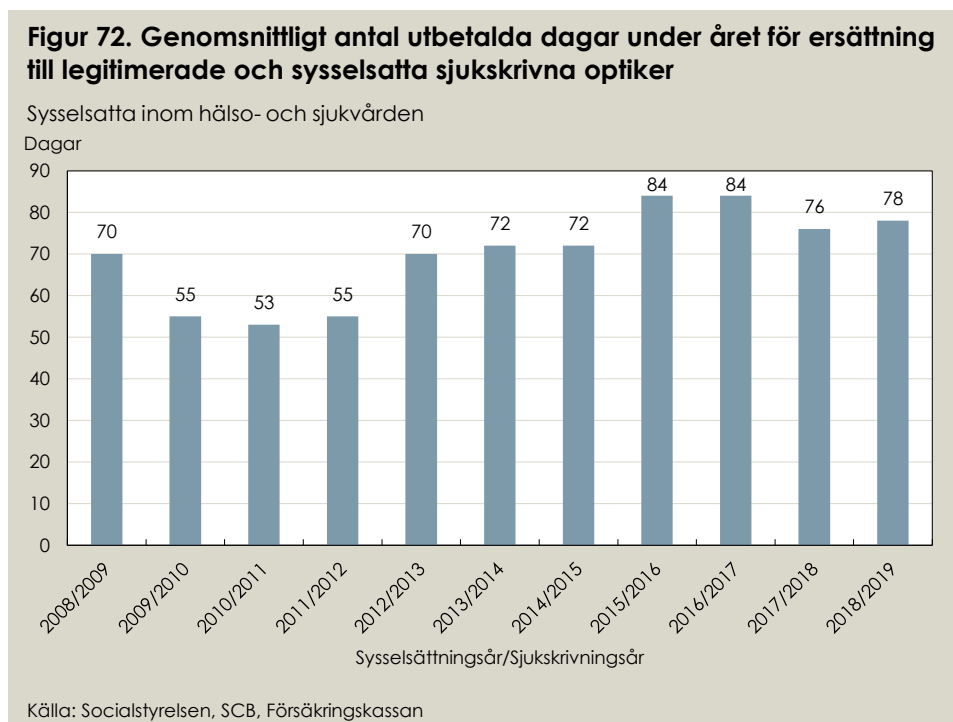
Sjukskrivningar bland optiker

Figur 71 visar att andelen av de legitimerade optikerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 7,7 och 11,2 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 71. Andel legitimerade och sysselsatta optiker med sjukfall som når Försäkringskassan

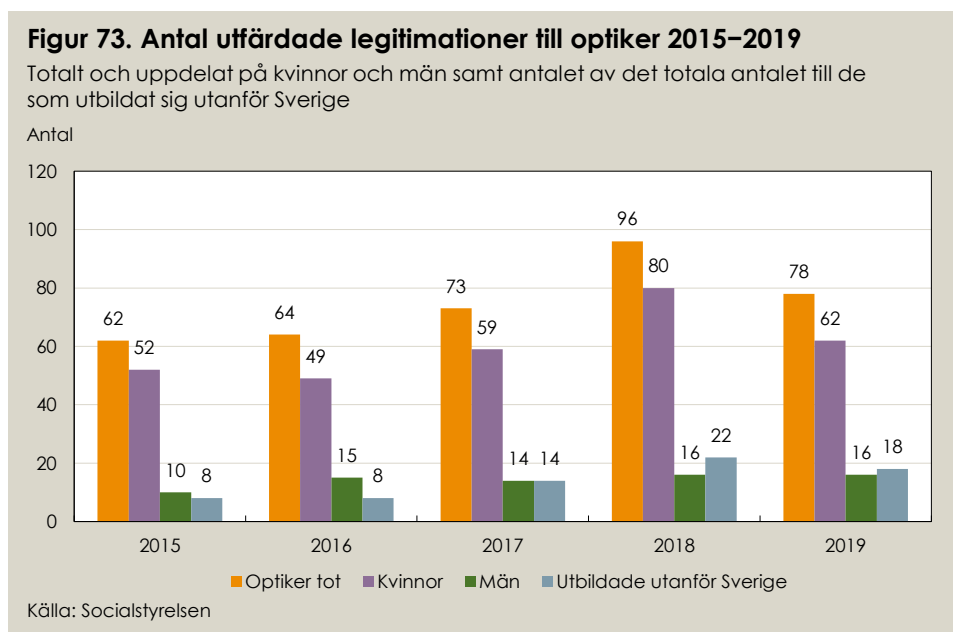

Figur 72 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta optiker fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 53 och 84 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Ökat antal utfärdade legitimationer till optiker

Antalet årligen utfärdade optikerlegitimationer minskade 2018–2019 men ökade med 26 procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 73) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 79 personer optikerexamen (68 kvinnor och 11 män) [6]. Söktrycket till optikerutbildningen höstterminen 2020 var 2,4 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 82 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en optikerexamen inom sex år (tre års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (76 procent) än män (65 procent) [8].

Regionerna har generellt ingen brist på optiker

Endast omkring åtta procent av de sysselsatta optikerna är verksamma inom offentlig sektor och endast tre regioner bedömer att de har brist på yrkesgruppen. Region Stockholm, som har rapporterat brist, uppger att de har svårt att rekrytera erfarna optiker med en magisterexamen på grund av att privata aktörer erbjuder högre löner än vad regionen som arbetsgivare kan göra [9].

Svensk Optikerförening bedömer att efterfrågan på optiker är störst i norra delarna av landet

Svensk Optikerförening³⁷ bedömer att utvecklingen av den privata marknaden har lett till en stor efterfrågan på optiker i hela landet. Föreningen bedömer att efterfrågan drivs av en växande befolkning och dess åldersstruktur, ökade krav på god synskärpa och stor konkurrens i den privata sektorn, bland annat inom företag där optiker gör utredningar inför lämplighet att kirurgiskt korrigera felsynthet. Enligt föreningen blir det allt vanligare att optiker arbetar inom regionerna, där de uppges kunna komplettera bristyrkena ögonläkare och ögonsjuksköterskor. Föreningen betonar att optiker i den privata sektorn ofta är de som först uppmärksammar ett eventuellt sjukvårdsbehov.

Enligt föreningen är bristen framför allt lokal, särskilt i de nordliga regionerna och på mindre orter. Det största utbudet bedöms finnas inom regioner med högskolor som utbildar optiker. Föreningen bedömer att bristen kommer att vara relativt konstant under kommande år. Enligt föreningen kan bristen förklaras av en ofta stark konkurrens mellan affärskedjor medan det i samhället inte bedöms föreligga en generell brist.

Föreningen uppger att arbetsmiljön har blivit sämre för yrkesverksamma optiker genom en ökande konkurrens bland privata aktörer och högre löner som ökar pressen på att genomföra undersökningarna på kortare tid. Enligt föreningen hänger inte löneutvecklingen i regionerna med lönerna i den privata sektorn [48].

³⁷ Svensk Optikerförening är en del av SRAT, som är ett fackligt förbund inom Saco.

Ortopedingenjör

TILLGÅNG

2018

- Omkring 465 legitimerade och sysselsatta.
- Drygt 240 inom hälso- och sjukvården, varav 47 % kvinnor och 53 % män, 43 % i offentlig sektor och 57 % i privat sektor.
- 1,7 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Jönköpings län.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 12 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 11 % i offentlig sektor men ökade med 38 % (43 ortopedingenjörer) i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 28 legitimationer till ortopedingenjörer, varav mer än 90 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 20 personer ortopedingenjörsexamen.
- 0,9 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 2 av de 10 regioner som har ortopedingenjörer anställda i sina verksamheter (Blekinge och Dalarna) bedömer att det är brist och 8 regioner rapporterar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Sveriges Ortopedingenjörers Förening bedömer att efterfrågan är större än tillgången, främst i norra Sverige.

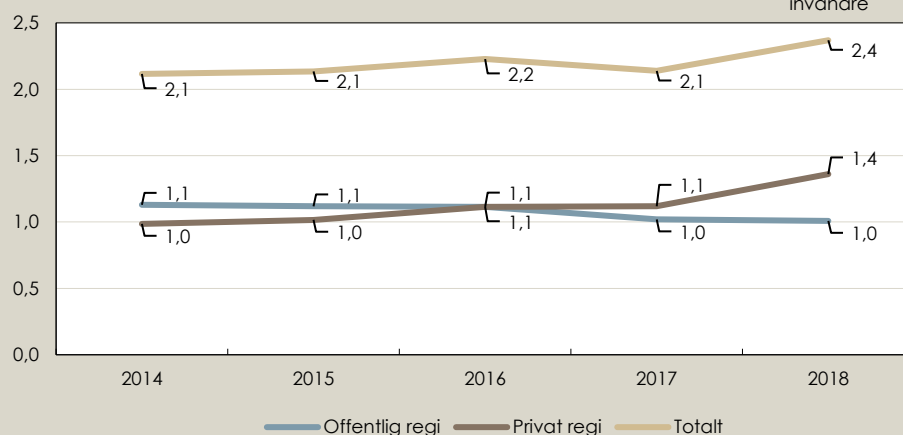
Fler ortopedingenjörer relativt befolkningen

Figur 74 visar antalet legitimerade ortopedingenjörer sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med 12 procent i förhållande till befolkningen. Ökningen i förhållande till befolkningen var 38 procent i privat sektor och under samma period minskade det relativa antalet sysselsatta i offentlig sektor med 11 procent.

Figur 74. Legitimerade och sysselsatta ortopedingenjörer 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

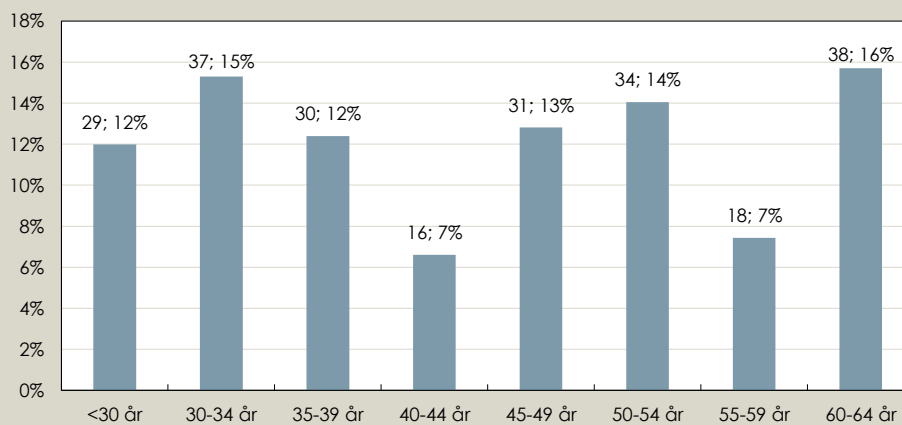
Källa: Socialstyrelsen

Figur 75 visar att antalet sysselsatta ortopedingenjörer 2018 var relativt jämnt fördelat mellan olika åldersgrupper, med undantag för de minsta åldersgrupperna 40–44-åringar och 55–59-åringar. Medelåldern bland de sysselsatta var 45 år och 1,7 procent var 67 år eller äldre. Jönköpings län hade flest sysselsatta ortopedingenjörer per 100 000 invånare 2018 (se figur 76) [1, 2].

Figur 75. Ortopedingenjörer i olika åldersgrupper 2018

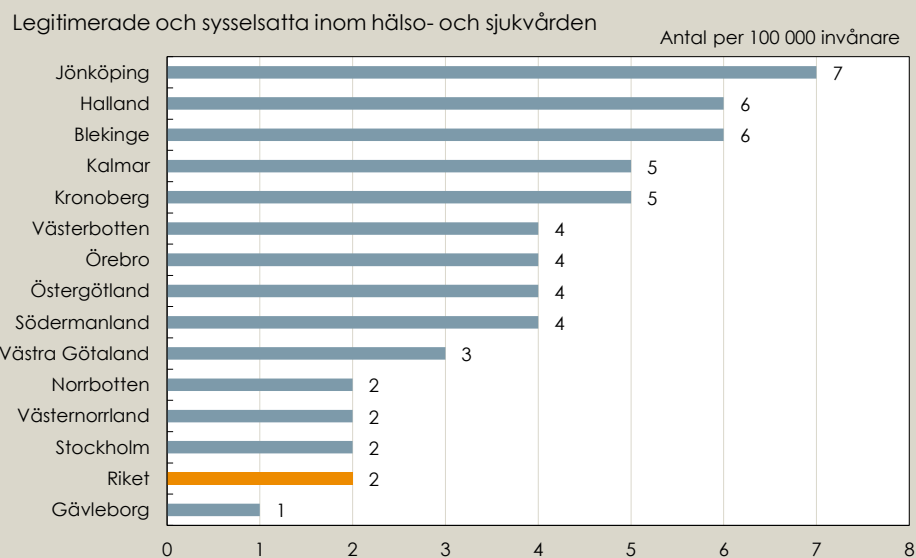
Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

Källa: Socialstyrelsen

Figur 76. Antal ortopedingenjörer per 100 000 invånare per län 2018*

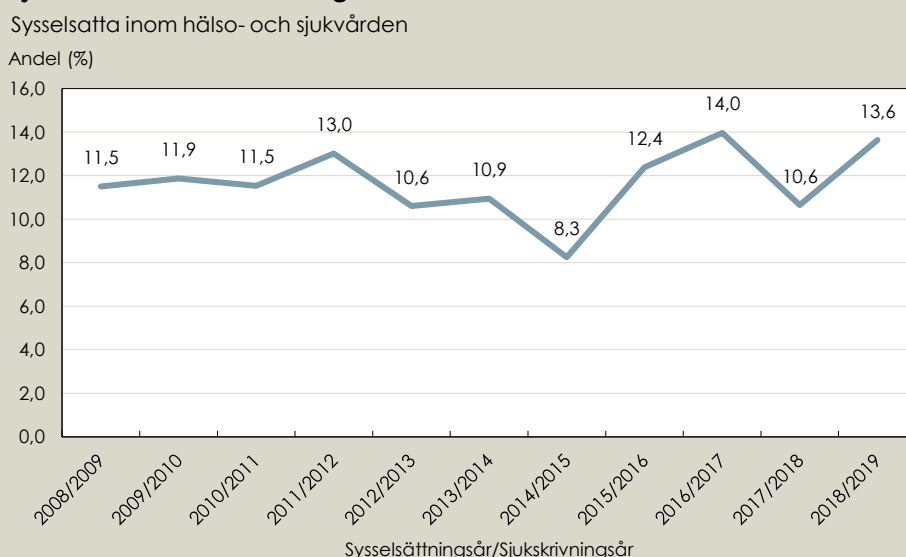

* Data saknas för Uppsala, Gotlands, Skåne, Värmlands, Västmanlands, Dalarnas och Jämtlands län.
Källa: Socialstyrelsen

Sjukskrivningar bland ortopedingenjörer

Figur 77 visar att andelen av de legitimerade ortopedingenjörerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 8,3 och 14,0 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 77. Andel legitimerade och sysselsatta ortopedingenjörer med sjukfall som når Försäkringskassan

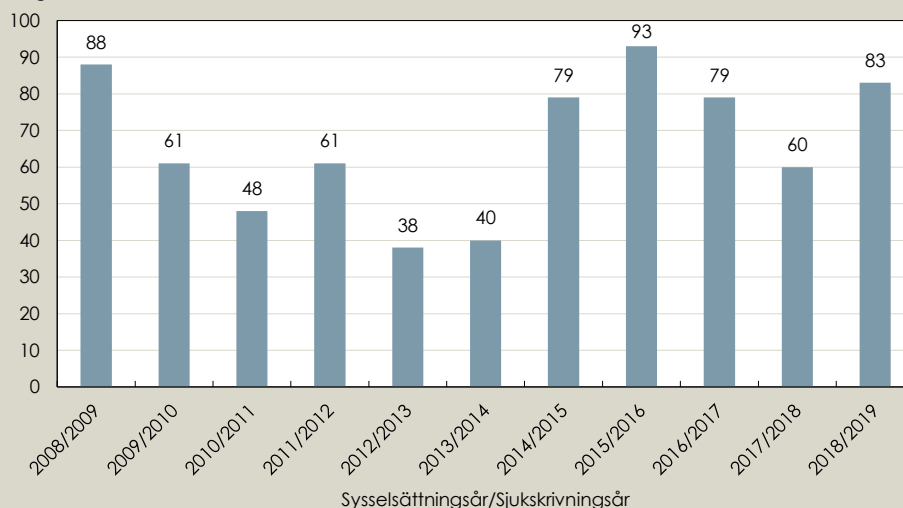
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 78 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta ortopedingenjörer fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 38 och 93 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 78. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna ortopedingenjörer

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

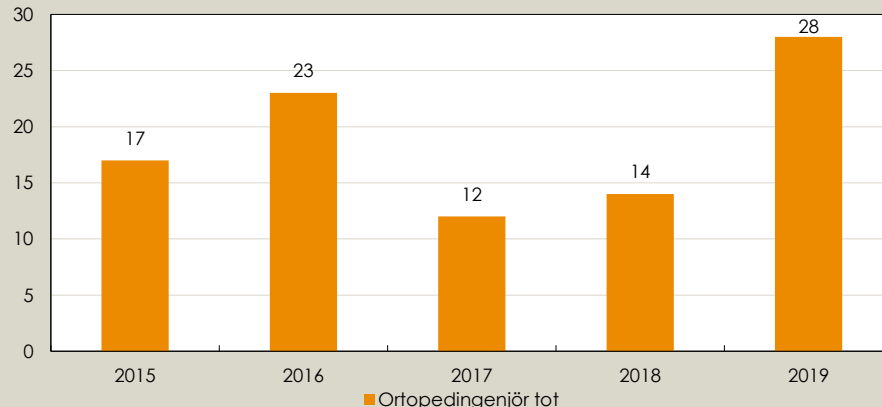
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Ökat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till ortopedingenjörer har varierat över tid men ökade med 65 procent 2015–2019, vilket motsvarar 11 legitimationer (se figur 79) [2].

Figur 79. Antal utfärdade legitimationer till ortopedingenjörer 2015–2019*

Antal

* Antalet uppdelat på kvinnor och män redovisas inte eftersom siffrorna är så låga.

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 20 personer ortopedingenjörsexamen (14 kvinnor och 6 män) [6]. Söktrycket till utbildningen höstterminen 2020 var 0,9 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 64 procent av nybörjarna läsåren 2009/2010–2013/2014 ut en ortopedingenjörsexamen inom sex år (tre års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (71 procent) än män (54 procent) [8].

Två regioner har brist på ortopedingenjörer

Mindre än hälften av alla ortopedingenjörer inom hälso- och sjukvården är verksamma i offentlig sektor och endast tio av regionerna uppger att de har yrkesgruppen anställd i sina verksamheter. Region Blekinge, en av de två regioner som redovisar brist på yrkesgruppen, uppger i enkäten att det är svårt att rekrytera ortopedingenjörer [9].

SOIF bedömer att efterfrågan är stor i norra Sverige

Sveriges Ortopedingenjörers Förening (SOIF)³⁸ bedömer att efterfrågan på ortopedingenjörer är större än tillgången, framför allt i norra Sverige och såväl i storstadsregionerna som på landsbygden. Enligt föreningen beror det på stora pensionsavgångar men också på att Norge erbjuder goda arbetsvillkor såsom högre lön och möjlighet till vidareutbildning. Föreningen beskriver att studenter främst rekryteras från södra Sverige, vilket uppges skapa svårigheter för arbetsgivare i landets norra delar. Föreningen uppskattar att det skulle krävas fler examinerade än idag för att möta framtida behov [49, 50].

³⁸ SOIF är en politiskt och religiöst obunden förening som ska verka för att främja medlemmarnas intressen gentemot myndigheter och andra sammanslutningar, sprida kunskap samt vara ett forum för ökade kontakter mellan utövare inom ortopedingenjörens verksamhetsområde både nationellt och internationellt.

Psykolog³⁹

TILLGÅNG

2018

- Knappt 10 700 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 8 800 inom hälso- och sjukvården, varav 71 % kvinnor och 29 % män, 64 % i offentlig sektor och 36 % i privat sektor.
- 8,8 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Uppsala län.
- Enligt SKR var drygt 4 800 psykologer, varav drygt 450 PTP-psykologer (praktisk tjänstgöring för psykologer, krävs för legitimation) anställda i regionerna samt drygt 1 000 psykologer och 50 PTP-psykologer anställda i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 7 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 3 % i offentlig sektor och 15 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 564 psykologlegitimationer, varav 90 % till utbildade i Sverige, 9 % inom EU eller EES och 1 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 578 personer psykologexamen.
- 10,3 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 17 av 21 regioner bedömer att det är brist på psykologer och 4 regioner (Stockholm, Halland, Värmland och Jämtland Härjedalen) redovisar att det är balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer 40 % av arbetsgivarna att de har brist på nyexaminerade och 70 % har brist på erfarna psykologer.
- Sveriges Psykologförbund bedömer att efterfrågan på psykologer är större än tillgången på både kort och lång sikt.

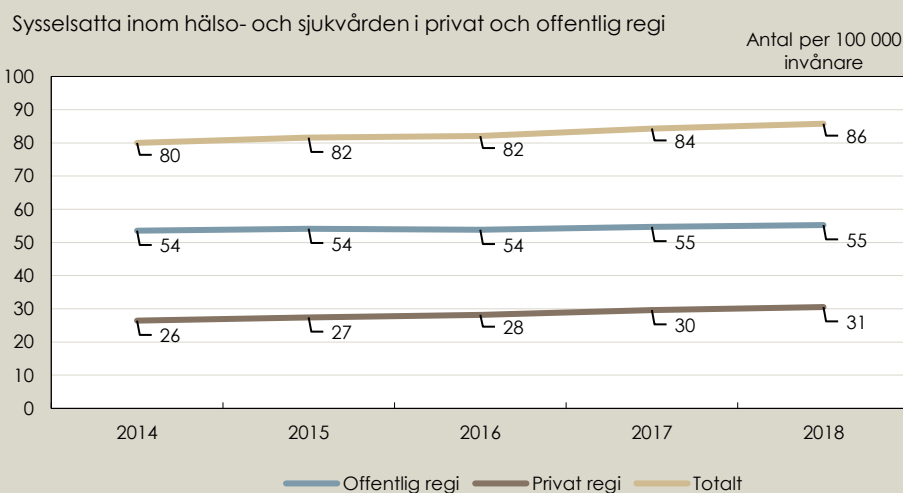
Ökning av psykologer relativt befolkningen

Figur 80 visar antalet legitimerade psykologer sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med

³⁹ Legitimerade psykoterapeuter som även är legitimerade psykologer räknas både som psykolog och psykoterapeut och ingår därför i tillgångsdata för bägge yrkesgrupper. Redovisningen är likadan som i NPS-rapporten 2020 men skiljer sig från den rapport som publicerades 2019.

sju procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet ökade mer i privat än i offentlig sektor.

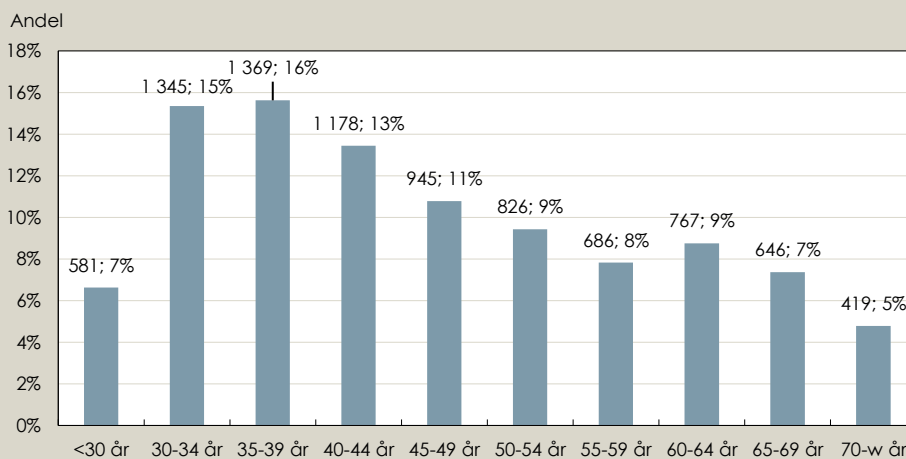
Figur 80. Legitimerade och sysselsatta psykologer 2014–2018

Figur 81 visar att nästan 40 procent av de sysselsatta psykologerna 2018 var under 40 år. Antalet sysselsatta per åldersgrupp minskade sedan i takt med allt högre åldrar, med undantag för de mellan 60 och 64 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 46 år och 8,8 procent var 67 år eller äldre.

Figur 81. Psykologer i olika åldersgrupper 2018

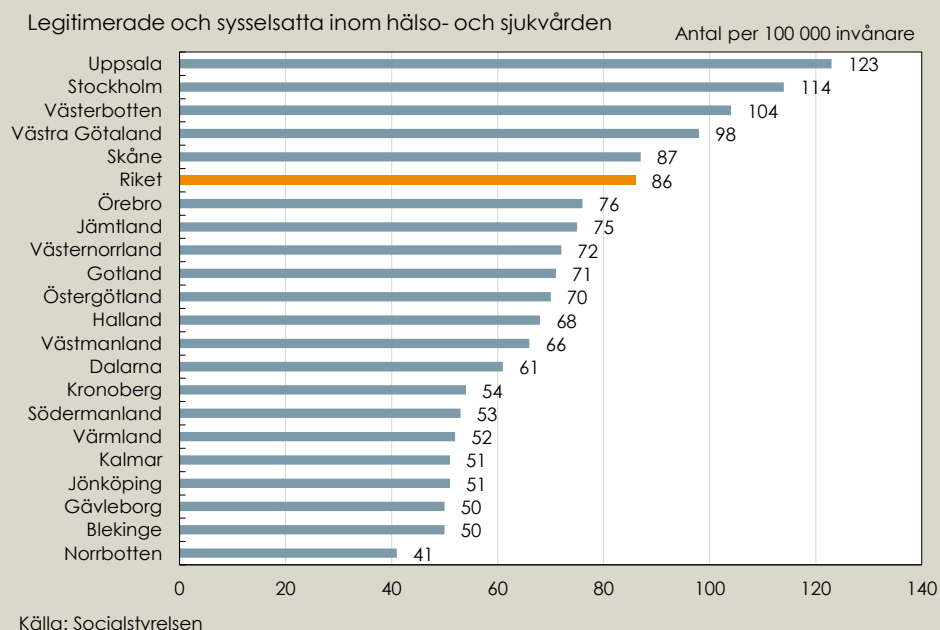
Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Uppsala län hade flest sysselsatta psykologer per 100 000 invånare 2018 (se figur 82) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland psykologer och PTP-psykologer anställda i regioner 2018 var 86 respektive 96 procent. Motsvarande sysselsättningsgrad för de som var anställda i kommuner var 88 respektive 96 procent [3, 13].

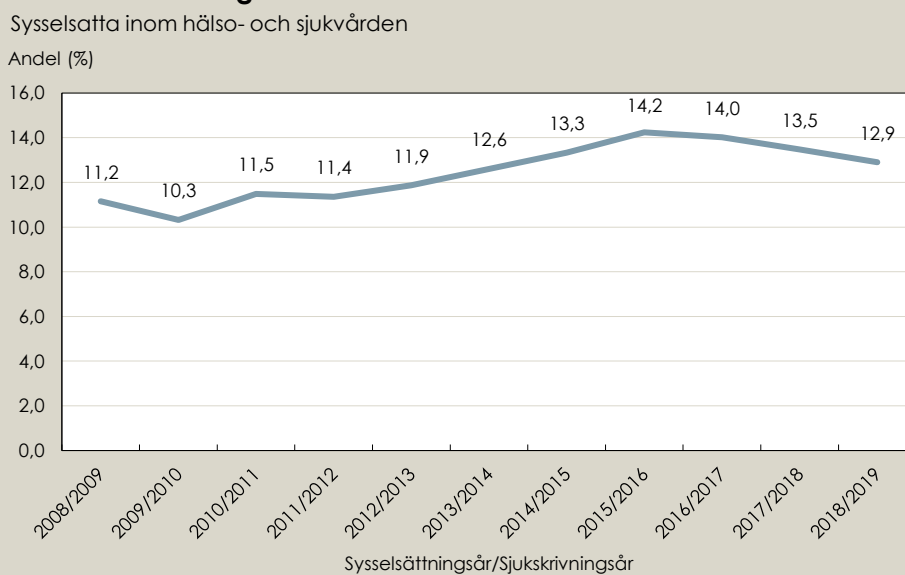
Figur 82. Antal psykologer per 100 000 invånare per län 2018

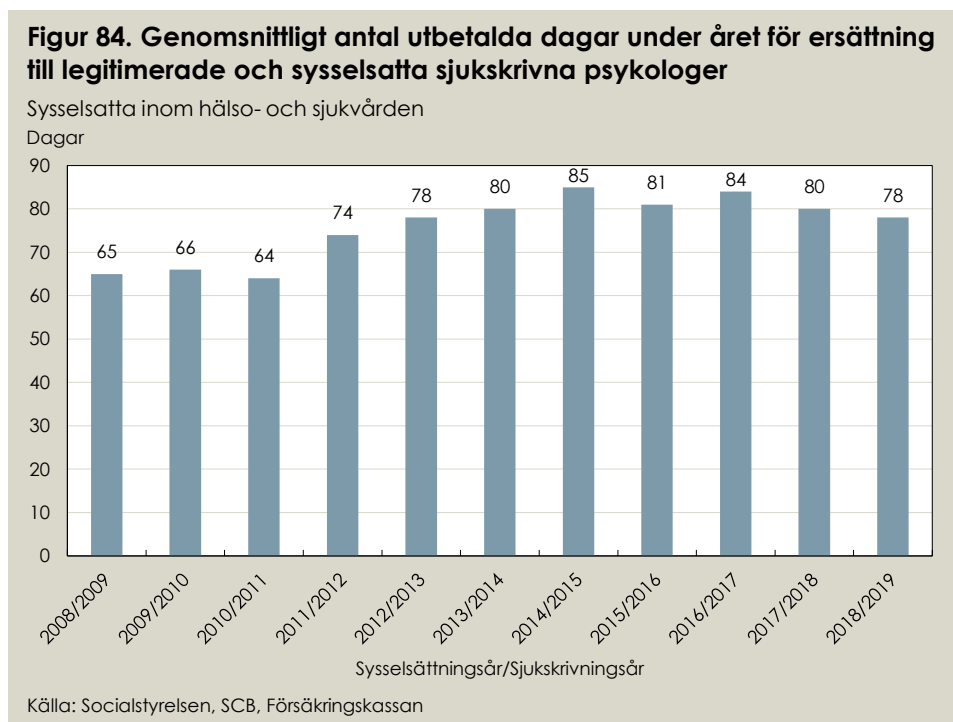
Sjukskrivningar bland psykologer

Figur 83 visar att andelen av de legitimerade psykologerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 10,3 och 14,2 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 83. Andel legitimerade och sysselsatta psykologer med sjukfall som når Försäkringskassan

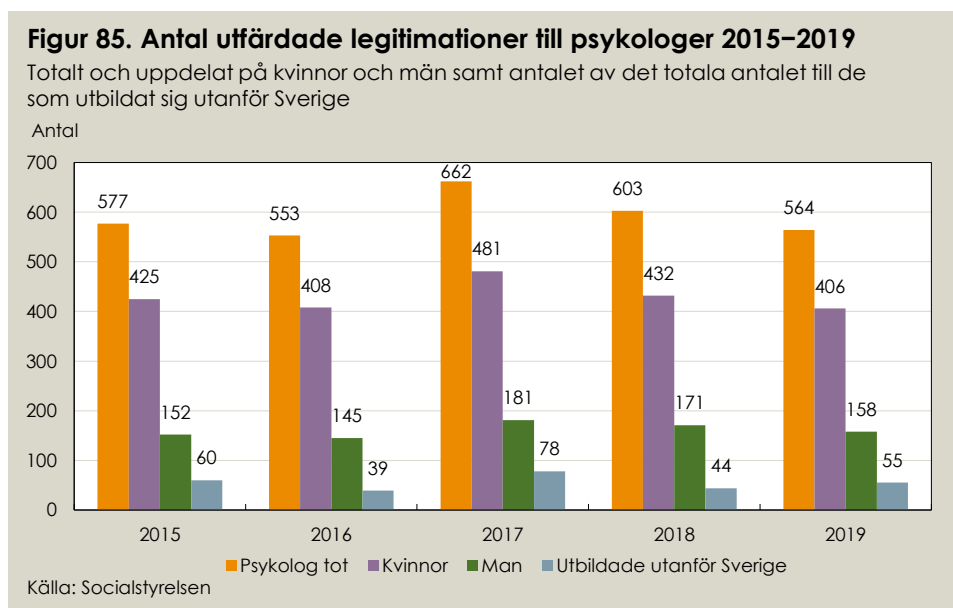

Figur 84 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta psykologer fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 64 och 85 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Minskat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade psykologlegitimationer minskade med två procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 85).

Läsåret 2019/2020 avlade 578 personer psykologexamen (417 kvinnor och 161 män) [6]. Söktrycket till utbildningen höstterminen 2020 var 10,3 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 78 procent av nybörjarna läsåren 2001/2002–2011/2012 ut en psykologexamen inom åtta år (fem års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (82 procent) än män (70 procent) [8].

Brist på psykologer i en majoritet av regionerna

Alla regioner utom fyra har bedömt att de har brist på psykologer i sina verksamheter. Region Östergötland uppger att det är brist på både psykiatriker och psykologer inom den psykiatriska vården. Region Kalmar beskriver att det är stor brist på psykologer inom barn- och ungdomspsykiatri samt att det saknas erfarna psykologer inom primärvården. Samma region uppger att det är svårt att rekrytera psykologer till mindre orter. Region Örebro län menar att det finns en stor privat marknad för psykologer och bedömer att karriär- och löneutveckling inom regionen inte räcker för att behålla erfarna psykologer. Region Västmanland betonar att erfarenheten är mycket viktig inom psykologyrket, vilket gör det svårt att rekrytera ersättare när någon slutar. Regionen säger sig inte hinna med att fylla på psykologkompetensen i samma takt som den efterfrågas. I Region Dalarna utgör psykologer en stor del av de vakanta tjänsterna.

Sveriges Psykologförbund bedömer att det framför allt är brist på erfarna psykologer

Sveriges Psykologförbund⁴⁰ beskriver att majoriteten av psykologer är verkamma inom hälso- och sjukvården i regionerna men att yrkesgruppen även återfinns inom elevhälsan, statliga myndigheter, universitet, företagshälsovård och inom arbetslivs- och organisationsutveckling. Förbundet uppger att många psykologer är egna företagare som driver privata mottagningar eller arbetar som konsulter.

Förbundet bedömer att tillgången till psykologer inte motsvarar efterfrågan, varken på kort eller lång sikt. Förbundet hänvisar till liknande slutsatser från Socialstyrelsen, SKR och Skolverket om brist i regionerna, inom den specialiserade psykiatri respektive skolhälsovården. Enligt förbundets egen undersökning är det brist på yrkesgruppen i alla regioner, särskilt bedöms erfarna psykologer saknas utanför större städer. Förbundet hänvisar även till att flera utredningar, bland annat om en ny primärvårdsreform, betonar att det finns behov av att kunna erbjuda psykologisk behandling och stöd i större utsträckning än idag.

Förbundet anser att det behövs en offentlig reglering av psykologernas specialistutbildning för att möta behoven av behandling och kunskap [51].

⁴⁰ Sveriges Psykologförbund är en facklig yrkesorganisation inom Saco.

Psykokoterapeut

TILLGÅNG

2018

- Knappt 4 900 legitimerade och sysselsatta, varav majoriteten (drygt 2 000) med en psykologlegitimation*.
- Knappt 4 100 inom hälso- och sjukvården, varav 76 % kvinnor och 24 % män, 43 % i offentlig sektor och 57 % i privat sektor.
- 21,3 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Stockholms län.
- Enligt SKR var knappt 400 psykoterapeuter anställda i regionerna och drygt 10 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 5 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 15 % i offentlig sektor men ökade med 5 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 169 psykoterapeutlegitimationer, varav mer än 90 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 175 personer psykoterapeutexamen.
- 1,3 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 8 av de 19 regioner som har psykoterapeuter anställda i sina verksamheter bedömer att det är brist och 11 regioner redovisar balans.
- Akademikerförbundet SSR bedömer att det råder brist på psykoterapeuter idag och på sikt, särskilt i glesbygdsområden.

* För att ansöka om legitimation som psykoterapeut krävs en akademisk examen som exempelvis psykolog, läkare, socionom eller annan examen med minst 120 högskolepoäng. Av de med en legitimation inom ett annat yrke hade majoriteten en psykologlegitimation.

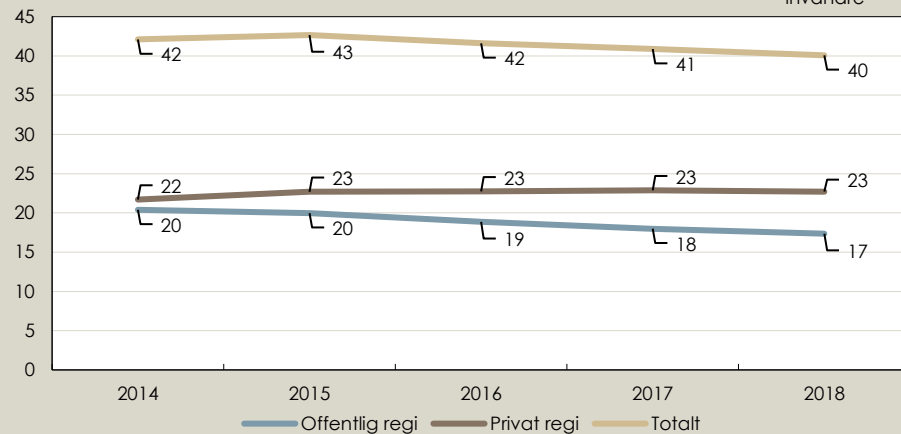
Färre psykoterapeuter i offentlig sektor över tid men fler i den privata

Figur 86 visar antalet legitimerade psykoterapeuter sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade i förhållande till befolkningen, både totalt och inom offentlig sektor, medan det ökade inom privat sektor.

Figur 86. Legitimerade och sysselsatta psykoterapeuter 2014–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

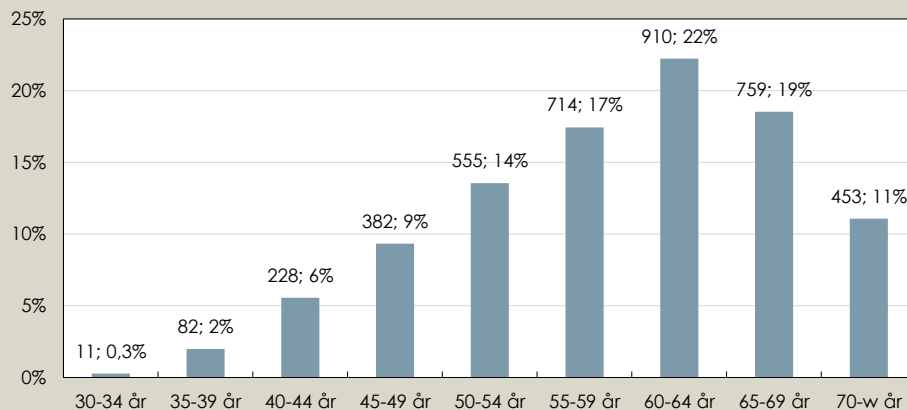
Källa: Socialstyrelsen

Figur 87 visar att antalet sysselsatta psykoterapeuter per åldersgrupp 2018 ökade upp till 64 år för att sedan minska per åldersgrupp. Medelåldern bland de sysselsatta var 59 år och 21,3 procent var 67 år eller äldre.

Figur 87. Psykoterapeuter i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

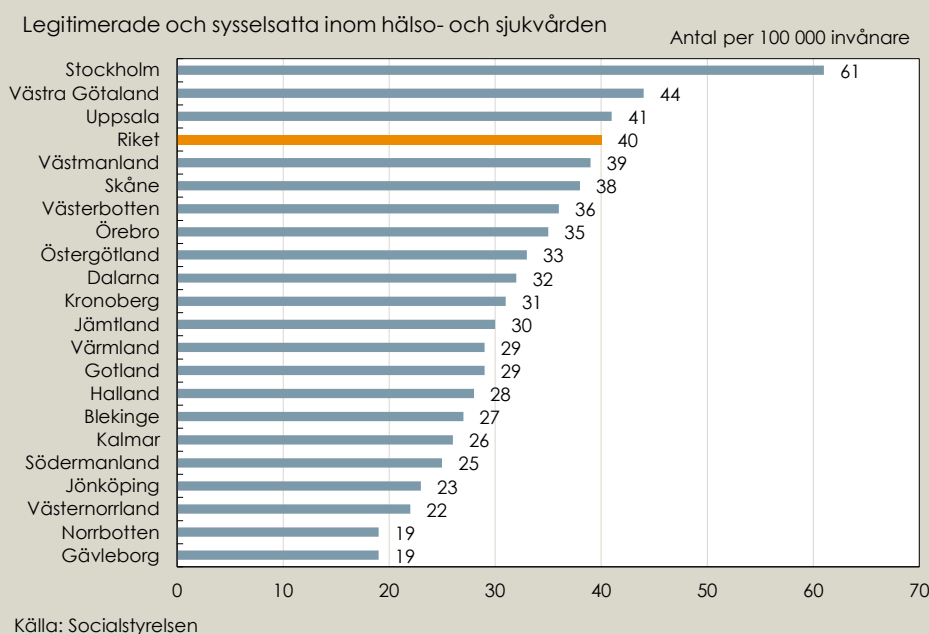

Källa: Socialstyrelsen

Stockholms län hade flest sysselsatta psykoterapeuter per 100 000 invånare 2018 (se figur 88) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland psykoterapeuter som var anställda i regioner och kommuner 2018 var 85 respektive 81 procent [3, 13].

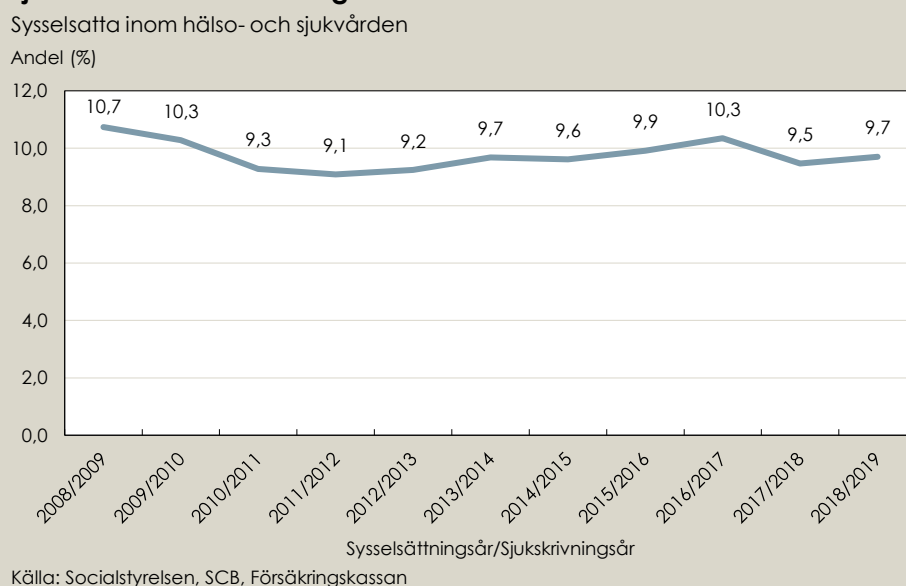
Figur 88. Antal psykoterapeuter per 100 000 invånare per län 2018

Sjukskrivningar bland psykoterapeuter

Figur 89 visar att andelen av de legitimerade psykoterapeuterna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 9,1 och 10,7 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 89. Andel legitimerade och sysselsatta psykoterapeuter med sjukfall som når Försäkringskassan

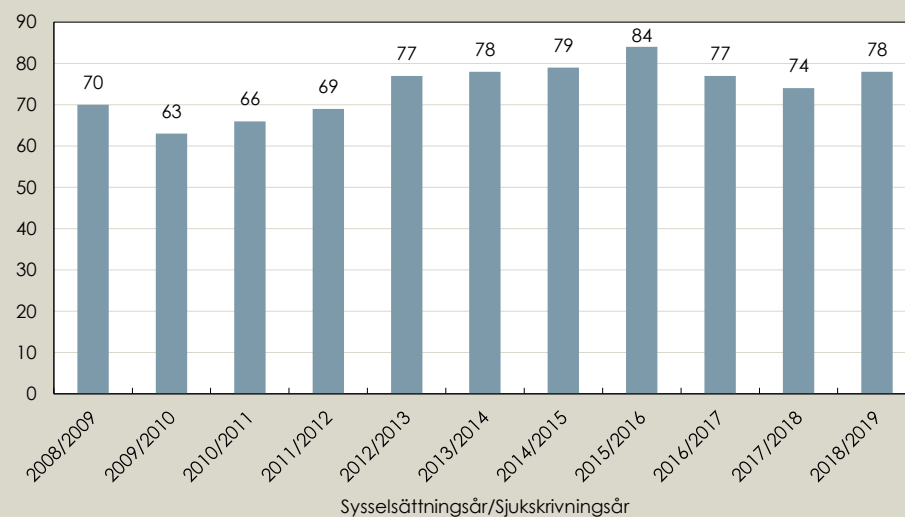

Figur 90 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta psykoterapeuter fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 63 och 84 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 90. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna psykoterapeuter

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

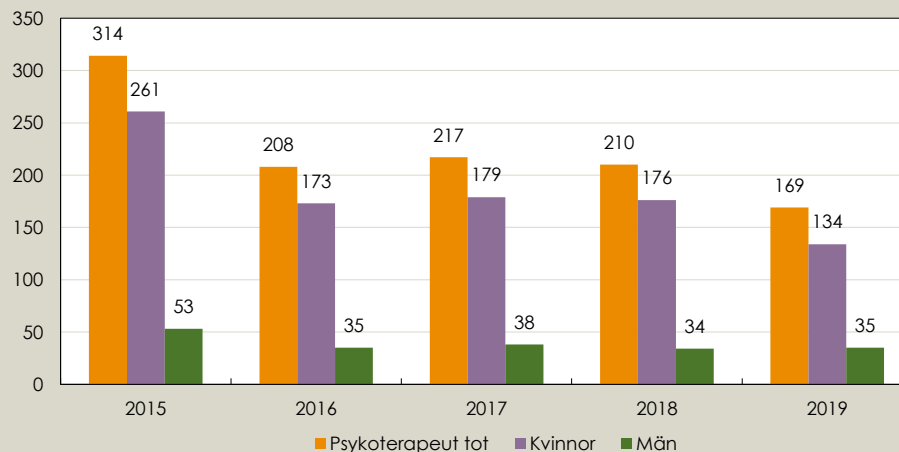
Minskat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till psykoterapeuter minskade med 46 procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 91) [2].

Figur 91. Antal utfärdade legitimationer till psykoterapeuter 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 175 personer psykoterapeutexamen (138 kvinnor och 37 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 1,3 behöriga förstahands-sökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 80 procent av nybörjarna läsåren 2004/2005–2014/2015 ut en psykoterapeutexamen inom 4,5 år (1,5 års nominell studietid + 3 år). Andelen var högre bland kvinnor (81 procent) än män (74 procent) [8].

Akademikerförbundet bedömer att glesbygden har låg tillgång på psykoterapeuter

Akademikerförbundet SSR bedömer att det inte råder arbetslöshet bland legitimerade psykoterapeuter men att det finns för få tjänster inom den offentliga hälso- och sjukvården. Förbundet uppger att många regioner registrerar de anställda enligt deras grundprofession, vilket gör det svårt att följa utvecklingen av tjänster och löneläge för psykoterapeuter. Förbundet anser också att det är otydligt för patienter som blir kallade till psykoterapi hos en person med en annan yrkestitel. Enligt förbundet likställer många arbetsgivare, både offentliga och privata, psykologer med psykoterapeuter.

Akademikerförbundet SSR bedömer inte att det är balans mellan tillgång och efterfrågan på psykoterapeuter idag eller på sikt. Enligt förbundet är det stor skillnad i tillgång mellan olika regioner, med särskilt låg tillgång i glesbygd. Förbundet uttrycker en oro över att antalet behandlare med specialistkompetens har minskat samtidigt som den psykiska ohälsan har ökat. Förbundet anser att antalet examinerade inte motsvarar antalet förväntade pensionsavgångar [39].

Receptarie

TILLGÅNG

2018

- Knappt 5 700 legitimerade och sysselsatta.
- Knappt 4 800 inom hälso- och sjukvården, varav 94 % kvinnor och 6 % män, 45 % i offentlig sektor och 55 % i privat sektor.
- 7,2 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens län.
- Samtliga län utom Stockholms hade fler receptarier än apotekare.
- Västerbottens län hade lägst antal apotekare per invånare, men drygt 8 gånger så många receptarier som apotekare.
- Enligt SKR var knappt 600 farmaceuter (apotekare och receptarier) anställda i regionerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 5 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 10 % i offentlig sektor men minskade med 15 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 274 receptarielegitimationer, varav mer än 90 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 232 personer receptarieexamen.
- 1,0 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

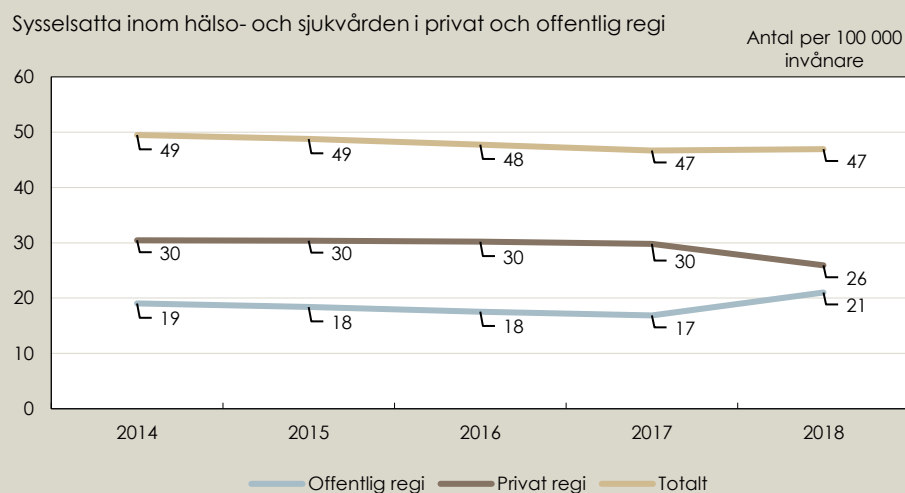
EFTERFRÅGAN

- 1 av de 16 regioner som har receptarier anställda i sina verksamheter (Västra Götaland) bedömer att det är brist medan 15 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer över 60 % av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade och över 70 % har brist på erfarna receptarier.
- Sveriges Farmaceuter och Sveriges Apoteksförening bedömer att det är brist på receptarier, främst på mindre orter i glesbygd.

Fler receptarier i offentlig sektor och färre i privat

Figur 92 visar antalet legitimerade receptarier sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade med fem procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet minskade i privat sektor medan det ökade i den offentliga.

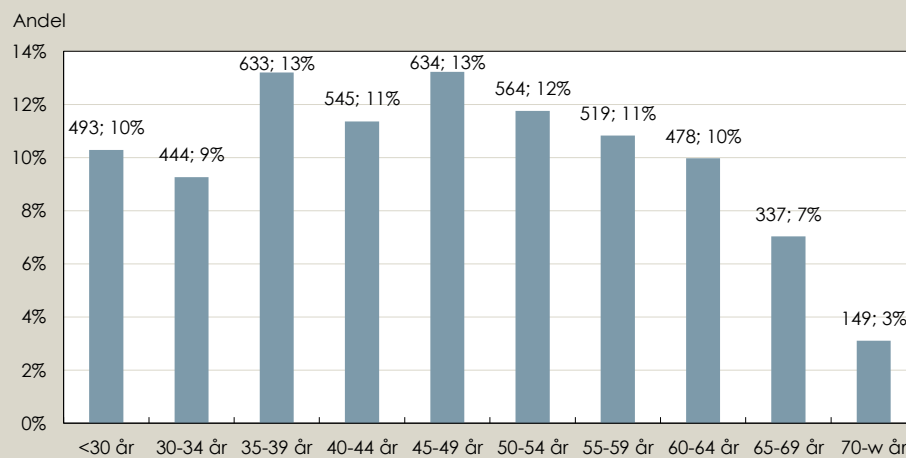
Figur 92. Legitimerade och sysselsatta receptarier 2014–2018

Figur 93 visar att de största åldersgrupperna bland sysselsatta receptarier 2018 var 35–39-åringar och 45–49-åringar. Knappt 20 procent var under 35 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 47 år och 7,2 procent var 67 år eller äldre.

Figur 93. Receptarier i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

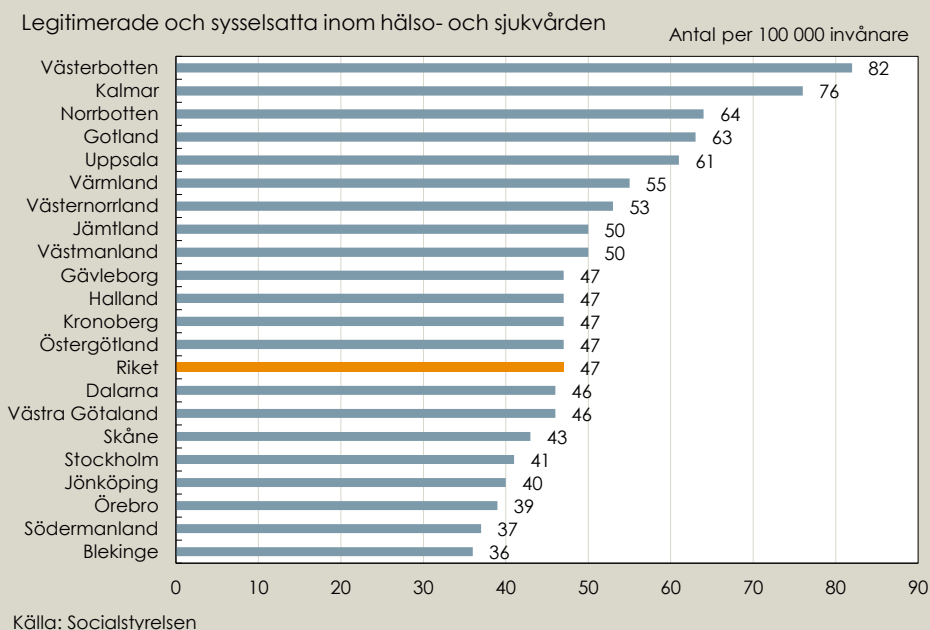

Källa: Socialstyrelsen

Västerbottens län hade flest sysselsatta receptarier per 100 000 invånare 2018 (se figur 94) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland farmaceuter (apotekare och receptarier) som var anställda i regioner 2018 var 93 procent [3].

Figur 94. Antal receptarier per 100 000 invånare per län 2018

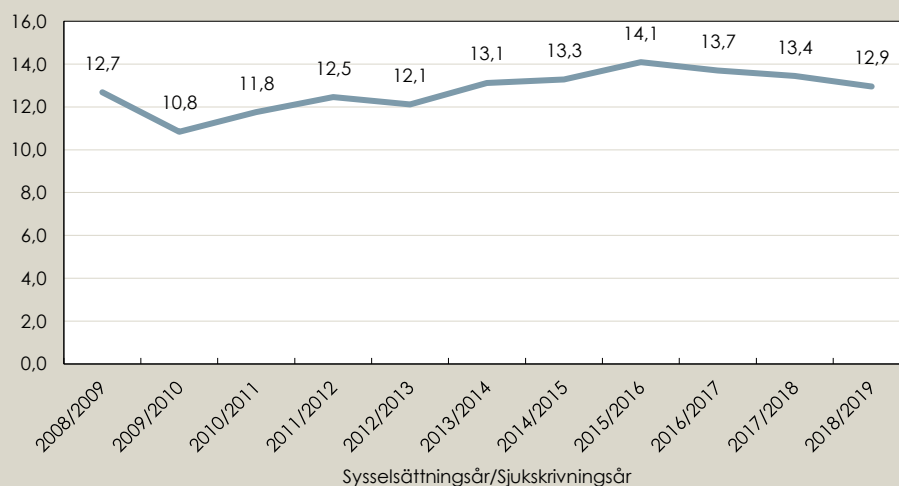
Sjukskrivningar bland receptarier

Figur 95 visar att andelen av de legitimerade receptarierna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 10,8 och 14,1 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 95. Andel legitimerade och sysselsatta receptarier med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

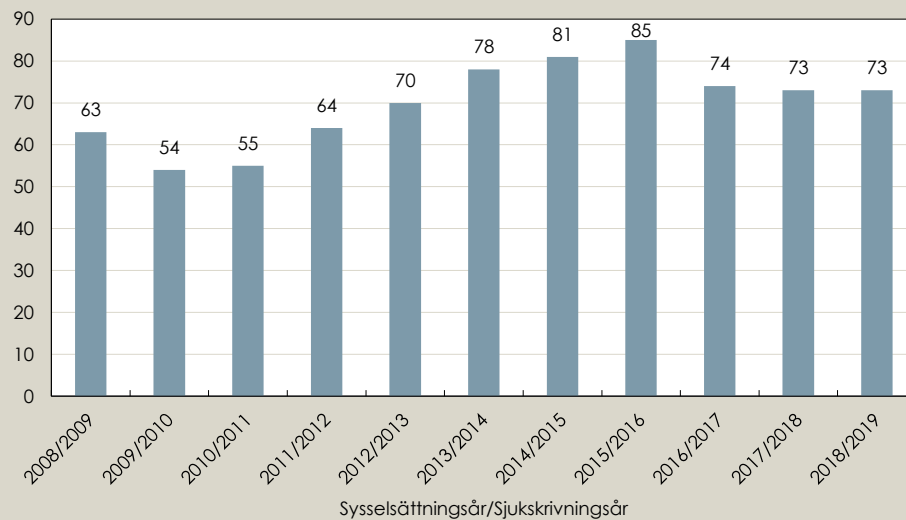

Figur 96 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta receptarier fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 54 och 85 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 96. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna receptarier

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

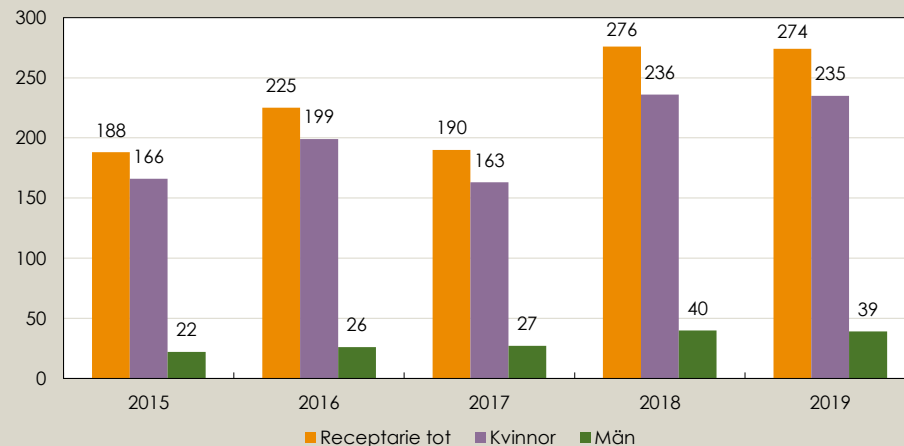
Ökat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till receptarier ökade med 46 procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 97) [2].

Figur 97. Antal utfärdade legitimationer till receptarier 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 232 personer receptarieexamen (192 kvinnor och 40 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 1,0 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 60 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en receptarieexamen inom sex år (tre års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (63 procent) än bland män (38 procent) [8].

Sveriges Farmaceuter och Sveriges Apoteksförening bedömer ökat behov på apotek och i primärvård

Sveriges Farmaceuter (SF) och Sveriges Apoteksförening (SA) har bedömt tillgång och efterfrågan på apotekare och receptarier, se avsnittet Apotekare. Enligt SA är behovet av apotekare och receptarier störst på mindre orter i glesbygd och många receptarier uppges närma sig pensionsåldern. SA menar att distansutbildningar skulle kunna bidra till att fler stannar på orter som saknar farmaceutiska utbildningar. SF bedömer också att behovet inom apoteksbranschen kommer att fortsätta öka samt att efterfrågan i primärvården ökar i samband med omställningen mot en mer nära vård [10, 11].

Röntgensjuksköterska

TILLGÅNG

2018

- Omkring 4 000 legitimerade och sysselsatta.
- Omkring 3 700 inom hälso- och sjukvården, varav 81 % kvinnor och 19 % män, 86 % i offentlig sektor och 14 % i privat sektor.
- 3,6 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens län.
- Enligt SKR var omkring 3 000 röntgensjuksköterskor anställda i regionerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 1 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 2 % i offentlig sektor men minskade med 4 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 226 röntgensjuksköterskelegitimationer, varav 82 % till utbildade i Sverige, 12 % inom EU eller EES och 6 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 157 personer röntgensjuksköterskeexamen.
- 1,6 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

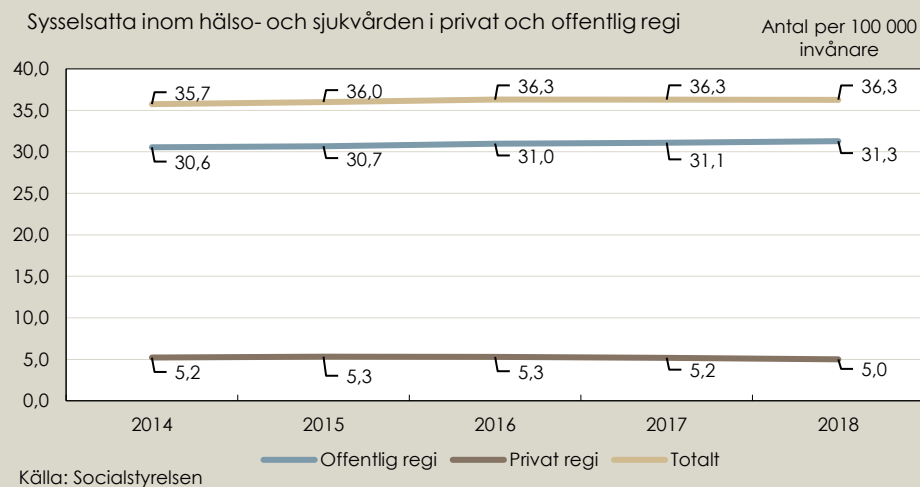
EFTERFRÅGAN

- 18 av 21 regioner bedömer att det är brist på röntgensjuksköterskor och 3 regioner (Örebro län, Gävleborg och Västerbotten) redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer 86 % av arbetsgivarna att det är brist på ny-examinerade och 90 % har brist på erfarna röntgensjuksköterskor.
- Vårdförbundet bedömer att en ökad efterfrågan och pensionsavgångar skapar ett rekryteringsbehov. Enligt Svensk Förening för Nuklearmedicin behövs fler röntgensjuksköterskor inom nuklear-medicinska arbetsområden.

Jämn tillgång på röntgensjuksköterskor över tid

Figur 98 visar antalet legitimerade röntgensjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med en procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet ökade i offentlig sektor medan det minskade i den privata.

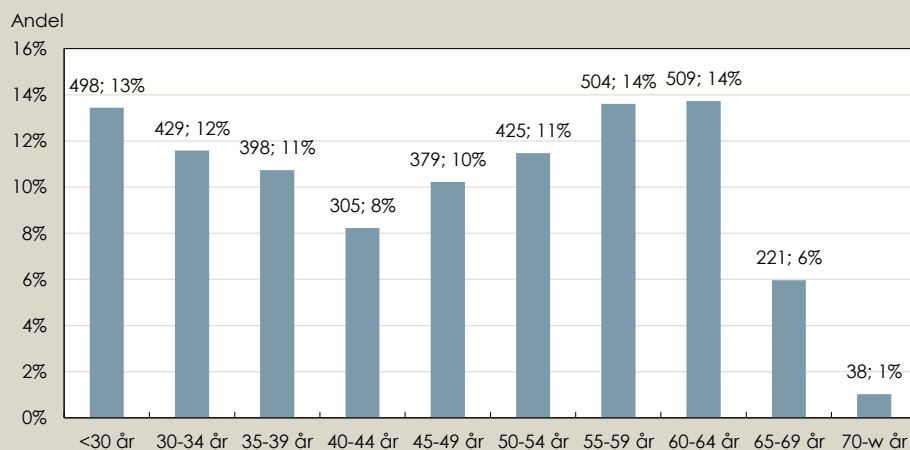
Figur 98. Legitimerade och sysselsatta röntgensjuksköterskor 2014–2018

Figur 99 visar att antalet sysselsatta per åldersgrupp 2018 minskade fram till gruppen 40–44-åringar, för att sedan öka för varje åldersgrupp upp till 60–64-åringarna. Medelåldern bland de sysselsatta var 46 år och 3,6 procent var 67 år eller äldre.

Figur 99. Röntgensjuksköterskor i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

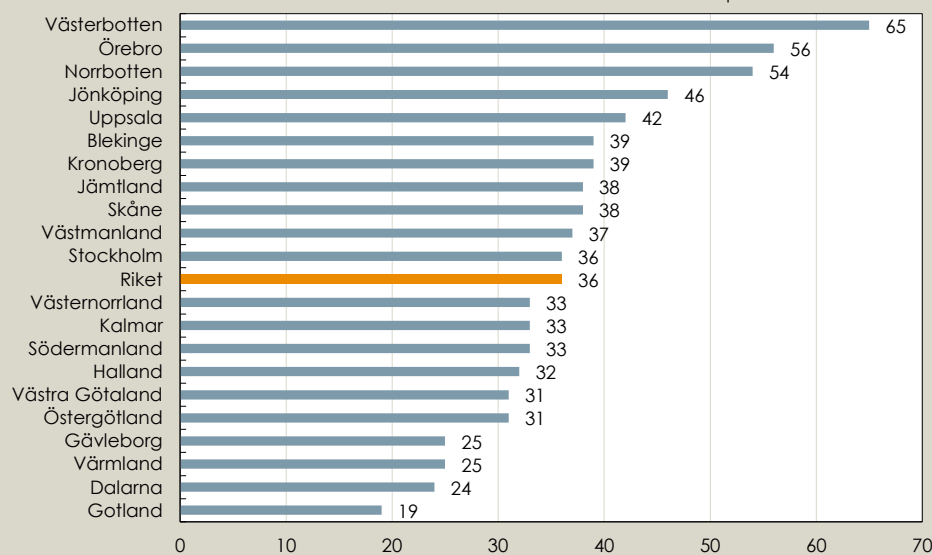
Västerbottens län hade flest sysselsatta röntgensjuksköterskor per 100 000 invånare 2018 (se figur 100) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland röntgensjuksköterskor som var anställda i regioner 2018 var 89 procent [3].

Figur 100. Antal röntgensjuksköterskor per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Antal per 100 000 invånare

Källa: Socialstyrelsen

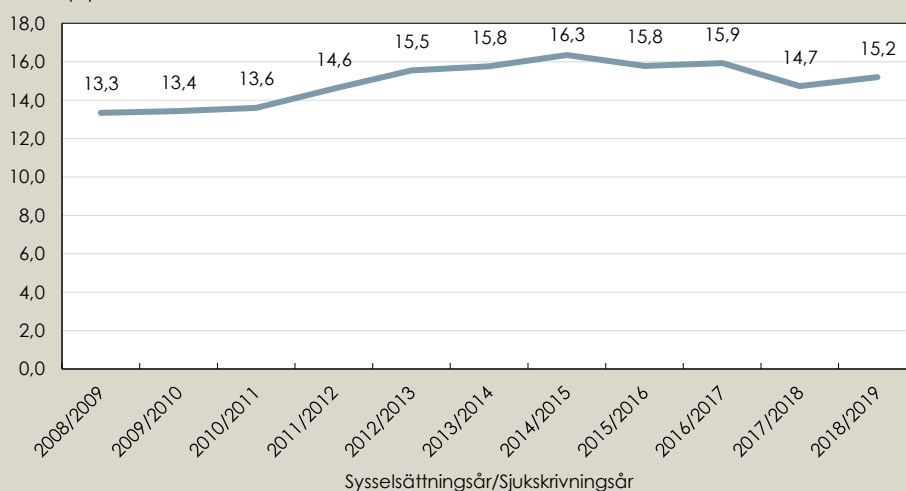
Sjukskrivningar bland röntgensjuksköterskor

Figur 101 visar att andelen av de legitimerade röntgensjuksköterskorna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 13,3 och 16,3 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 101. Andel legitimerade och sysselsatta röntgensjuksköterskor med sjukfall som når Försäkringskassan

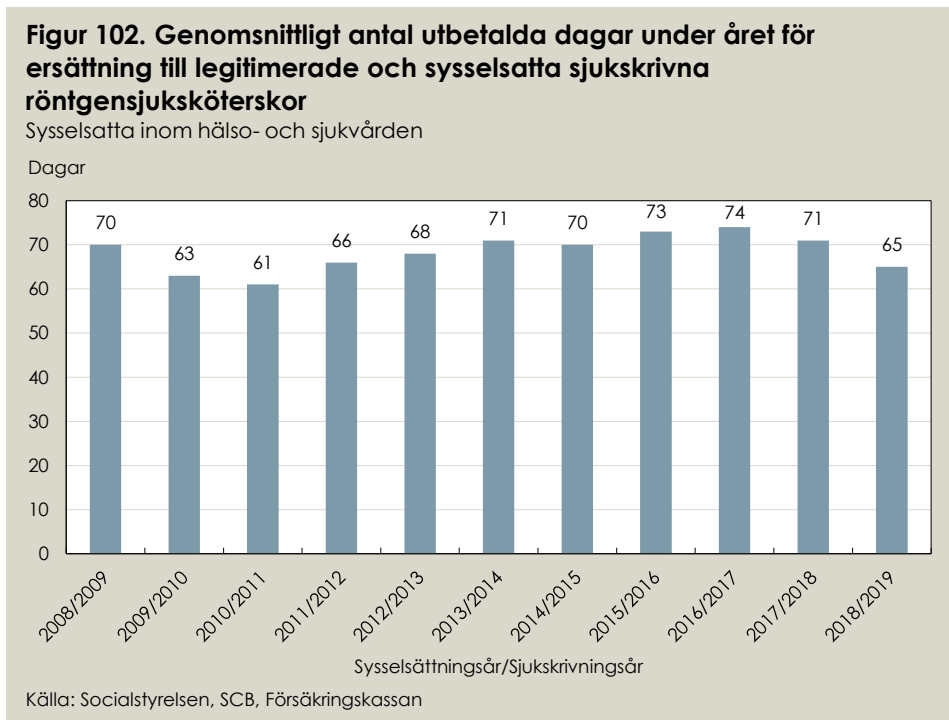
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

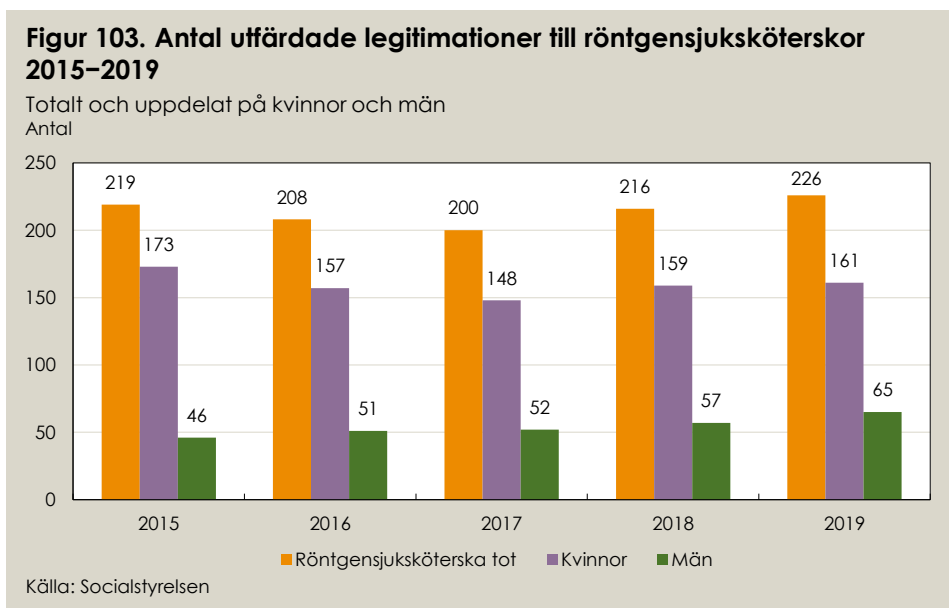
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 102 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta röntgensjuksköterskor fick utbetald ersättning på grund av sjuk-skrivning varierade mellan 61 och 74 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Liten ökning i antalet utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till röntgensjuksköterskor var relativt konstant men ökade med tre procent 2015–2019 (se figur 103) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 157 personer röntgensjuksköterskeexamen (121 kvinnor och 36 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 1,6 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 64 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en röntgensjuksköterskeexamen inom sex år (tre års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (67 procent) än bland män (57 procent) [8].

Brist på röntgensjuksköterskor i många regioner

Alla regioner utom tre (Örebro län, Gävleborg och Västerbotten) bedömer att de har brist på röntgensjuksköterskor. Region Uppsala menar att det råder nationell brist på yrkesgruppen, bland annat på grund av arbete inom dygnet runt-verksamhet och konkurrens från andra arbetsgivare. Region Östergötland får få sökande till sina utannonserade tjänster och Region Kalmar bedömer att bristen beror på pensionsavgångar. Region Halland uppskattar att det är för få sökande till utbildningen för röntgensjuksköterskor. Region Västmanland uppger att det är stor brist på nyexaminerade och bedömer att röntgensjuksköterskor är den grupp bland de legitimerade yrkena som är svårast att klara kompetensförsörjningen för. I Region Västernorrland är det brist på både nyexaminerade och yrkeserfarna röntgensjuksköterskor [9].

Vårdförbundet bedömer att det finns behov av att ersätta kommande pensionsavgångar

Vårdförbundet bedömer att det råder ett stort rekryteringsbehov av röntgensjuksköterskor på grund av ökad efterfrågan och pensionsavgångar. Vårdförbundet menar att utbildningen inte är dimensionerad för att täcka behovet och uppger att allt fler röntgensjuksköterskor söker arbete inom bemanningsbolag. Vårdförbundet bedömer att en hög arbetsbelastning, relativt låga löner och otydliga karriärmodeller bidrar till att få personer söker sig till yrket. Förbundet betonar vikten av en specialistutbildning för röntgensjuksköterskor [22].

Enligt Svensk Förening för Nuklearmedicin (SFNM)⁴¹ arbetar omkring 90 röntgensjuksköterskor med nuklearmedicinska undersökningsmetoder. SFNM bedömer att det behövs fler för att möta kommande pensionsavgångar och framtida behov, framför allt inom PET-området.²² [26].

⁴¹ SFNM är en sektion inom Svenska Läkaresällskapet samt en specialitetsförening inom Sveriges läkarförbund.

Sjukhusfysiker

TILLGÅNG

2018

- Omkring 590 legitimerade och sysselsatta.
- Omkring 400 inom hälso- och sjukvården, varav 46 % kvinnor och 54 % män, 98 % i offentlig sektor och 2 % i privat sektor.
- 1,7 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Uppsala län.
- Enligt SKR var knappt 400 sjukhusfysiker anställda i regionerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 14 %.
- Det relativa antalet sysselsatta ökade med 14 % i offentlig sektor och 43 % (3 sjukhusfysiker) i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 31 sjukhusfysikerlegitimationer, samtliga till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 27 personer sjukhusfysikerexamen.
- 0,8 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

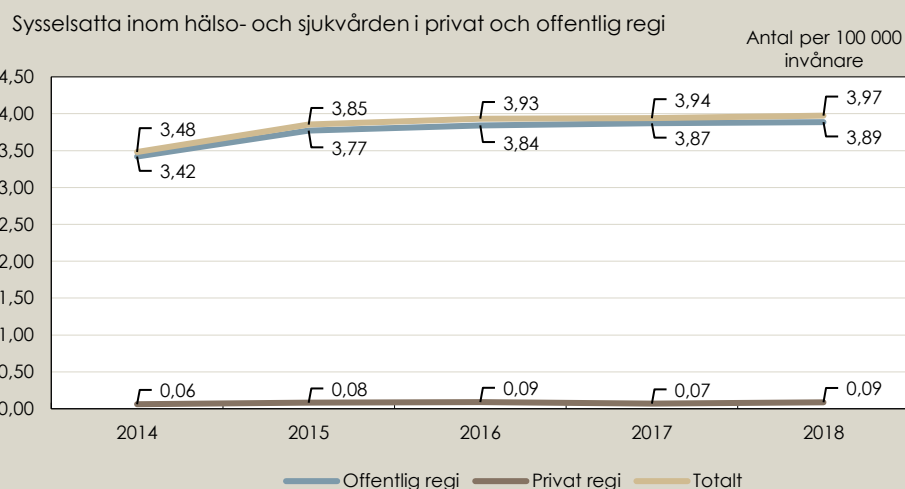
EFTERFRÅGAN

- 6 av 21 regioner bedömer att det är brist på sjukhusfysiker och 15 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Svenska Sjukhusfysikerförbundet bedömer att det är svårt att rekrytera erfarna sjukhusfysiker, särskilt utanför utbildningsorterna.

Ökad tillgång på sjukhusfysiker över tid

Figur 104 visar antalet legitimerade sjukhusfysiker sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med 14 procent i förhållande till befolkningen och ökningen var större i privat än offentlig sektor.

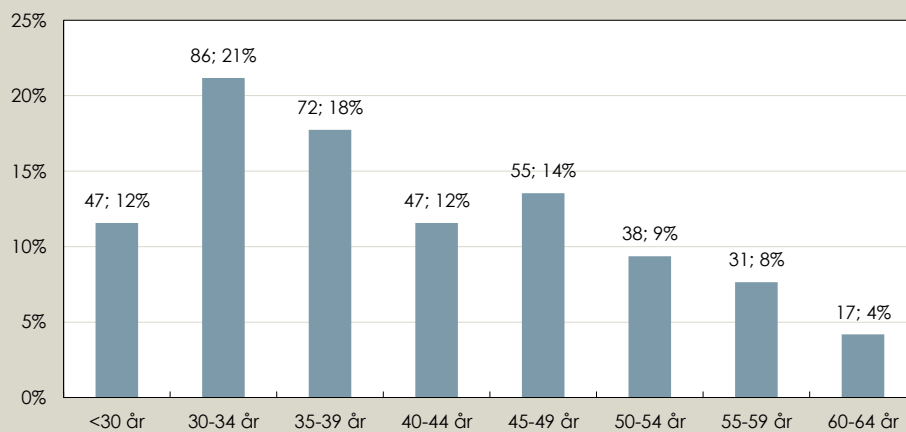
Figur 104. Legitimerade och sysselsatta sjukhusfysiker 2014–2018

Figur 105 visar att den enskilt största åldersgruppen 2018 var 30–34-åringar. Därefter sjönk antalet sysselsatta per åldersgrupp, med undantag för de mellan 45 och 49 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 42 år och 1,7 procent var 67 år eller äldre.

Figur 105. Sjukhusfysiker i olika åldersgrupper 2018

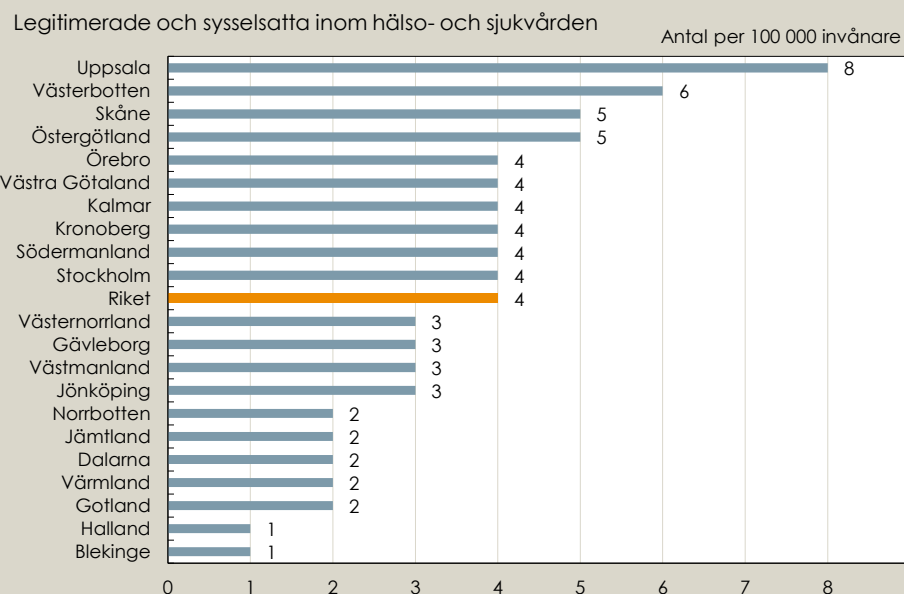
Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Uppsala län hade flest sysselsatta sjukhusfysiker per 100 000 invånare 2018 (se figur 106) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland sjukhusfysiker som var anställda i regioner 2018 var 92 procent [3].

Figur 106. Antal sjukhusfysiker per 100 000 invånare per län 2018

Källa: Socialstyrelsen

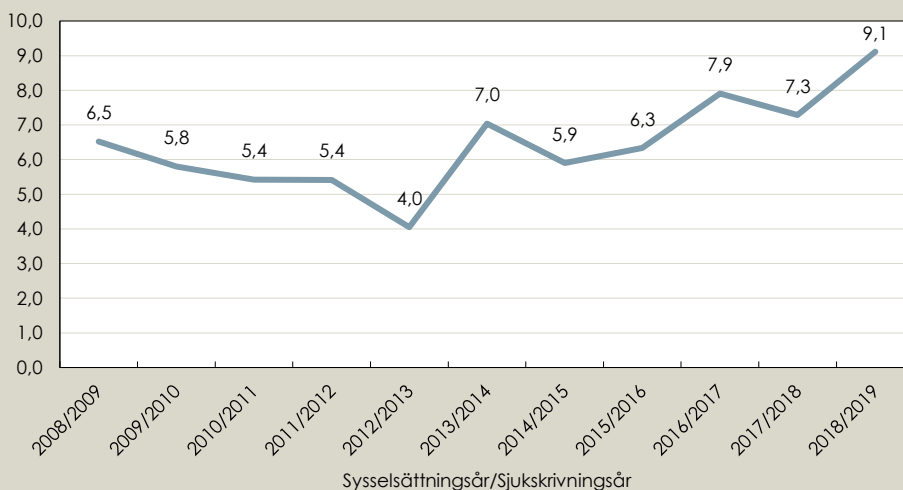
Sjukskrivningar bland sjukhusfysiker

Figur 107 visar att andelen av de legitimerade sjukhusfysikerna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 4,0 och 9,1 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 107. Andel legitimerade och sysselsatta sjukhusfysiker med sjukfall som når Försäkringskassan

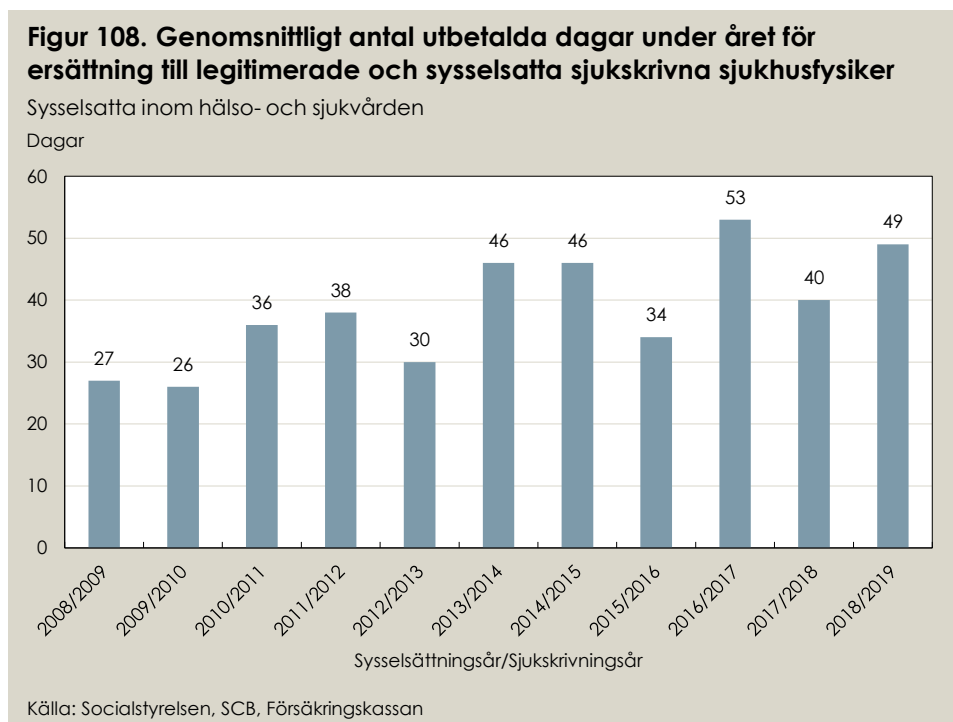
Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

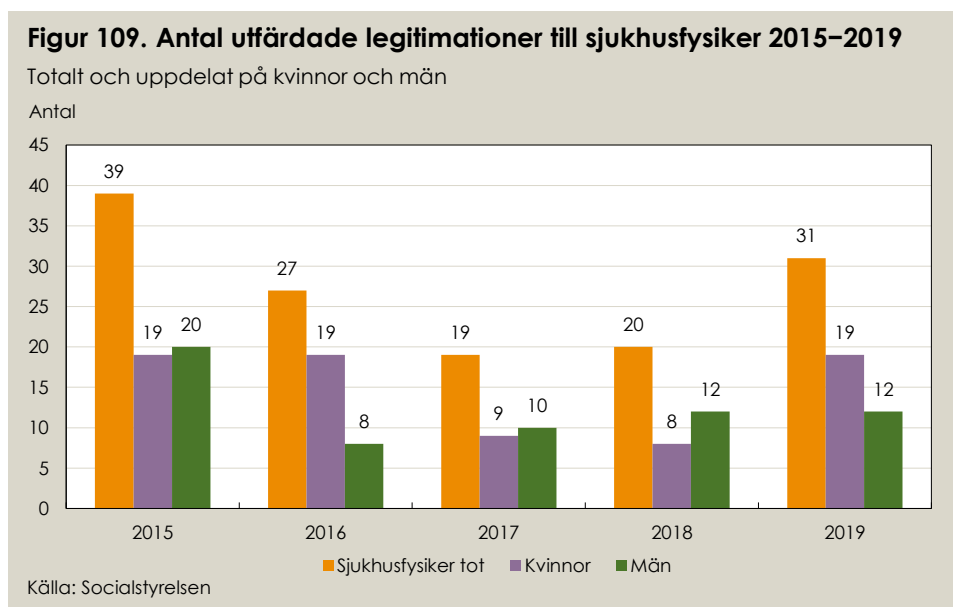
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 108 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta sjukhusfysiker fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 26 och 53 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Fler utfärdade legitimationer efter period av minskning

Antalet årligen utfärdade legitimationer till sjukhusfysiker har ökat sedan 2017 men minskade med 21 procent 2015–2019. Fördelningen mellan kvinnor och män har varierat över tid (se figur 109) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 27 personer sjukhusfysikerexamen (14 kvinnor och 13 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 0,8 behöriga förstahands-sökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 44 procent av nybörjarna läsåren 2001/2002–2011/2012 ut en sjukhusfysikerexamen inom åtta år (fem års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (44 procent) än män (40 procent) [8].

Svenska sjukhusfysikerförbundet bedömer att det är svårt att rekrytera erfarna sjukhusfysiker

Svenska sjukhusfysikerförbundet⁴² bedömer att arbetsmarknaden för yrkesgruppen är i balans men att det är svårare att rekrytera erfarna än nyexaminerade sjukhusfysiker. Enligt förbundet kan det leda till problem att fylla lagstadgade roller såsom strålskyddsexpert och strålningsfysikalisk ledningsfunktion. Förbundet bedömer att det är lättare att rekrytera sjukhusfysiker på utbildningsorterna än på andra orter i landet och vikariat uppges vara särskilt svåra att tillsätta. Förbundet arbetar för att införa en specialistkompetens för sjukhusfysiker [52].

⁴² Det fackliga Svenska Sjukhusfysikerförbundet är en professionsförening inom Naturvetarna, som är en del av Saco.

Sjuksköterska

TILLGÅNG

2018

- Drygt 126 000 legitimerade och sysselsatta (grund- och specialist-sjuksköterskor).
- Drygt 110 000 inom hälso- och sjukvården, varav 88 % kvinnor och 12 % män, 82 % i offentlig sektor och 18 % i privat sektor.
- 3,5 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västerbottens län.
- Norrbottens län hade flest sjuksköterskor i förhållande till läkare (mer än 4 gånger så många).
- Enligt SKR var drygt 70 000 grund- och specialistsjuksköterskor anställda i regionerna och drygt 18 000 i kommunerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 1 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 3 % i offentlig sektor men ökade med 11 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 4 886 sjuksköterskelegitimationer, varav 91 % till utbildade i Sverige, 7 % inom EU eller EES och 2 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 4 538 personer sjuksköterskeexamen.
- 2,5 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 17 av 21 regioner bedömer att det är brist på grundutbildade sjuksköterskor och 4 regioner (Jönköpings län, Värmland, Västmanland och Gävleborg) redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer 50 % av arbetsgivarna att det är balans för ny-examinerade men nästan 80 % har brist på erfarna sjuksköterskor.
- Svensk sjuksköterskeförening bedömer att arbetsmarknaden är god för sjuksköterskor. Enligt Vårdförbundet är det svårt att rekrytera sjuksköterskor, både erfarna och nyexaminerade.

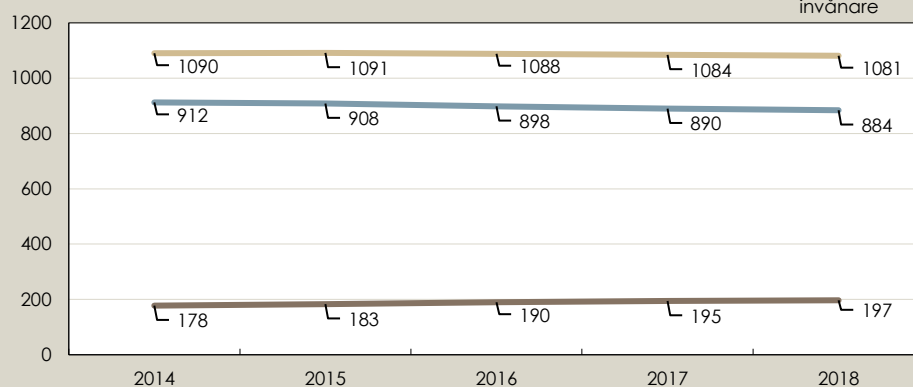
Fler sjuksköterskor i privat sektor relativt befolkningen

Figur 110 visar antalet legitimerade sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade med en procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet sysselsatta minskade i offentlig sektor medan det ökade i den privata.

Figur 110. Legitimerade och sysselsatta sjuksköterskor 2014–2018*

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

* Grund- och specialistutbildade

Källa: Socialstyrelsen

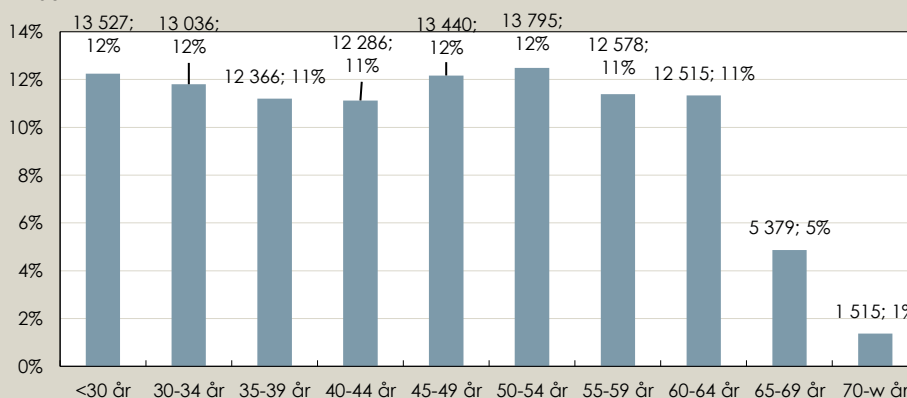
Offentlig regi Privat regi Totalt

Figur 111 visar att antalet sysselsatta per åldersgrupp var relativt jämnt fördelat, utom för de två minsta åldersgrupperna som utgjordes av de som var 65 år och äldre. Åldersfördelningen bland sysselsatta sjuksköterskor i de olika länen var relativt lik den på nationell nivå (se figur 112). Medelåldern bland de sysselsatta 2018 var 46 år och 3,5 procent var 67 år eller äldre.

Figur 111. Sjuksköterskor i olika åldersgrupper 2018*

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel

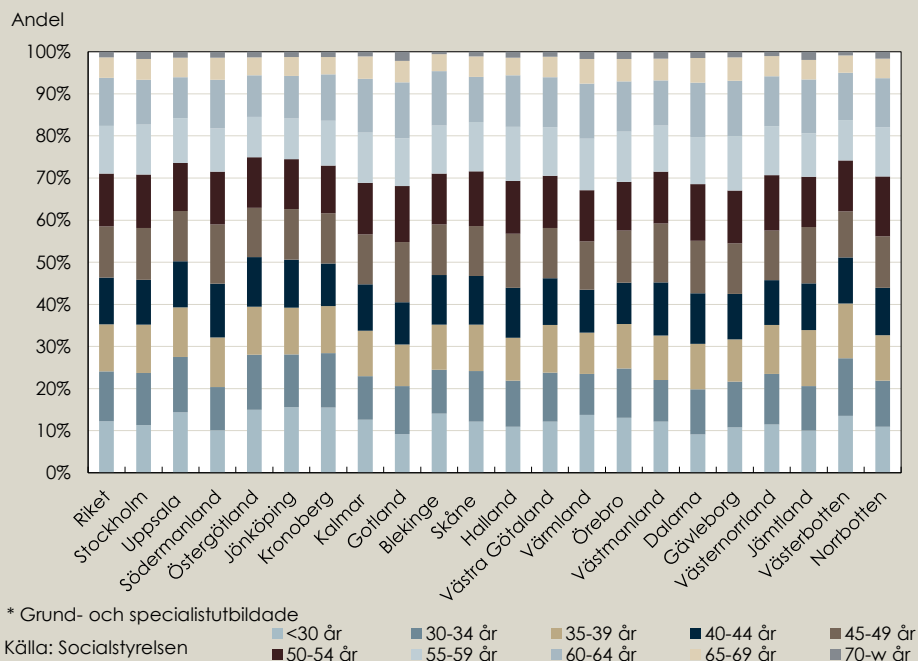

* Grund- och specialistutbildade

Källa: Socialstyrelsen

Figur 112. Åldersfördelning bland sjuksköterskor i riket och länen 2018

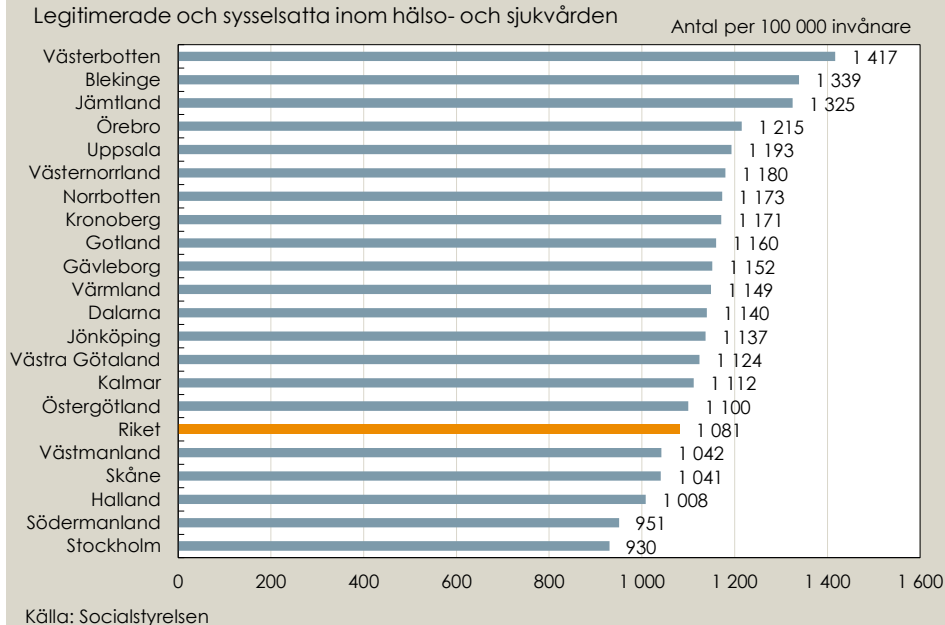
Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Västerbottens län hade flest sysselsatta grund- och specialistsjuksköterskor per 100 000 invånare 2018 (se figur 113) [1, 2].

Figur 113. Antal sjuksköterskor per 100 000 invånare per län 2018

Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Sjuksköterskor i regioner och kommuner

Av drygt 70 000 grund- och specialistutbildade sjuksköterskor som 2018 var anställda i regionerna var knappt 10 000 verksamma inom anestesi, intensiv-

eller operationssjukvård, drygt 2 400 var ambulanssjuusköterskor och 3 200 var verksamma inom barn- och ungdomssjukvård. Drygt 4 800 var distriktsköterskor och 3 400 var verksamma inom psykiatri. Av drygt 18 300 sjuksköterskor som 2018 var anställda i kommunerna var knappt 11 000 verksamma inom funktionsnedsättning och äldreomsorg, drygt 3 300 var skolsköterskor och knappt 2 000 var distriktssköterskor.

Sysselsättningsgraden bland grund- och specialistutbildade sjuksköterskor anställda i regionerna 2018 var 87 procent (92 procent inom ambulanssjukvård, 87 procent inom intensivsjukvård och psykiatri, 86 procent inom anes-tesi- och operationssjukvård, 84 procent inom barn- och ungdomssjukvård och 79 procent bland distriktssköterskor).

Sysselsättningsgraden bland kommunalt anställda grund- och specialistutbildade sjuksköterskor 2018 var 82 procent (87 procent för skolsköterskor, 82 procent för distriktssköterskor och 80 procent inom funktionsnedsättning och äldreomsorg) [3, 13].

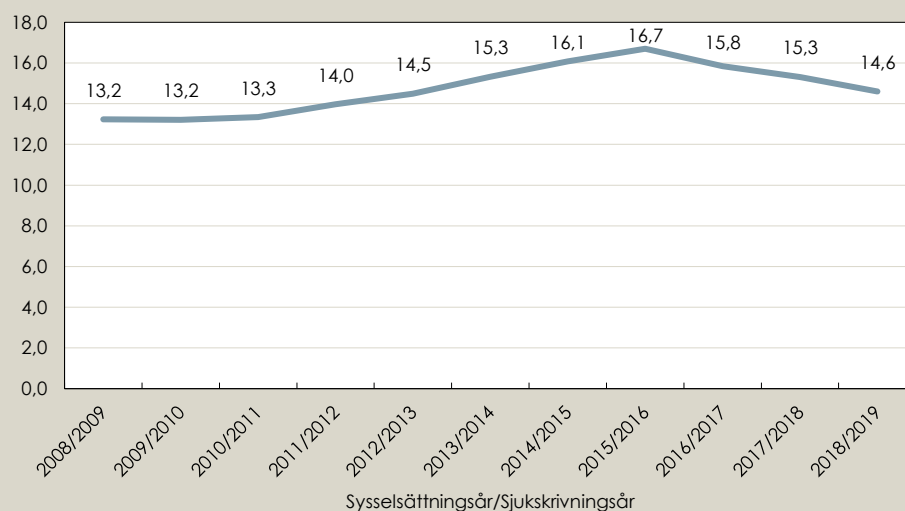
Sjukskrivningar bland sjuksköterskor

Figur 114 visar att andelen av de legitimerade sjuksköterskorna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 13,2 och 16,7 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 114. Andel legitimerade och sysselsatta sjuksköterskor med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

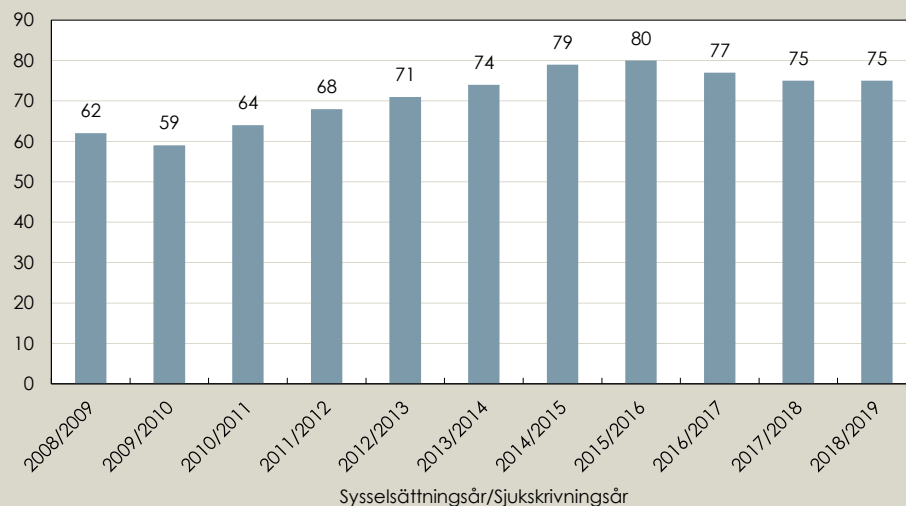
Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

Figur 115 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta sjuksköterskor fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 59 och 80 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 115. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna sjuksköterskor

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

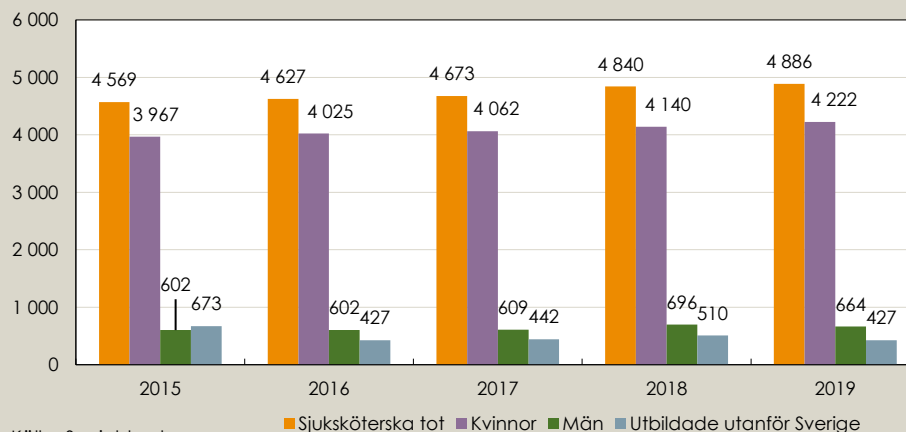
Ökat antal utfärdade legitimationer över tid

Antalet årligen utfärdade legitimationer till sjuksköterskor har varit relativt jämnt över tid men ökade med sju procent 2015–2019. Majoriteten utfärdades till kvinnor (se figur 116) [2].

Figur 116. Antal utfärdade legitimationer till sjuksköterskor 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män samt antalet av det totala antalet till de som utbildat sig utanför Sverige

Antal

Källa: Socialstyrelsen

Läsåret 2019/2020 avlade 4 538 personer sjuksköterskeexamen (3 934 kvinnor och 604 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 2,5 behöriga första-handssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 77 procent av nybörjarna läsåren 2003/2004–2013/2014 ut en sjuksköterskeexamen inom sex år (tre

års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (79 procent) än bland män (67 procent) [8].

Regionerna efterfrågar erfarna grundutbildade sjuksköterskor

17 av 21 regioner bedömer att de har brist på grundutbildade sjuksköterskor. Region Västmanland har bedömt att det är balans mellan tillgång och efterfrågan men uppger att de har svårt att rekrytera erfarna grundutbildade sjuksköterskor.

I Region Stockholm är det framför allt brist på erfarna sjuksköterskor inom dygnet runt-verksamheter. Region Uppsala påtalar att bristen på grundutbildade sjuksköterskor är nationell och påverkas av exempelvis konkurrens från andra vårdgivare, löneläget och långa arbetsdagar. Även Region Kalmar län betonar att bristen på flera legitimationsyrken, inklusive sjuksköterskor, är nationell, vilket gör att det är svårt att rekrytera. Regionen bedömer att bristen på grundutbildade sjuksköterskor främst beror på pensionsavgångar. Region Gotland uppger att det råder stor brist på sjuksköterskor, främst sådana som arbetar natt. I Region Blekinge är det allmän brist på grundutbildade sjuksköterskor. Region Örebro län betonar att det är hög rörlighet på arbetsmarknaden bland grundutbildade sjuksköterskor och att de även är aktuella för andra tjänster än de kliniska, exempelvis inom administration. Regionen beskriver en yrkesgrupp med en relativt låg medelålder, vilket medför att många tar ut föräldraledighet eller rekryteras för specialistutbildning. Region Dalarna uppger att det är svårt att rekrytera erfarna sjuksköterskor. Även Region Västerbotten bedömer att de har brist på grundutbildade sjuksköterskor och Region Norrbotten betonar att det är svårt att rekrytera erfarna grundutbildade sjuksköterskor till vårdavdelningar [9].

Svensk sjuksköterskeförening och Vårdförbundet bedömer att det är brist på sjuksköterskor

Svensk sjuksköterskeförening⁴³ bedömer att arbetsmarknaden är god för grund- och specialistutbildade sjuksköterskor. Föreningen menar att befolkningsutvecklingen med fler multisjuka äldre och en ökad psykisk ohälsa kräver att det finns välutbildade sjuksköterskor. Svensk sjuksköterskeförening betonar vikten av att sjuksköterskors kompetens tillvaratas, att det sker en god introduktion till yrkeslivet, exempelvis genom ett kliniskt basår, samt en kontinuerlig professionell utveckling genom hela yrkeslivet [53].

Vårdförbundet bedömer att lönenivåer och en pressad arbetsmiljö förklarar varför arbetsgivare uppger att det är svårt att rekrytera erfarna och nyexaminerade sjuksköterskor. Enligt förbundet finns ett stort rekryteringsbehov av sjuksköterskor i kommunerna i samband med pensionsavgångar och omställningen till en mer nära vård [22].

⁴³ En partipolitisk obunden professionsförening.

Specialistsjuksköterska

TILLGÅNG

2018

- Knappt 55 000 sysselsatta.
- Knappt 48 000 inom hälso- och sjukvården, varav 88 % kvinnor och 12 % män, 82 % i offentlig sektor och 18 % i privat sektor.
- 6,2 % av de sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Jämtlands och Västerbottens län.
- Flest med inriktningen distriktssjuksköterska, både i absoluta tal och relativt befolkningen.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 3 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 4 % i offentlig sektor men ökade med 2 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- Läsåret 2019/2020 avlade 2 648 personer specialistsjuksköterskeexamen.
- 1,9 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

EFTERFRÅGAN

- 21 av 21 regioner rapporterar brist på specialistsjuksköterskor.
- Enligt SCB bedömer en stor andel av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade och erfarna inom flera olika specialistsjuksköterskeinriktningar: Distriktssköterska – 94 %. Psykiatrisk vård – 93 % nyexaminerade och 96 % erfarna. Anestesi/intensivvård/operation – 83 % nyexaminerade och 80 % erfarna. Barn- och ungdom – 65 % nyexaminerade och 63 % erfarna.
- Svensk sjuksköterskeförening bedömer att det är stor brist på specialistsjuksköterskekompetens, särskilt inom vård av äldre, onkologi och psykiatri.

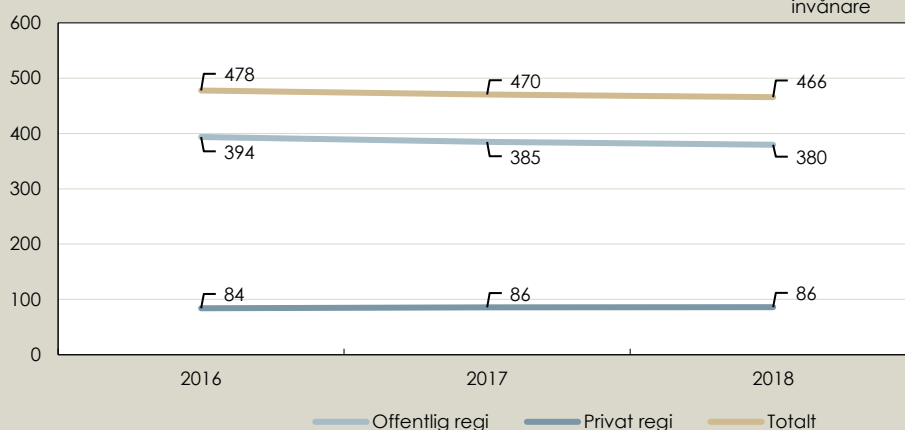
Färre specialistsjuksköterskor över tid

Figur 117 visar antalet specialistsjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade med tre procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet sysselsatta minskade i offentlig sektor medan det ökade i den privata.

Figur 117. Sysselsatta specialistsjuksköterskor 2016–2018

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården i privat och offentlig regi

Antal per 100 000
invånare

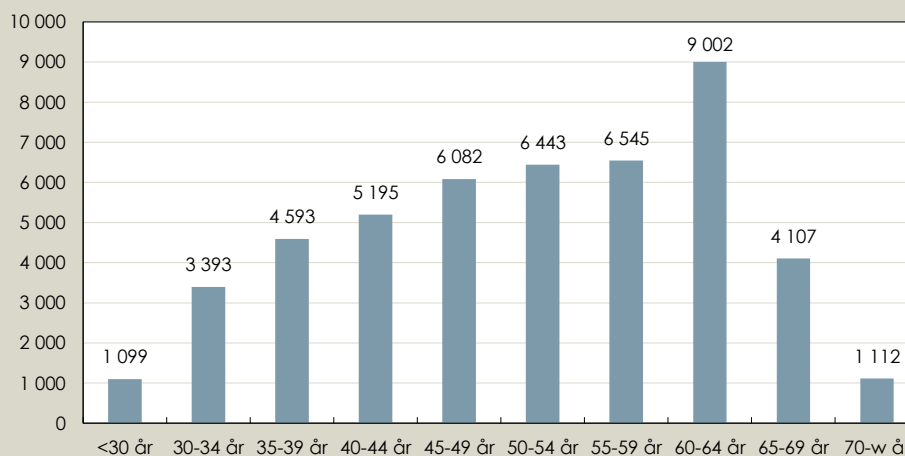

Källa: Socialstyrelsen

Figur 118 visar att antalet sysselsatta specialistsjuksköterskor 2018 ökade för varje åldersgrupp upp till den enskilt största åldersgruppen, 60–64-åringar. Medelåldern bland de sysselsatta 2018 var 51 år och 6,2 procent var 67 år eller äldre.

Figur 118. Antal specialistsjuksköterskor i olika åldersgrupper 2018

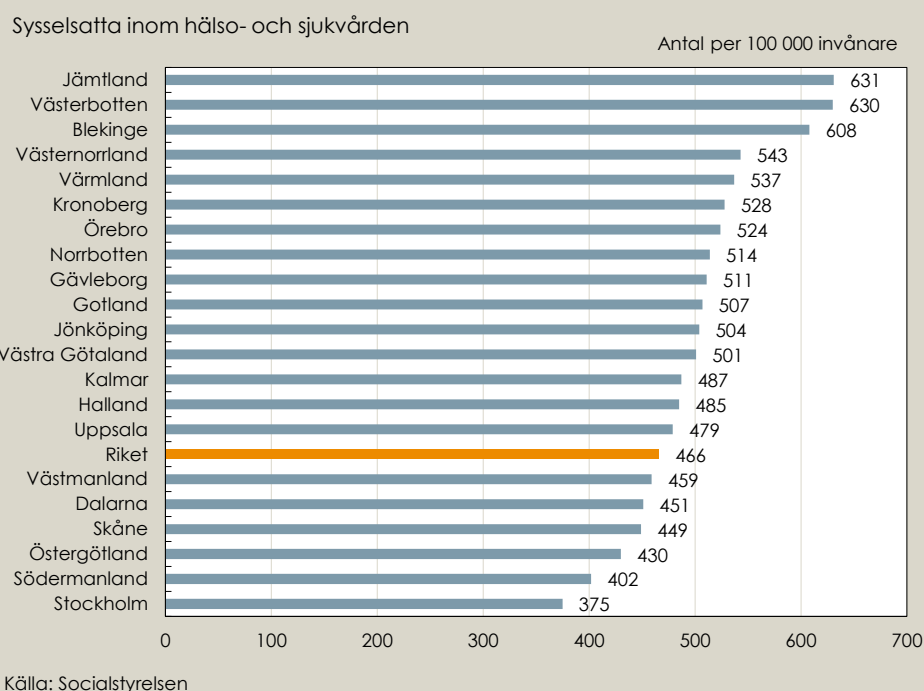
Legitimerade och sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Källa: Socialstyrelsen

Jämtlands och Västerbottens län hade flest sysselsatta specialistsjuksköterskor per 100 000 invånare 2018 (se figur 119) [1, 2].

Figur 119. Antal specialistsjuksköterskor per 100 000 invånare per län 2018

Distriktssjuksköterskor den största inriktningen

Bland sysselsatta specialistsjuksköterskor 2018 var flest verksamma som distriktssjuksköterskor, både i absoluta tal och sett till antalet per 100 000 invånare. Det relativa antalet distriktssjuksköterskor minskade dock med fyra procent 2016–2018. Under samma period minskade antalet sysselsatta per 100 000 invånare även inom följande inriktningar: internmedicin eller kirurgi, onkologi, operationssjukvård och psykiatrisk vård. Inom följande inriktningar ökade istället antalet sysselsatta per 100 000 invånare 2016–2018: ambulanssjukvård, hälso- och sjukvård för barn och unga, vård av äldre och annan specialisering⁴⁴ [2].

Kvinnor i majoritet bland de examinerade

Läsåret 2019/2020 avlade 2 648 personer specialistsjuksköterskeexamen (2 293 kvinnor och 355 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 1,9 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 80 procent av nybörjarna läsåren 2004/2005–2014/2015 ut en specialistsjuksköterskeexamen inom 4–4,5 år (1–1,5 års nominell studietid + 3 år). Andelen var högre bland kvinnor (81 procent) än bland män (77 procent) [8].

Alla regioner har brist på specialistsjuksköterskor

Alla 21 regioner bedömer att de har brist på specialistsjuksköterskor i sina verksamheter. Alla regioner har inte specificerat inom vilka inriktningar som de har brist men åtta regioner uppger att de har brist på specialistsjuksköterskor inom operationssjukvård. Region Skåne uppger att bristen har lett till att

⁴⁴ Inkluderar specialistutbildningar i akutsjukvård, ögonsjukvård, företagshälsövård, hjärtsjukvård och diabetesvård.

ett tjugotal operationssalar i regionen är stängda. Sex regioner redovisar brist på specialistsjuksköterskor inom intensivvård. En av dem, Region Norrbotten, uppger att de vidareutbildar grundutbildade sjuksköterskor inom intensivvård men att det är svårt att utbilda i takt med verksamhetens behov samt att det skapas ett högt söktryck när många söker utbildningen nationellt. Fem regioner har uppgett att de har brist på specialistsjuksköterskor inom anestesivård och lika många beskriver att de har brist på distriktssköterskor. Region Östergötland bedömer att stora pensionsavgångar har orsakat bristen på distriktssköterskor och Region Kalmar län beskriver att det råder brist i vissa delar av regionen. Fyra regioner rapporterar om brist på specialistsjuksköterskor inom psykiatrisk vård. Tre regioner specificerar att de har brist på specialistsjuksköterskor inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar. Slutligen uppger en region att de har brist på specialistsjuksköterskor inom ambulanssjukvård.

Specialistsjuksköterskebristen beskrivs som nationell

Tre regioner beskriver att bristen på specialistsjuksköterskor gäller de flesta eller samtliga inriktningar. Region Uppsala, Region Kalmar län och Region Skåne påtalar att specialistsjuksköterskebristen är nationell, vilket gör det svårt att rekrytera. De beskriver att de konkurrerar med andra regioner, kommuner och privata vårdgivare och bemanningsbolag om en begränsad mängd specialistsjuksköterskor. Regionerna uppger att bristen på specialistsjuksköterskor varierar mellan olika inriktningar men också geografiskt inom regionerna. Flera regioner påtalar att kommande pensionsavgångar påverkar tillgången på specialistsjuksköterskor och att bristen framför allt gäller personer med yrkeserfarenhet.

Närhet till utbildningsort bedöms vara viktig faktor

Region Norrbotten bedömer att en orsak till brist på arbetskraft är att det saknas utbildning till flertalet legitimationsyrken inom regionen. Region Västernorrland beskriver också att avståndet till lärosäten kan försvåra rekrytering inom vissa grupper. Regionen uppger även att Mittuniversitetet ibland beslutar att inte bedriva utbildningar vissa år, vilket påverkar regionens kompetensförsörjning. Region Jönköpings län beskriver att nästan hela försörjningen av specialistsjuksköterskor bygger på egen utbildning. Regionen uppger att en konsekvens av utbildningstjänster⁴⁵ är att få vill utbilda sig utan ersättning från arbetsgivaren. Regionen har ibland problem i dialogen med lärosäten om de vill utbilda någon som sedan inte kommer in på utbildningen. Region Blekinge uppger att det finns grundutbildning för sjuksköterskor i regionen men att vidareutbildning sker på annan ort. Regionen tror att närhet till utbildning är en avgörande faktor och menar att det var lättare när det tidigare fanns vissa specialistsjuksköterskeutbildningar vid högskolan i Karlskrona. Region Skåne påtalar att en god utbildning kräver bland annat tillräckligt många utbildade handledare och kliniska utbildningssalar. Dessutom är det viktigt med ett högt söktryck till utbildningar inom bristyrken [9].

⁴⁵ Grundutbildade sjuksköterskor som studerar till specialistsjuksköterska eller barnmorska med bibehållen grundlön och en anställning i den verksamhet som utbildningen syftar till.

Svensk sjuksköterskeförening betonar vikten av specialistkompetens hos sjuksköterskor

Enligt Svensk sjuksköterskeförening är bristen på specialistsjuksköterskors kompetens stor, särskilt inom vård av äldre, onkologi och psykiatri. Föreningen menar att det är en utmaning att garantera en god, säker och trygg vård samtidigt som avancerade medicinska tekniska metoder och komplexa vårdprocesser introduceras i snabb takt. Föreningen bedömer att specialist-sjuksköterskor fyller en viktig funktion i en komplex vård. Föreningen uppger att lärosätenas uppdrag att utbilda ett stort antal specialistsjuksköterskor utmanas av att det är svårt att hitta utbildningsplatser med adekvat handledar-kompetens. Svensk sjuksköterskeförening menar att det, utöver specialistut-bildning, också finns behov av avancerad specialistsjuksköterska [53].

Enligt Vårdförbundet saknas det tydliga incitament för sjuksköterskor att vidareutbilda sig, om inte arbetsgivaren kan garantera att specialistutbild-ningen medför ett ökat ansvar och en högre lön [22].

Tandhygienist

TILLGÅNG

2018

- Knappt 5 200 legitimerade och sysselsatta.
- Drygt 4 400 inom hälso- och sjukvården, varav 96 % kvinnor och 4 % män, 57 % i offentlig sektor och 43 % i privat sektor.
- 1,9 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Samtliga län utom Värmlands och Gävleborgs hade fler tandläkare än tandhygienister.
- Stockholms län hade flest tandläkare i förhållande till tandhygienister (nästan 2,5 gånger så många).
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Värmlands län.
- Knappt 2 400 regionanställda tandhygienister 2018, enligt SKR.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare ökade med 1 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 2 % i offentlig sektor men ökade med 4 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

- 2019 utfärdades 163 tandhygienistlegitimationer, varav mer än 90 % till utbildade i Sverige.
- Läsåret 2019/2020 avlade 154 personer tandhygienistexamen.
- 2,7 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.

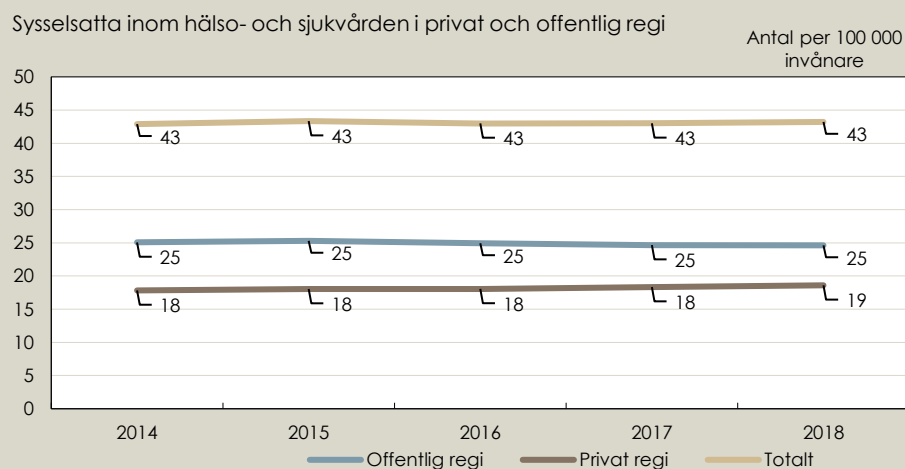
EFTERFRÅGAN

- 13 av de 19 regioner som har tandhygienister anställda i sina verksamheter bedömer att det är brist och 6 regioner redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer 80 % av arbetsgivarna att de har brist på både nyexaminerade och erfarna tandhygienister.
- Sveriges Tandhygienistförening bedömer att det är brist på yrkeserfarna tandhygienister, men att tillgången på nyexaminerade kan vara högre i storstäderna. Efterfrågan bedöms kvarstå på sikt.

Jämn tillgång på tandhygienister över tid

Figur 120 visar antalet legitimerade tandhygienister sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta ökade med en procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet minskade i offentlig sektor medan det ökade i den privata.

Figur 120. Legitimerade och sysselsatta tandhygienister 2014–2018

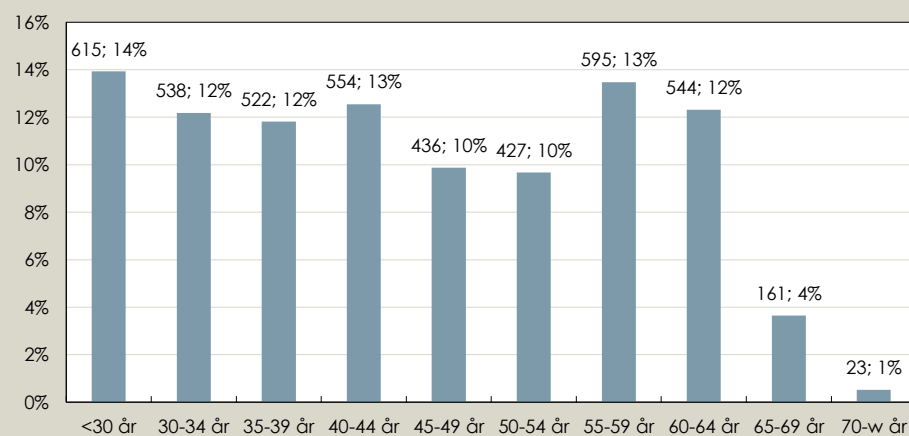

Källa: Socialstyrelsen

Figur 121 visar att antalet sysselsatta tandhygienister var relativt jämnt fördelat över åldersgrupperna upp till 64 år, med undantag för de mindre åldersgrupperna mellan 45 och 54. Medelåldern bland de sysselsatta var 45 år och 1,9 procent var 67 år eller äldre.

Figur 121. Tandhygienister i olika åldersgrupper 2018

Antal och andel per åldersgrupp av alla sysselsatta inom hälso- och sjukvården

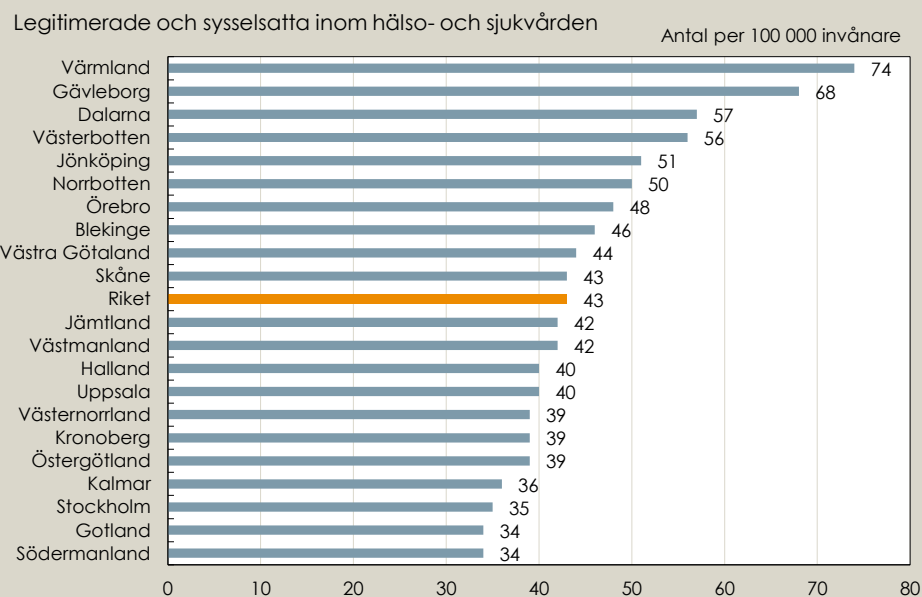

Källa: Socialstyrelsen

Värmlands län hade flest sysselsatta tandhygienister per 100 000 invånare 2018 (se figur 122) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland tandhygienister som var anställda i regioner 2018 var 88 procent [3].

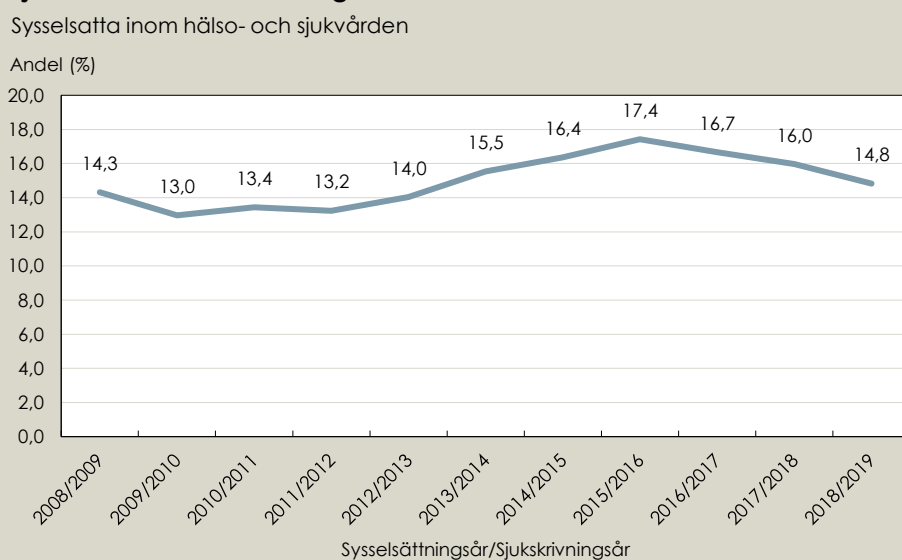
Figur 122. Antal tandhygienister per 100 000 invånare per län 2018

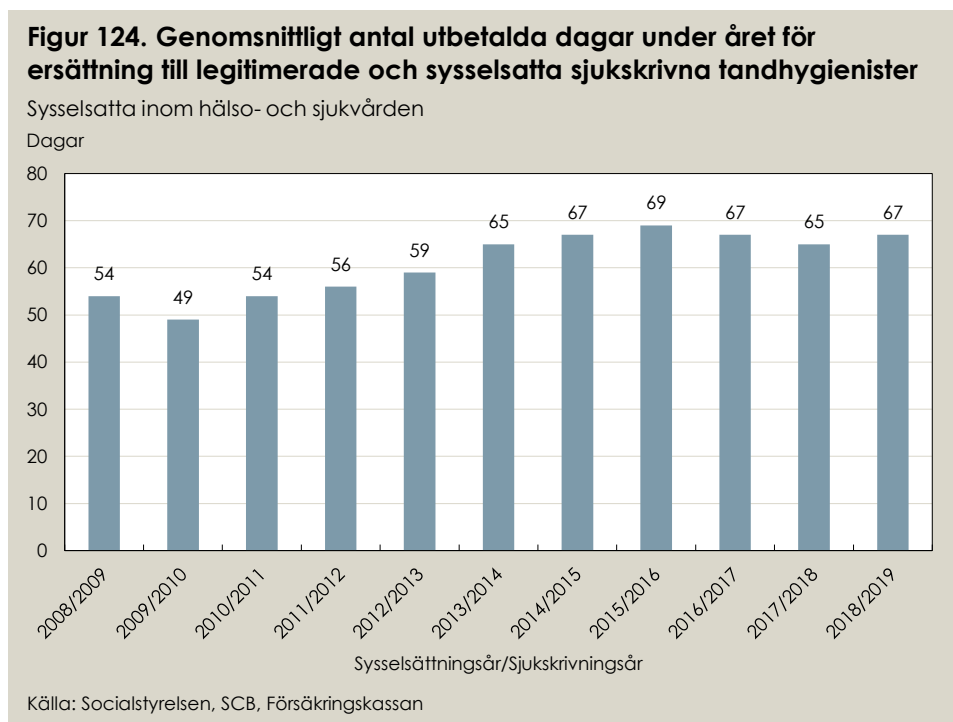
Sjukskrivningar bland tandhygienister

Figur 123 visar att andelen av de legitimerade tandhygienisterna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 13,0 och 17,4 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 123. Andel legitimerade och sysselsatta tandhygienister med sjukfall som når Försäkringskassan

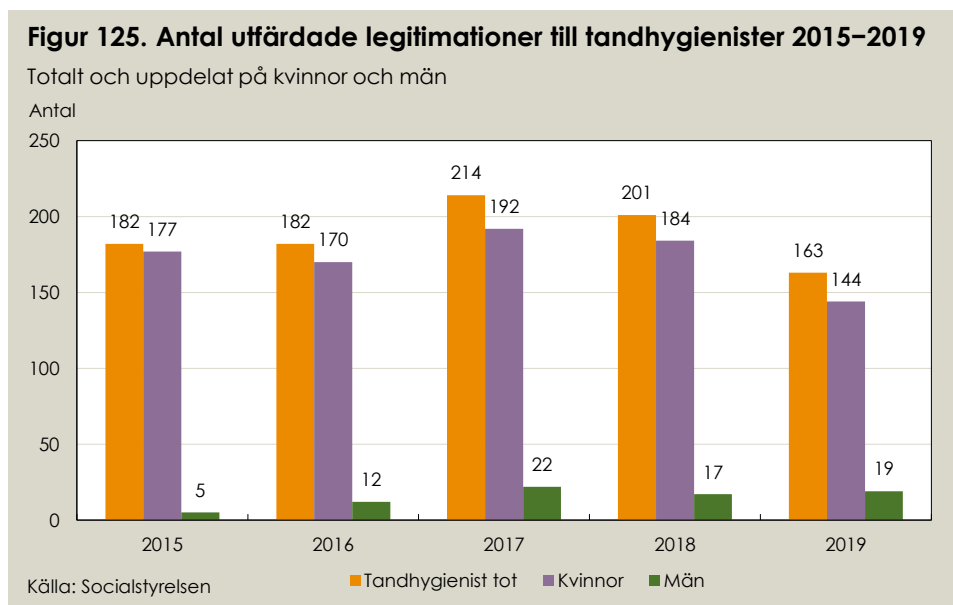

Figur 124 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta tandhygienister fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 49 och 69 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Minskat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till tandhygienister har minskat sedan 2017 och minskade med tio procent 2015–2019. Nästan alla legitimationer utfärdades till kvinnor (se figur 125) [2].

Läsåret 2019/2020 avlade 154 personer tandhygienistexamen (134 kvinnor och 20 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 2,7 behöriga förstahands-sökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 78 procent av nybörjarna läsåren 2004/2005–2014/2015 ut en tandhygienistexamen inom fem år (två års nominell studietid + tre år) [8].

Drygt hälften av regionerna rapporterar brist

Från 13 av de 19 regioner som har tandhygienister i sina verksamheter rapporteras brist på yrkesgruppen. Enligt Region Uppsala beror bristen främst på att det under några år har saknats en utbildning inom yrket i Mellansverige. Region Uppsala uppskattar att deras behov av tandläkare skulle minska om de hade fler tandhygienister. Även Region Kalmar bedömer att det har utbildats för få tandhygienister i förhållande till det nationella behovet och att det är hård konkurrens om tillgänglig arbetskraft. Region Örebro län betonar också konkurrensen med privata arbetsgivare. Regionen bedömer även att efterfrågan på tandhygienister har påverkats av nya arbets-sätt och långa avstånd till närmaste utbildningsort. Region Norrbotten beto-nar att närmaste lärosäte som utbildar tandhygienister ligger i Umeå, vilket gör det svårt för regionen att rekrytera yrkesgruppen. Region Norrbotten bedömer att de har brist på både nyutbildade och erfarna. Region Skåne uppger att tillgången på tandhygienister varierar inom regionen [9].

Sveriges Tandhygienistförening bedömer att det är brist på erfarna tandhygienister

Sveriges Tandhygienistförening⁴⁶ bedömer att det finns regionala skillnader mellan balans och brist på nyexaminerade tandhygienister och att efterfrågan på yrkesgruppen kommer att öka. Föreningen bedömer att det är brist på tandhygienister med yrkeserfarenhet.

Föreningen har märkt en viss ökning av arbetslösa nyexaminerade tandhygienister, vilket de bedömer beror på den pågående pandemin. Enligt föreningen utbildas färre tandhygienister än vad tandvården efterfrågar. Föreningen bedömer att konkurrensen om arbete är liten, även om den kan vara något större i storstäderna. Enligt föreningen kommer det att råda liten konkurrens om arbete även om fem år, både för nyexaminerade och yrkeserfarna tandhygienister. Föreningen bedömer att ett ökat behov från samhället, individens krav på hälsoinriktade och förebyggande tandvårdsinsatser samt pensionsavgångar bidrar till fortsatt hög efterfrågan på tandhygienister.

Föreningen betonar vikten av att det finns karriärvägar och möjlighet till kompetensutveckling och specialisering för tandhygienister [54].

⁴⁶ Sveriges Tandhygienistförening är en del av SRAT som är ett fackligt förbund inom Saco.

Tandläkare

TILLGÅNG

2018

- Drygt 9 200 legitimerade och sysselsatta.
- Drygt 8 200 inom hälso- och sjukvården, varav 58 % kvinnor och 42 % män, 53 % i offentlig sektor och 47 % i privat sektor.
- 6,2 % av sysselsatta i hälso- och sjukvården var 67 år eller äldre.
- Högst antal sysselsatta per 100 000 invånare i Västra Götalands och Stockholms län.
- Endast Värmlands och Gävleborgs län hade fler tandhygienister än tandläkare.
- Stockholms län hade flest tandläkare i förhållande till tandhygienister (nästan 2,5 gånger så många).
- Drygt 930 specialisttandläkare var sysselsatta inom hälso- och sjukvården 2018, de flesta inom ortodonti.
- Enligt SKR var 4 300 tandläkare anställda i regionerna 2018.

2014–2018

- Antalet sysselsatta i hälso- och sjukvården per 100 000 invånare minskade med 1 %.
- Det relativa antalet sysselsatta minskade med 2 % i offentlig sektor men ökade med 1 % i privat sektor.

Legitimationer, examina och söktryck

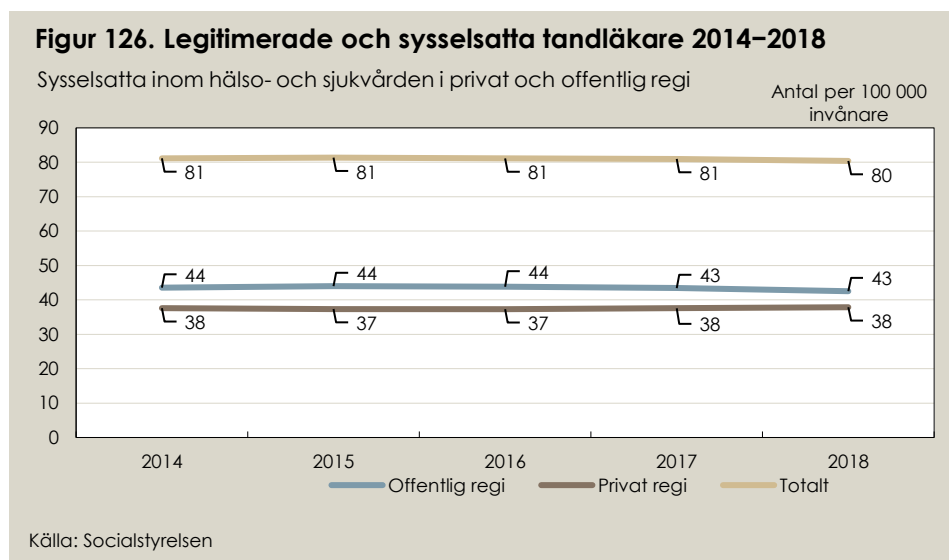
- 2019 utfärdades 434 tandläkarlegitimationer, varav 61 % till utbildade i Sverige, 23 % inom EU eller EES och 16 % utanför EU eller EES.
- Läsåret 2019/2020 avlade 284 personer tandläkarexamen.
- 3,6 behöriga förstahandssökande per antagen ht 2020.
- Läsåret 2019/2020 studerade drygt 300 personer till tandläkare utomlands. Antalet utlandsstuderande minskade med 16 % läsåren 2014/2015–2019/2020.

EFTERFRÅGAN

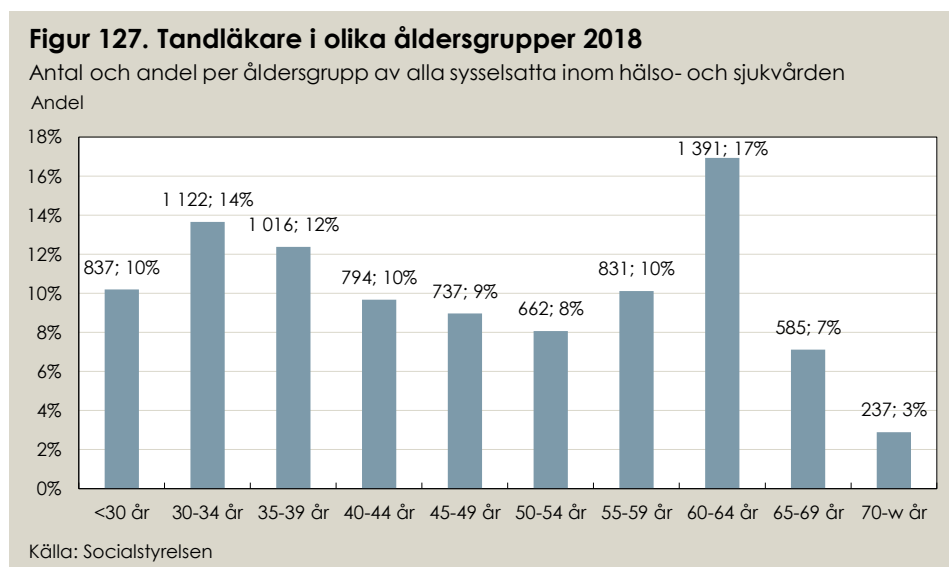
- 17 av de 20 regioner som har tandläkare anställda i sina verksamheter bedömer att det är brist och 3 regioner (Halland, Västra Götaland och Gävleborg) redovisar balans mellan tillgång och efterfrågan.
- Enligt SCB bedömer mer än 50 % av arbetsgivarna att det är brist på nyexaminerade och 80 % har brist på erfarna tandläkare.
- Sveriges Tandläkarförbund bedömer att bristen på erfarna tandläkare kommer att kvarstå på sikt, men att den varierar över landet.

Jämn tillgång på tandläkare över tid

Figur 126 visar antalet legitimerade tandläkare sysselsatta inom hälso- och sjukvården per 100 000 invånare 2014–2018. Antalet sysselsatta minskade med en procent i förhållande till befolkningen. Det relativa antalet minskade i offentlig sektor medan det ökade i den privata.

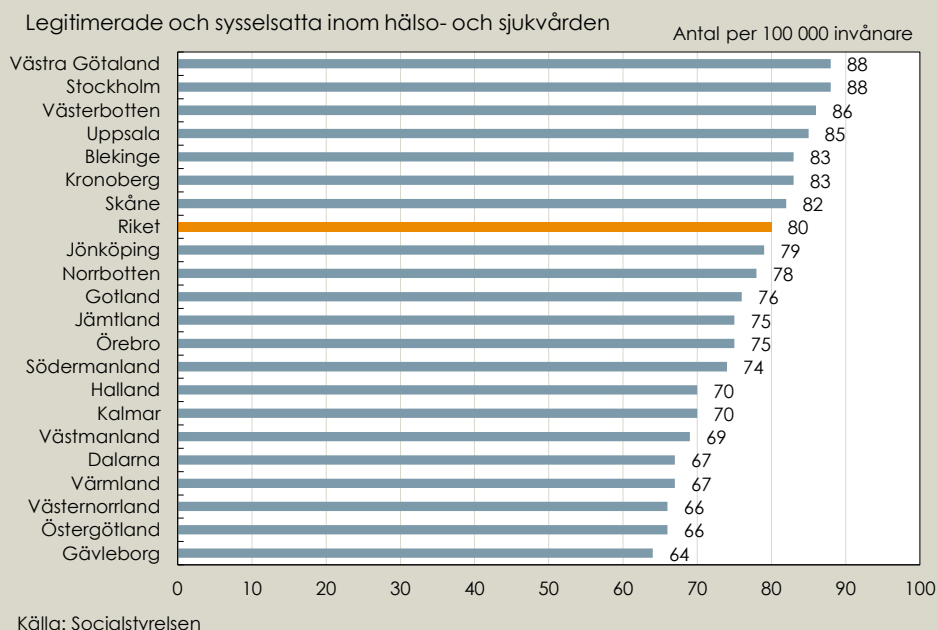
Figur 127 visar att antalet sysselsatta per åldersgrupp minskade mellan 30 och 54 års ålder. Därefter ökade antalet per åldersgrupp och den enskilt största åldersgruppen utgjordes av de mellan 60 och 64 år. Medelåldern bland de sysselsatta var 47 år och 6,2 procent var 67 år eller äldre.

Västra Götalands län hade flest sysselsatta tandläkare per 100 000 invånare 2018 (se figur 128) [1, 2].

Sysselsättningsgraden bland tandläkare som var anställda i regioner 2018 var 86 procent (94 procent för tandläkare under specialiseringstjänstgöring) [3].

Figur 128. Antal tandläkare per 100 000 invånare per län 2018

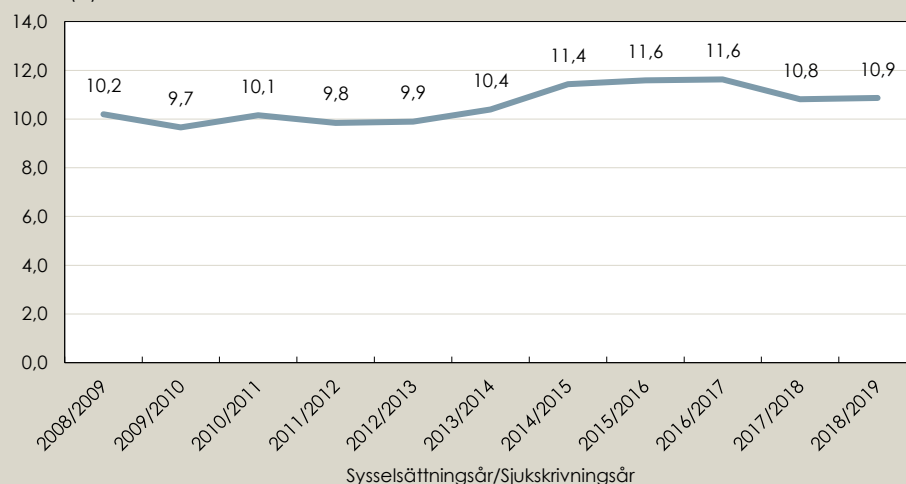
Sjukskrivningar bland tandläkare

Figur 129 visar att andelen av de legitimerade tandläkarna som var sysselsatta i hälso- och sjukvården i november ett år och som någon gång under året därpå hade ett sjukfall som nådde Försäkringskassan varierade mellan 9,7 och 11,6 procent mellan åren 2008/2009 och 2018/2019 [1, 4, 5].

Figur 129. Andel legitimerade och sysselsatta tandläkare med sjukfall som når Försäkringskassan

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Andel (%)

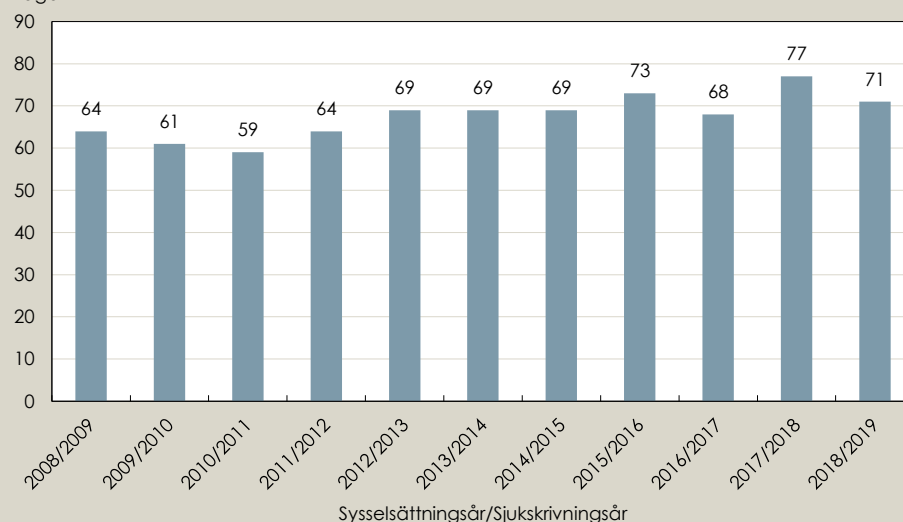

Figur 130 visar att det genomsnittliga antalet dagar som legitimerade och sysselsatta tandläkare fick utbetald ersättning på grund av sjukskrivning varierade mellan 59 och 77 dagar per år för sysselsatta 2008–2018 [1, 4, 5].

Figur 130. Genomsnittligt antal utbetalda dagar under året för ersättning till legitimerade och sysselsatta sjukskrivna tandläkare

Sysselsatta inom hälso- och sjukvården

Dagar

Källa: Socialstyrelsen, SCB, Försäkringskassan

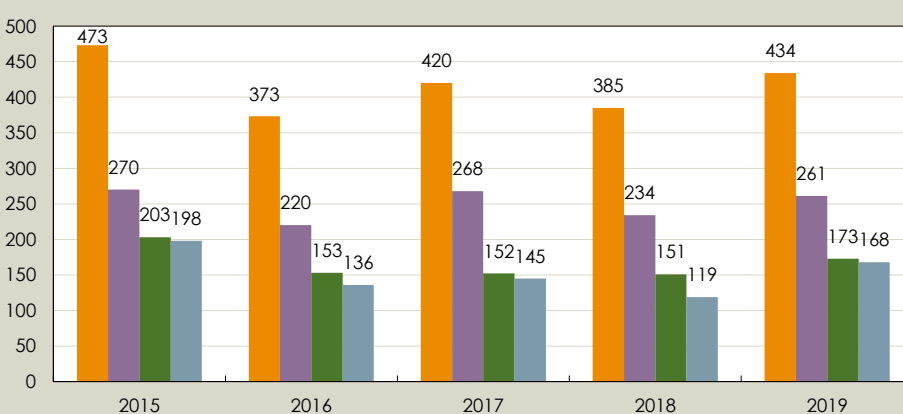
Minskat antal utfärdade legitimationer

Antalet årligen utfärdade legitimationer till tandläkare minskade med åtta procent 2015–2019. Antalet utfärdade till utlandsutbildade har minskat över tid men ökade 2018–2019 (se figur 131) [2].

Figur 131. Antal utfärdade legitimationer till tandläkare 2015–2019

Totalt och uppdelat på kvinnor och män samt antalet av det totala antalet till de som utbildat sig utanför Sverige

Antal

Källa: Socialstyrelsen

■ Tandläkare tot ■ Kvinnor ■ Män ■ Utbildade utanför Sverige

Läsåret 2019/2020 avlade 284 personer tandläkarexamen (183 kvinnor och 101 män) [6]. Söktrycket höstterminen 2020 var 3,6 behöriga förstahandssökande per antagen [7]. I genomsnitt tog 81 procent av nybörjarna läsåren 2001/2002–2011/2012 ut en tandläkarexamen inom åtta år (fem års nominell studietid + tre år). Andelen var högre bland kvinnor (83 procent) än män (77 procent) [8]. Läsåret 2019/2020 studerade drygt 300 till tandläkare utomlands med studiemedel från CSN, de flesta i Riga, Lettland och i Kaunas, Litauen. Antalet utlandsstuderande minskade med 16 procent läsåren 2014/2015–2019/2020 [44].

Många regioner har brist på tandläkare

17 av de 20 regioner som har tandläkare anställda rapporterar om brist. Västra Götalandsregionen har bedömt att det är balans mellan tillgång och efterfrågan men betonar att det kan bli brist på specialisttandläkare i samband med stora pensionsavgångar. Region Uppsala har relativt lätt att rekrytera nyexaminerade tandläkare till städer men inte till landsortskliniker. Regionen har svårt att rekrytera erfarna tandläkare och bedömer att det främst beror på konkurrens från privat tandvård. Enligt regionen arbetar många nyexaminerade tandläkare några år inom regionen för att få en bra introduktion till yrket men byter sedan till privata alternativ med högre lön efter 3–5 år. Region Uppsala menar att de skulle ha mindre behov av tandläkare om tillgången på tandhygienister var högre. Även Region Kalmar län bedömer att deras brist, som framför allt gäller erfarna allmäntandläkare, främst beror på konkurrens och för få utbildade. Region Örebro län bedömer också att konkurrensen med privata arbetsgivare är hård men att tandläkarbristen även beror på att det är långt till närmaste utbildningsort. Region Dalarna och Region Västerbotten rapporterar om stor brist på tandläkare. Region Norrbotten har brist på nyexaminerade och erfarna tandläkare och bedömer att det beror på för få utbildade och att det är långt till närmaste utbildningsort [9].

Sveriges Tandläkarförbund bedömer att det främst i glesbygden är brist på tandläkare

Sveriges Tandläkarförbund⁴⁷ bedömer att det finns ungefär lika många nyexaminerade tandläkare som det finns arbete. Enligt förbundet präglas arbetsmarknaden av stora regionala variationer och det är lättare att få arbete utanför större städer och utbildningsorterna.⁴⁸ Särskilt glesbygdsområden beskrivs ha svårt att rekrytera. Förbundet uppskattar att det finns för få yrkeserfarna tandläkare i förhållande till efterfrågan men att även erfarna tandläkare kan få konkurrera om tjänsterna på en del platser i landet.

Sveriges Tandläkarförbund bedömer att efterfrågan på tandvård fortsatt kommer att vara hög, samtidigt som tillväxttakten av tandläkare bedöms ligga kvar på samma nivå. Förbundet tror även att de regionala skillnaderna kommer att kvarstå. Förbundet har svårt att beräkna när tandläkare går i pension, eftersom inte alla gör det vid 65 års ålder. Dock hänvisar förbundet till Socialstyrelsens tillgångsdata som visar att många tandläkare hör till

⁴⁷ Sveriges Tandläkarförbund är ett fackligt förbund inom Saco.

⁴⁸ Tandläkarutbildning i Sverige finns i Malmö, Stockholm, Göteborg och Umeå.

åldersgrupper närmare 65 år [55]. Förbundet menar även att konsekvenserna av konjunktursvängningar påverkar behovet av tandvård, exempelvis förväntas en konjunkturedgång minska efterfrågan på estetisk tandvård. Enligt förbundet riskerar en hög medelålder och stundande pensionsavgångar även att påverka tillgången på tandläkare som kan undervisa på utbildningarna [56].

Referenser

1. Förteckningen över legitimerade omsorgs- och vårdyrkesgruppers arbetsmarknadsstatus (LOVA). Socialstyrelsen; 2020.
2. Statistik om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal 2019 samt arbetsmarknadsstatus 2018. Statistikdatabas för egna sammanställningar. 2020. Hämtad 2020-09-15 från: <https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/statistikamnen/halso-och-sjukvardspersonal/>
3. SKR. Regionanställd personal 2018. 2020. Hämtad 2020-07-15 från: <https://skr.se/ekonomijuridikstatistik/statistik/personalstatistik/personale/nisiffror/tabellerregionanstalldperson2019/tabellerregionanstalldperson2018.27838.html>
4. Statistik över sjukskrivningar. Försäkringskassan; 2020.
5. Statistik över sjukskrivningar. SCB; 2020.
6. Studenter och examina i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå. 2020. Hämtad 2020-11-24 från: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/hogskolevasende/studenter-och-examina-i-hogskoleutbildning-pa-grundniva-och-avancerad-niva/>
7. Antal sökande per antagen (söktryck) till yrkesexamensprogram HT2020. Universitetskanslersämbetet; 2020.
8. Universitetskanslersämbetet. Genomströmning och resultat i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå. 2020. Hämtad 2020-05-27 från: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/hogskolevasende/genomstromning-och-resultat-i-hogskoleutbildning-pa-grundniva-och-avancerad-niva/>
9. Arbetsmarknadsenkät Nationella planeringsstödet 2021 om tillgång och efterfrågan på legitimerade yrkesgrupper inom hälso- och sjukvård och tandvård till regioner och privata vårdgivare.
10. Underlag från Sveriges Apoteksförening 2020-09-11.
11. Underlag från Sveriges Farmaceuter 2020-09-18.
12. Sjukfrånvaro i psykiatriska diagnoser. En registerstudie av Sveriges arbetande befolkning i åldern 20–69 år. 2020.
13. SKR. Kommunal personal 2018. 2020. Hämtad 2020-07-15 från: <https://skr.se/ekonomijuridikstatistik/statistik/personalstatistik/personale/nisiffror/tabellerkommunalpersonal2019/tabellerkommunalpersonal2018.32643.html>
14. Underlag från Sveriges Arbetsterapeuter 2020-08-27.
15. Arbetsterapeut Arjeplog kommun. 2020. Hämtad 2020-09-15 från: <https://arbetsformedlingen.se/platsbanken/annonser/24039915>
16. Ånge hakar på akademikerbonus för bristyrken. 2018. Hämtad 2020-09-15 från: <https://fysioterapi.se/ange-hakar-pa-akademikerbonus-bristyrken/>
17. Utbildning: Regeringens extra satsningar – så många nya platser får Uppsala universitet. 2020. Hämtad 2020-09-15 från: <https://physics.uu.se/nyheter/enskild-nyhet/?tarContentId=886686>
18. Audionom. Hämtad från: <https://www.saco.se/studieval/yrken-a-o/audionom/>

19. Underlag från Audionomerna 2020-08-31.
20. Folkmängden den 1 november efter region, ålder och kön. År 2002 - 2019. SCB; 2020.
21. Underlag från Svenska Barnmorskeförbundet 2020-09-11.
22. Underlag från Vårdförbundet 2020-09-11.
23. Underlag från Institutet för biomedicinsk laboratorievetenskap 2020-09-11.
24. Underlag från Naturvetarna 2020-08-28.
25. Livslöner för olika utbildningar. Hämtad från: <https://www.saco.se/opinion/utbildning-ska-lona-sig/livsloner-for-olika-utbildningar/>
26. Underlag från Sveriges läkarförbund 2020-08-27.
27. DRF. SVERIGES DIETISTER 2018 Kompetensförsörjning och arbetsmarknad; 2018.
28. Underlag från Dietisternas Riksförbund, 2020-08-15.
29. Medicinsk bedömning. Hämtad från: <https://www.vantetider.se/resultat/medicinsk-bedomning/?year=2020&month=Juli&intervals=undefined®ionId=0>
30. DRF. Bristen på dietister -utbredning och konsekvenser; 2019.
31. Arbetskraftsbarometern 2019 – vilka utbildningar ger jobb? [Elektronisk resurs]. Stockholm: Statistiska centralbyrån; 2019.
32. Framtidens behov av högskoleutbildade. Genomgång av 15 bristyrken inom offentlig sektor fram till 2035. Universitetskanslersämbetet; 2019.
33. Framtidsutsikter - Här finns jobben för akademiker år 2023. Saco; 2018.
34. Trender och Prognoser 2017 [Elektronisk resurs]. Stockholm: Statistiska centralbyrån; 2017.
35. Var finns jobben? Bedömning för 2019 och på fem års sikt. Arbetsförmedlingen; 2019.
36. Utbildningspolitiskt program. Fysioterapeuterna; 2020.
37. Legitimation och intyg. Hälso- och sjukvårdskurator utbildad i Sverige. 2020. Hämtad 2020-09-17 från: <https://legitimation.socialstyrelsen.se/legitimation/utbildad-i-sverige/halso-och-sjukvardskurator-utbildad-i-sverige/>
38. Hälso- och sjukvårdskuratorsprogrammet. Hämtad från: <https://www.lu.se/lubas/i-uoh-lu-SAHSK>
39. Underlag från Akademikerförbundet SSR 2020-09-10.
40. Underlag från Legitimerade Kiropraktorers Riksorganisation 2020-09-03.
41. Underlag från Kiropraktiska Föreningen i Sverige 2020-09-22.
42. Logoped. Hämtad 2020-09-11 från: <https://www.saco.se/studieval/yrken-a-o/logoped/>
43. Underlag från Svenska Logopedförbundet 2020-09-04.
44. Statistik över antalet studerande. Centrala studiestödsnämnden; 2020.
45. SYLF:s AT-ranking 2020. Att vänta på en AT-plats ingen planerat för. Sveriges Yngre Läkares Förening; 2020.
46. Underlag från Sveriges Yngre Läkares Förening 2020-09-10.
47. Underlag från Svenska Naprapatförbundet 2020-09-17.
48. Underlag från Svensk Optikerförening 2020-09-11.
49. Underlag från Sveriges Ortopedingenjörers Förening 2020-09-15.
50. Våra stadgar. Hämtad 2021-02-11 från: <https://www.soif.se/stadgar>
51. Underlag från Sveriges Psykologförbund 2020-09-11.
52. Underlag från Svenska Sjukhusfysikerförbundet 2020-09-11.

53. Underlag från Svensk sjuksköterskeförening 2020-08-25.
54. Underlag från Sveriges Tandhygienistförening 2020-09-11.
55. Bedömning av tillgång och efterfrågan på legitimerad personal i hälso- och sjukvård samt tandvård – Nationella planeringsstödet 2020 [Elektronisk resurs]. 2020.
56. Underlag från Sveriges Tandläkarförbund 2020-09-10.